

Inhoud	blz.
Toelichting op de belastingontvangsten	3
Toelichting op de belastinguitgaven	17
Horizontale Toelichting 2005–2010	45
Verticale Toelichting 2005–2010	85

Toelichting op de belastingontvangsten

1. Inleiding

Deze internetbijlage behorende bij de Miljoenennota geeft een toelichting op de raming van de belastingontvangsten voor 2005 en 2006 en gaat vervolgens dieper in op de ontwikkeling van enkele grote belastingsoorten. Dit zijn achtereenvolgens de vennootschapsbelasting, de loon- en inkomstenbelasting, de omzetbelasting en de accijnzen.

Voorheen was deze bijdrage opgenomen in de Rijksbegroting Financiën (Begroting IX B). Op verzoek van de Tweede Kamer is sinds de Rijksbegroting 2005 de toelichting op de belastingontvangsten gecentraliseerd in de Miljoenennota.

Zoals bepaald in de Comptabiliteitswet worden de belastingontvangsten op kasbasis gepresenteerd. De raming komt overeen met bijlage 3 van de Miljoenennota.

2. De belastingramingen voor 2005 en 2006

De volgende twee tabellen geven de opbouw weer van de belastingramingen. Tabel 1 toont de ontwikkeling van de realisaties in 2004 naar de Vermoedelijke Uitkomsten in 2005. Tabel 2 toont vervolgens de ontwikkeling van de Vermoedelijke Uitkomsten in 2005 naar de Ontwerpbegroting 2006. Per belastingsoort is hierbij een opsplitsing gemaakt van de verandering van de ontvangsten naar autonome mutatie en endogene mutatie¹.

¹ Autonome mutaties zijn mutaties van de belastingopbrengsten als gevolg van fiscale maatregelen of van overige maatregelen. Alleen mutaties als gevolg van fiscale maatregelen zijn relevant voor de microlastenontwikkeling. Voorbeelden van overige maatregelen zijn maatregelen in de uitvoeringssfeer van de Belastingdienst en nabetalingen van belastingen en premies tussen Rijk en sociale fondsen.

Endogene mutaties zijn mutaties van de belastingopbrengsten als gevolg van de economische ontwikkeling.

Tabel 1: Belastingopbrengsten en autonome en endogene mutaties 2005 per belastingsoort op kasbasis (x € miljoen)

	2004	autonome mutatie	endogene mutatie (x € miljoen)	endogene mutatie (in %)	2005
Kostprijsverhogende belastingen	59 666	2 645	1 086	1,8%	63 396
Invoerrechten	1 469	0	94	6,4%	1 563
Omzetbelasting	35 348	1 712	376	1,1%	37 436
Belasting op personenauto's en motorrijwielen	3 012	250	67	2,2%	3 328
Accijnzen	9 346	61	18	0,2%	9 425
– Accijnzen van lichte olie	3 899	12	15	0,4%	3 926
– Accijnzen van minerale oliën, anders dan lichte olie	2 568	0	33	1,3%	2 601
– Tabaksaccijnzen	1 924	49	– 9	– 0,5%	1 963
– Alcoholaccijnzen	397	0	– 18	– 4,5%	379
– Bieraccijnzen	324	0	– 5	– 1,6%	319
– Wijnaccijnzen	236	0	1	0,6%	237
Belastingen van rechtsverkeer	4 741	– 15	255	5,4%	4 981
– Overdrachtsbelasting	3 758	– 15	246	6,6%	3 989
– Assurantiebelasting	742	0	7	1,0%	749
– Kapitaalsbelasting	241	0	1	0,6%	242
Motorrijtuigenbelasting	2 222	153	97	4,4%	2 472
Belastingen op een milieugrondslag	3 269	484	178	5,4%	3 931
– Grondwaterbelasting	168	0	– 1	– 0,7%	167
– Afvalstoffenbelasting	88	0	– 1	– 0,7%	87
– Regulerende energiebelasting	2 892	484	181	6,2%	3 556
– Waterbelasting	121	0	– 1	– 0,7%	120
Verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en andere producten	149	0	– 1	0,7%	148
Belasting op zware motorrijtuigen	110	0	2	2,1%	113
Belastingen op inkomen, winst en vermogen	46 602	4 695	255	0,5%	51 552
Loon- en inkomstenbelasting	26 493	2 814	– 1 141	– 4,3%	28 167
Dividendbelasting	3 388	0	518	15,3%	3 906
Kansspelbelasting	171	0	2	1,0%	173
Vennootschapsbelasting	14 994	1 943	785	5,2%	17 722
– Gassector kas	1 750	0	0	0,0%	1 750
– Niet-gassector kas	13 244	1 943	785	5,9%	15 972
Vermogensbelasting	44	0	– 24		20
Successierechten	1 511	– 62	115	7,6%	1 564
Niet nader toe te rekenen belastingontvangsten	– 19	0	0	0,0%	– 19
Totaal belastingen	106 249	7 340	1 341	1,3%	114 930

Tabel 2: Belastingopbrengsten en autonome en endogene mutaties 2006 per belastingsoort op kasbasis (x € miljoen)

	2005	autonome mutatie	endogene mutatie (x € miljoen)	endogene mutatie (in %)	2006
Kostprijsverhogende belastingen	63 396	- 1 290	1 752	2,8%	63 858
Invoerrechten	1 563	0	105	6,7%	1 668
Omzetbelasting	37 436	- 1 554	1 234	3,3%	37 116
Belasting op personenauto's en motorrijwielen	3 328	59	54	1,6%	3 441
Accijnzen	9 425	43	139	1,5%	9 607
- Accijnzen van lichte olie	3 926	- 118	77	2,0%	3 886
- Accijnzen van minerale oliën, anders dan lichte olie	2 601	0	62	2,4%	2 662
- Tabaksaccijnzen	1 963	161	1	0,1%	2 126
- Alcoholaccijnzen	379	0	- 9	- 2,5%	370
- Bieraccijnzen	319	0	0	- 0,1%	318
- Wijnaccijnzen	237	0	7	3,1%	245
Belastingen van rechtsverkeer	4 981	- 194	70	1,4%	4 857
- Overdrachtsbelasting	3 989	- 14	81	2,0%	4 057
- Assurantiebelasting	749	0	22	3,0%	772
- Kapitaalsbelasting	242	- 180	- 34	- 14,0%	28
Motorrijtuigenbelasting	2 472	141	96	3,9%	2 709
Belastingen op een milieugrondslag	3 931	215	49	1,2%	4 195
- Grondwaterbelasting	167	0	2	1,2%	169
- Afvalstoffenbelasting	87	- 1	1	1,2%	87
- Regulerende energiebelasting	3 556	216	44	1,2%	3 817
- Waterbelasting	120	0	1	1,2%	122
Verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en andere producten	148	0	2	1,2%	149
Belasting op zware motorrijtuigen	113	0	4	3,5%	117
Belastingen op inkomen, winst en vermogen	51 552	- 1 185	866	1,7%	51 234
Loon- en inkomstenbelasting	28 167	1 914	- 9	0,0%	30 073
Dividendbelasting	3 906	0	14	0,3%	3 920
Kansspelbelasting	173	0	5	3,0%	178
Vennootschapsbelasting	17 722	- 3 096	829	4,7%	15 455
- Gassector kas	1 750	0	- 50	- 2,9%	1 700
- Niet-gassector kas	15 972	- 3 096	879	5,5%	13 755
Successierechten	1 564	- 3	47	3,0%	1 609
Niet nader toe te rekenen belastingontvangsten	- 19	0	0	0,0%	- 19
Totaal belastingen	114 930	- 2 475	2 618	2,3%	115 073

3. Nadere toelichting

De raming voor de totale belastingontvangsten in 2005 komt 8,7 miljard euro hoger uit dan de realisatie van de totale belastingontvangsten in 2004. Deze stijging bestaat uit een autonome toename van 7,3 miljard euro en een endogene toename van 1,3 miljard euro. Voor 2006 bedraagt de geraamde toename van de totale belastingontvangsten 0,1 miljard euro ten opzichte van 2005. Dit is het saldo van een autonome daling van -2,5 miljard euro en een endogene stijging van 2,6 miljard euro. De hierna volgende paragrafen geven een nadere toelichting op deze autonome en endogene mutaties.

3.1. Autonome mutaties

De belastingontvangsten in 2005 nemen toe met 7,3 miljard euro als gevolg van autonome maatregelen. De internetbijlage behorende bij de Miljoenennota 2005 geeft een gedetailleerd overzicht van de verschillende maatregelen die de opbrengst van 2005 beïnvloeden. De totale autonome mutatie die daarin staat vermeldt, komt echter niet overeen met de mutatie die hier wordt gepresenteerd. In tabel 3 staat aangegeven welke wijzigingen sindsdien hebben plaatsgevonden.

Tabel 3 effecten autonome maatregelen op belastingontvangsten in 2005 op kasbasis (x € miljoen)

	Kas 2005
Totaal maatregelen, zoals gemeld in Miljoenennota 2005	4 086
Amendementen BP 2005	- 38
Totaal maatregelen Motie Verhagen	- 128
Gasgebouw	3 836
Overige maatregelen (met name nabetalings)	- 415
Totaal maatregelen	7 340

De behandeling van het Belastingplan 2005 in de Tweede Kamer heeft geleid tot een kleine neerwaartse bijstelling van de autonome mutatie. De Motie Verhagen heeft de opbrengsten in 2005 verder neerwaarts beïnvloed. Hier tegenover staat de aankoop van het gastransportnetwerk door het Rijk die in 2005 heeft plaatsgevonden. Van het bruto aankoopbedrag vloeit 3,8 miljard euro terug naar de overheid in de vorm van extra VPB en BTW ontvangsten. De overige maatregelen hebben voornamelijk betrekking op nabetalings tussen belastingen en premies.

Voor 2006 bedraagt de geraamde autonome mutatie van de belastingontvangsten -2,5 miljard euro. Paragraaf 3.3 toont per belastingsoort een overzicht van de verschillende maatregelen. Een beleidsmatige clustering en toelichting is te vinden in bijlage 3 van de Miljoenennota.

3.2. Endogene mutaties

De belastingontvangsten nemen in 2006 met 2,6 miljard toe als gevolg van de endogene ontwikkeling. Dit betekent een groei van 2,3 procent. Bijlage 3 van de Miljoenennota bevat een toelichting van de endogene ontwikkeling voor het totaal van de belastingontvangsten. Deze paragraaf geeft voor enkele specifieke belastingsoorten een nadere toelichting op de endogene ontwikkeling. De meeste aandacht gaat hierbij uit naar de vennootschapsbelasting, de loon- en inkomstenbelasting en de omzetbelasting, die bij elkaar meer dan 70 procent van de totale belastingontvangsten vormen. Ook de endogene ontwikkeling van de accijnzen komt kort aan bod.

3.2.1. Vennootschapsbelasting

Bij de vennootschapsbelasting wordt onderscheid gemaakt in een deel dat afkomstig is van bedrijven uit de gassector en een deel dat afkomstig is van bedrijven uit de niet-gassector. Voor de vennootschapsbelasting afkomstig uit de gassector wordt een aparte raming opgesteld op basis van de winstontwikkeling in die sector, die in belangrijke mate afhangt van de olieprijs en de ontwikkeling van de dollarkoers. Voor een toelichting op de aardgasbatenraming, inclusief de VPB-afdracht uit de gassector, wordt verwezen naar de begroting van Economische Zaken (Begroting XIII). Deze internetbijlage bespreekt alleen de ontwikkeling van de VPB-opbrengst in de niet-gassector.

De endogene mutatie in 2006 van de VPB-ontvangsten in de niet-gassector bedraagt 5,5 procent. Daarmee overtreft de endogene groei de groei van het nominale BBP van 3½ procent. Dit is het gevolg van het feit dat de VPB-ontvangsten in 2005 nog sterk gedrukt werden door de verliesverrekening vanuit de jaren 2002 en daarvoor, waarin veel slechte

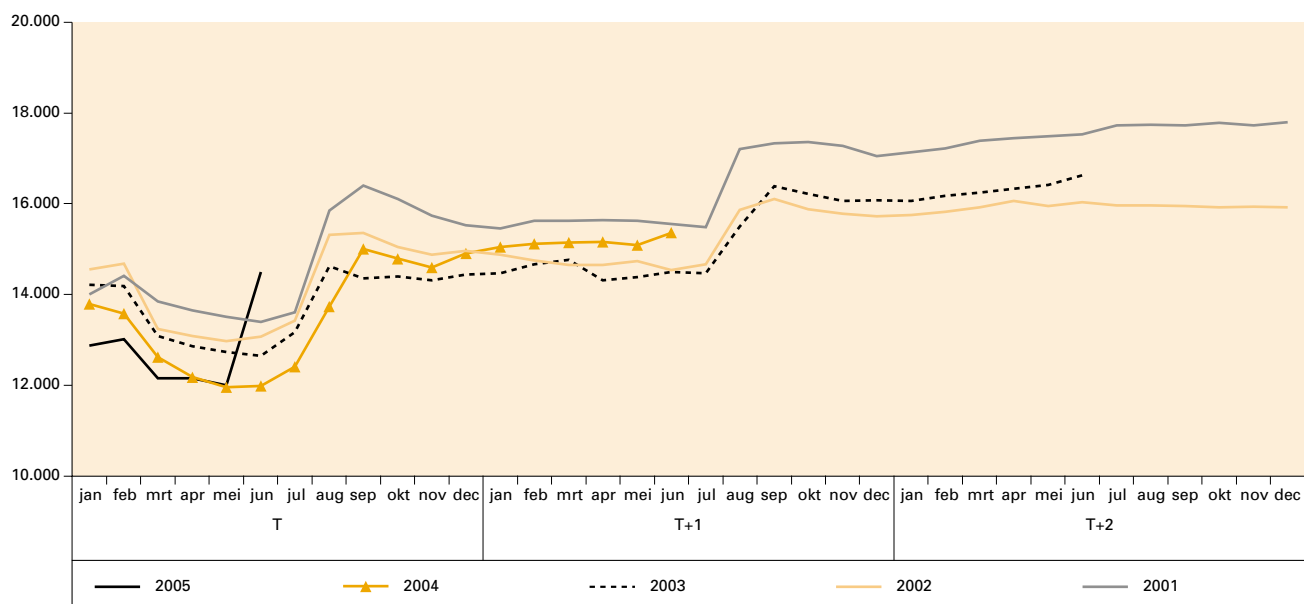
resultaten zijn behaald. Naar mate de slechtere jaren langer geleden zijn, raakt dit effect steeds verder uit beeld en maken de VPB-ontvangsten een inhaalslag.

Aanslagoplegging

Voor een nader inzicht in de ontwikkeling van de kasontvangsten volgt eerst een korte toelichting op het proces van aanslagoplegging. De heffing van de vennootschapsbelasting vindt in eerste instantie plaats via voorlopige aanslagen. In januari wordt aan het begin van een transactiejaar een inschatting gemaakt van de winst voor dat jaar op basis van winsten uit de afgelopen twee jaren eventueel gecorrigeerd voor verwachtingen omtrent de winsten van dat jaar zelf. Op basis hiervan worden voorlopige aanslagen verstuurd. Vervolgens geven bedrijven in juli of augustus van datzelfde jaar T een eerste voorlopige inschatting van de winstontwikkeling. Op basis van deze voorlopige schatting kan een bijstelling van de voorlopige aanslag plaatsvinden. In juli / augustus van het daaropvolgende jaar (T+1) vindt vervolgens de voorlopige aangifte plaats en dit kan wederom leiden tot een nadere voorlopige aanslag. Afhankelijk van de omvang van het bedrijf en de aard van de aangifte vindt in een van de daaropvolgende jaren de definitieve vaststelling van de winst plaats.

De aanslagoplegging is dus verspreid over meerdere jaren. In figuur 1 wordt een overzicht gegeven van het verloop van het totale nettobedrag aan aanslagen per transactiejaar. Via de voorlopige aanslagen wordt een groot deel van de uiteindelijke aanslagoplegging (ongeveer 70 procent) reeds in het eerste jaar ontvangen. In de figuur is de aankoop van het gasgebouw in 2005 duidelijk zichtbaar. De aanslag voor 2,3 miljard aan VPB-opbrengsten die terugvloeien van het bruto aankoopbedrag veroorzaken een scherpe stijging in juni 2005.

Figuur 1 Totale aanslagoplegging naar transactiejaar (x € miljoen)

Tabel 4 toont de ontwikkeling van de totale kasopbrengst per jaar met een opsplitsing naar transactiejaar. Ook hieruit blijkt duidelijk dat het grootste deel van de opbrengst in een bepaald jaar voortkomt uit de voorlopige aanslagen over dat jaar zelf. Deze opbrengst stijgt nog door bijstellingen in de voorlopige aanslagen over voorgaande jaren, maar als gevolg van verliesverrekening is de bijdrage van jaar T-3 en ouder over het algemeen negatief. In de raming is zichtbaar dat de totale ontvangsten in 2005 gedrukt worden door de nog relatief grote verliesverrekeningen over de jaren 2002 en ouder. Daartegenover staat dat de totale ontvangsten in 2005 sterk zijn vertekend door de aankoop van het gasgebouw, waardoor de opbrengst over jaar T ongeveer 2,3 miljard hoger uitvalt. De geraamde endogene stijging van de ontvangsten bedraagt 0,8 miljard in 2005 en 0,9 miljard euro in 2006.

Tabel 4 opbrengst en ontwikkeling VPB niet-gas op kasbasis naar transactiejaar (x € miljoen)						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
T	10 949	11 132	10 305	10 776	12 957	9 971
T-1	3 671	2 414	1 943	3 070	3 497	3 461
T-2	1 275	850	616	635	621	716
T-3	- 53	41	- 200	- 47	- 263	- 86
T-4 en ouder	- 31	- 893	- 823	- 1 189	- 839	- 307
Totaal kasopbrengst VPB niet-gas	15 810	13 544	11 842	13 244	15 972	13 755

3.2.2. Loon- en inkomstenbelasting

De loonbelasting is een voorheffing van de inkomstenbelasting. Voor particulieren geldt in veel gevallen dat de voorheffing via de loonbelasting gelijk is aan de eindheffing, zodat de verschuldigde inkomstenbelasting gelijk is aan 0. In gevallen waar dit niet zo is, kan zowel sprake zijn van een heffing of van een teruggave via de inkomstenbelasting. Hierdoor zijn per saldo de opbrengsten van de inkomstenbelasting relatief gering in vergelijking met de ontvangsten bij de loonbelasting. Voor de hierna volgende analyse wordt gekeken naar de ontwikkeling van de loon- en inkomstenheffing. Dit betreft naast de belasting tevens de ontvangsten premies volksverzekeringen welke geïntegreerd worden gegeven.

Loonheffing

De raming van de loonheffing vindt net als bij de vennootschapsbelasting op transactiebasis plaats. Het ontvangstpatroon van de transactieopbrengst in de kas is bij de loonheffing echter veel stabielere dan bij de VPB. Daarnaast geldt dat de transactieopbrengst ook veel sneller wordt ontvangen en binnen 3 maanden na afloop van het jaar bijna volledig gerealiseerd is. Hierdoor treden minder grote verschillen op tussen de ontwikkeling van de transactieopbrengst en de kasopbrengst dan bij de VPB.

Tabel 5 Opbrengst en ontwikkeling loonheffing op transactiebasis (x € miljoen)			
	2004	2005	2006
opbrengst op transactiebasis	67 134	69 626	70 617
mutatie	1 974	2 492	991
- ww autonoom	1 335	2 832	- 1 753
- ww endogeen	639	- 340	2 744
endogene groei in %	1,0%	- 0,5%	3,9%

De endogene groei van de loonheffing is afhankelijk van het totale belastbare inkomen. Deze wordt bepaald door de groei van de werkgelegenheid, de stijging van de contractlonen, de hoogte van verschillende premies en de ontwikkeling van uitkeringen en pensioenen. Tabel 6 geeft een overzicht van enkele gegevens uit de Macro Economische Verkenning van het CPB.

Tabel 6 Relevante economische variabelen voor de loonheffing (in %)		
	2005	2006
Arbeidsvolume in arbeidsjaren	- 1/2%	1 1/4%
Contractloonstijging bedrijven	3/4%	1 1/2%
Incidentele loonstijging	- 1/4%	- 1/2%
Tabelcorrectiefactor	1,4%	0,9%
Arbeidsinkomensquote marktsector	81%	79%

bron: Macro-Economische Verkenning 2006, CPB

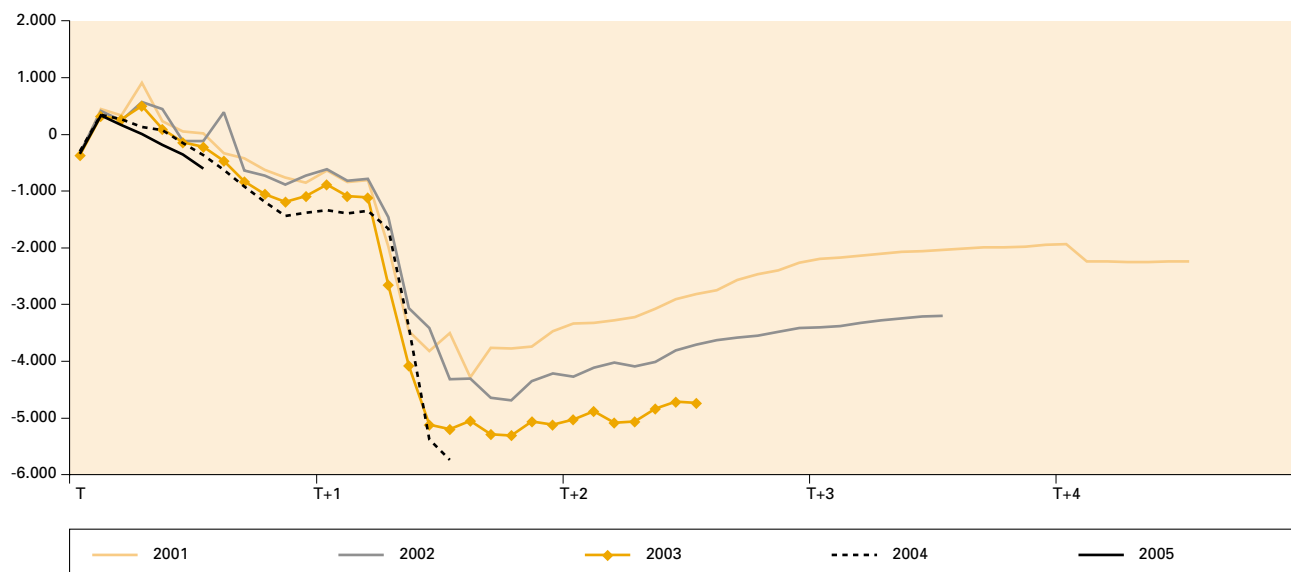
In 2005 is nog sprake van een daling van de werkgelegenheid. In combinatie met een lage groei van de lonen als gevolg van de ongunstige arbeidsmarktsituatie en het beleid van loonmatiging alsmede een relatief hoge indexatie van de schijflengtes, waardoor burgers pas bij een hoger loonniveau in het een hogere belastingschijf terechtkomen, verklaart dit waarom de loonheffing een lichte daling laat zien van -0,5 procent.

In de raming voor 2006 is weer sprake van een duidelijke positieve endogene ontwikkeling van de loonheffing. Dit wordt verklaard door verschillende factoren. Ten eerste neemt de heffingsgrondslag toe door de aantrekkende arbeidsmarkt en de licht stijgende contractlonen. Ten tweede leidt de indexatie van de belastingschijven en heffingskortingen aan de inflatie nu tot een relatief lage tabelcorrectiefactor, wat een impuls voor de ontvangsten betekent. Dit heeft tevens tot gevolg dat de verdeling tussen premies en belastingen verschuift ten gunste van de belastingopbrengsten, omdat per schijf het aandeel belasting toeneemt.

Inkomensheffing

De inkomsten bij de inkomensheffing zijn het saldo van de belastingontvangsten van particulieren en zelfstandige ondernemers. Voor de particulieren geldt de loonheffing als voorheffing. Bij de inkomensheffing voor particulieren hebben de ontvangsten dan ook betrekking op bijtel- en aftrekposten en heffingskortingen die niet via de loonheffing zijn verrekend. Bij de zelfstandigen wordt de ontwikkeling daarnaast ook bepaald door de winstontwikkeling.

Figuur 2 Cumulatieve kasontvangsten inkomensheffing per belastingjaar t/m juli 2005 (x € miljoen)

Figuur 2 geeft de ontwikkeling van de kasontvangsten naar transactiejaar weer. In deze figuur vallen drie zaken op. Ten eerste is zichtbaar dat het patroon van de opbrengsten van de inkomensheffing gedurende jaar T geleidelijk vervlakt sinds de belastingherziening van 2001. De inkomensheffing in jaar T betreft voornamelijk de afdrachten van zelfstandigen en de voorlopige teruggaven aan particulieren. Ten tweede vindt jaarlijks een scherpe daling plaats van de opbrengsten in jaar T+1, die hoofdzakelijk veroorzaakt wordt door de teruggaven van inkomensheffing aan particulieren in verband met hun aangifte over het afgelopen belastingjaar. Deze aangifte moeten zij steeds voor 1 april van het jaar T+1 doen. Ten derde valt op dat de uiteindelijke transactieopbrengst van de inkomensheffing jaarlijks lager ligt. Dit is het gevolg van de ontwikkeling van de grondslag (bijtel- en aftrekposten en winstontwikkeling zelfstandigen) en fiscaal beleid (bijv. tariefsmaatregelen).

De raming van de ontvangsten van de inkomensheffing is opgesteld op basis van de autonome maatregelen, de geraamde endogene ontwikkeling en de kasrealisaties tot en met juli.

Tabel 7 Opbrengst en ontwikkeling inkomensheffing op transactiebasis (x € miljoen)

	2004	2005	2006
opbrengst op transactiebasis	- 4 323	- 4 791	- 4 945
mutatie		- 468	- 154
- vv autonoom		- 691	629
- vv endogeen		223	- 783

De vertraging in het automatiseringssysteem bij de belastingdienst in 2004 (toegelicht in het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2004) heeft tot een eenmalige hogere opbrengst in 2005 geleid, zodat de endogene groei van de ontvangsten inkomensheffing op transactiebasis 0,4 miljard euro bedraagt. Voor 2006 wordt een endogene daling van 0,8 miljard euro geraamd. Deze endogene ontwikkeling is het gevolg van de geraamde

ontwikkeling van de grondslagen, de groei van de verschillende aftrekposten en de verdeling over belastingen en premies.

3.2.3. Omzetbelasting

De omzetbelasting is de grootste belastingsoort en verantwoordelijk voor circa 30 procent van de totale belastingontvangsten. De endogene groei van de omzetbelasting wordt vooral bepaald door de waardeontwikkeling van de bestedingen waarop BTW rust, met name de particuliere consumptie, de overheidsinvesteringen en de investeringen in woningen. De ramingen van het CPB voor deze bestedingscategorieën zijn samengevat in onderstaande tabel.

Tabel 8 Raming van de procentuele ontwikkeling van bestedingen in 2005 en 2006

	2005	2006
particuliere consumptie, waardemutatie	1%	3%
investerings in woningen, waardemutatie	5%	4¾%
overheidsinvesteringen, waardemutatie	-¾%	¼%

bron: Macro-Economische Verkenning 2006, CPB

Bij de particuliere consumptie speelt ook de samenstelling van de consumptie een rol, omdat er verschillende bestedingscategorieën zijn waarvoor een verschillend BTW-tarief geldt. Bij laagconjunctuur is het bijvoorbeeld geen ongebruikelijk verschijnsel dat er een verschuiving plaatsvindt van consumptie waarvoor een hoog BTW-tarief geldt («luxe goederen») naar consumptie waarvoor een lager tarief geldt. Hierdoor daalt het gemiddelde BTW-tarief over de totale particuliere consumptie.

Tabel 9 Opbrengst en ontwikkeling omzetbelasting op transactiebasis (x € miljoen)

	2004	2005	2006
opbrengst op transactiebasis	35 478	37 463	37 262
mutatie	656	1 984	- 201
- vv autonoom	88	1 719	- 1 557
- vv endogeen	568	265	1 356
endogene groei in %	1,6%	0,7%	3,6%

De raming van de endogene groei van de BTW-opbrengst op transactiebasis bedraagt 0,7 procent in 2005. De groei van de transactieopbrengst blijft daarmee nog achter bij de groei van de particuliere consumptie. Voor 2006 wordt geraamd dat de BTW-opbrengst op transactiebasis een endogene groei van 3,6 procent laat zien, wat in lijn met het verwachte economische herstel iets hoger is dan de groei van de particuliere consumptie.

3.2.4. Accijnzen

De accijnzen laten een bescheiden endogene groei zien van 0,2 procent in 2005 en 1,5 procent in 2006. Deze groei komt vrijwel volledig voort uit de stijging van de accijnzen van lichte olie en minerale oliën die het gevolg is van een lichte groei in het wagenpark personenvoertuigen. Tegenover deze endogene toename staat de daling bij de accijnzen op tabak, bier en wijn. Hieraan ligt met name een meerjarige afnemende trend ten grondslag, in 2005 nog versterkt door de daling van -¾ procent in het volume van de particuliere consumptie.

3.3. Overzichtstabellen autonome mutaties per belastingsoort

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de effecten van de beleidsmaatregelen en de overige maatregelen op de ontvangsten per belastingsoort. Daarbij is aangegeven welk deel van de maatregelen al in de internetbijlage behorende bij de Miljoenennota 2005 is verantwoord.

Tabel 10: Effecten autonome maatregelen op de omzetbelasting in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)				
	2005 kas	trans	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	69	76		
BP05: Verhoging Energiebelasting			3	
BP05: Aanpak BTW-constructiebestrijding roerende zaken			50	50
Totaal Fiscaal	69	76	53	50
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	60	60	- 24	- 24
Aankoop Gasgebouw	1 583	1 583	- 1 583	- 1 583
Totaal Overig	1 643	1 643	- 1 607	- 1 607

Tabel 11: Effecten autonome maatregelen op de BPM in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)			
	2005 kas	2006 kas	
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	301		
Aanpassing lastenverlichting auto (motie Hofstra/Crone)		2	
BP 2003: Afschaffen regeling schoon en zuinig		- 6	
BP05: Verlaging tarief BPM met € 600 voor dieselauto's met roetfilter		- 11	
BP05: Aanpassen accessoireregeling BPM		15	
BP05: Vervallen vrijstelling BPM en MRB voor grijze kentekens		200	
Motie Verhagen: Vervallen BPM accessoires	36	4	
Motie Verhagen: tegenboeking Vervallen vrijstelling BPM en MRB voor grijze kentekens	- 180	- 200	
Motie Verhagen: Gelijktrekken BPM en MRB voor bestel- en personenauto's	267	302	
Motie Verhagen: Invoering teruggaafregeling BPM bestelauto's voor ondernemers	- 175	- 248	
Totaal Fiscaal	250	59	

Tabel 12: Effecten autonome maatregelen op de accijnzen in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)			
	2005 kas	2006 kas	
Accijnzen op lichte oliën			
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	- 1		
Motie Verhagen: Accijnzen kerosine binnenlandse vluchten	13	1	
BP 2006: Achterwege laten indexering brandstofaccijnzen		- 57	
BP 2006: Stimulering biobrandstoffen		- 63	
Totaal Fiscaal	12	- 119	
Tabaksaccijnzen			
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	49		
Totaal Fiscaal	49		
Bekorten krediettermijn accijnzsegels		160	
Totaal Overig		160	

Tabel 13: Effecten autonome maatregelen op de overdrachtsbelasting in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)			
	2005 kas	2006 kas	
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	- 15		
BP 2006: Vrijstelling overdrachtsbelasting WOM		- 9	
BP 2006: Vrijstelling overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdracht		- 5	
Totaal Fiscaal	- 15	- 14	

Tabel 14: Effecten autonome maatregelen op de kapitaalsbelasting in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)

	2005 kas	2006 kas
BP 2006: Afschaffen kapitaalsbelasting		- 180
Totaal Fiscaal		-180

Tabel 15: Effecten autonome maatregelen op de motorrijtuigenbelasting in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)

	2005 kas	2006 kas
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	494	
Automatische indexatie MRB		42
BP05: Vervallen vrijstelling BPM en MRB voor grijze kentekens		138
BP05: Compensatie gehandicapten voor grijze kentekens		- 2
Motie Verhagen: tegenboeking Vervallen vrijstelling BPM en MRB voor grijze kentekens	- 432	- 138
Motie Verhagen: Gelijkrekken BPM en MRB voor bestel- en personenauto's	259	292
Motie Verhagen: Verlaagd tarief MRB bestelauto's voor ondernemers	- 217	- 196
Motie Verhagen: Beperkte verhoging MRB grijs kenteken per 1 januari 2005	50	6
Totaal Fiscaal	153	141

Tabel 16: Effecten autonome maatregelen op de regulerende energiebelasting in 2005 en 2006 op kasbasis (x € miljoen)

	2005 kas	2006 kas
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	664	
SA gv: defiscalisering diverse faciliteiten art 36 WBM		11
NvW BP 2003: aanpassing defiscalisering diverse faciliteiten art 36 WBM		- 20
SA gv: verlagen nihil tarief groene stroom		27
Afschaffing verlaagd tarief groene stroom icm verhoging belastingvermindering REB (buitenlandlek)		- 4
BP05: Verhoging Energiebelasting		133
Motie Verhagen: Geringere verhoging EB i.v.m. MKB	- 90	- 10
BP 2005: Gedeeltelijke uitstel verhoging Energiebelasting	- 90	80
Totaal Fiscaal	484	216

Tabel 17: Effecten autonome maatregelen op de Inkomstenbelasting in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)

	2005 kas	trans	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	- 135	- 272		
Euro 3 vrachtwagens onder VAMIL (IB-deel)			- 7	- 7
SA gv: aanpassing MIA/VAMIL (ib)			- 1	- 2
SA Iv: Beperken EWF tot betaalde hypotheekrente (Hillen)			- 97	
Uitbreiding regeling groen beleggen en VAMIL (structureel -60 mln)			- 2	2
WBK: Afschaffen aftrekpost «uitgaven voor kinderopvang»			7	
overwaarderegeling eigen woning			63	63
verhoging combinatiekorting voor werkende partners: € 290 in 2004; € 93 in 2005; € 58 in 2006; € 80 in 2007			- 1	- 1
Aanpassing ouderenkorting			- 2	- 2
BP 2003: Witteveenkader			14	
Tegenboeking Financiële enveloppe Najaarsakkoord			289	321
BP05: Verhoging algemene heffingskorting met € 43			- 3	0
BP05: Verhogen ouderenkorting met € 30			- 1	
BP05: Verruiming doorschuifregeling			- 3	
BP05: Verhoging zelfstandigenaftrek			- 85	- 73
BP05: Verruiming milieu-investeringsaftrek			- 3	- 3
BP05: Vervallen Farbo-regeling			2	2
Motie Verhagen: Terugboeken compensatie via verlagen zelfstandigenaftrek	61	68	43	40
Motie Verhagen: Aftrekbaarheid gemengde kosten van 90% naar 75%			74	83
Beperking aftrek gemengde kosten cfm motie Verhagen al per 2005	74	83	- 66	- 83
Uitbreiding tonnagebelasting kraanschepen, surveyschepen en kabelleggers	- 5	- 5	- 1	
BP 2006: verhoging gerichte combinatiekorting			- 98	- 108
BP 2006: verhoging ouderenkorting			- 85	- 95
BP 2006: verlaging alleenstaande ouderenkorting			29	32
BP 2006: verhoging alleenstaande ouderenkorting onbegrensd			- 41	- 46
Compensatie zorgstelsel ouderen- en combinatiekorting			217	241
Kinderkorting			3	4
correctie: filmstimuleringsregeling uit BP2005	4	5	0	
Wetsvoorstel versterking fiscale rechtshandhaving			32	35
Totaal Fiscaal	0	- 122	279	400
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	744	- 423		
Nabetaling rijk aan fondsen over 2001 in 2005			- 744	
Nabetaling rijk aan fondsen over 2002 in 2006			813	
spaartegoedenrichtlijn			70	70
Correctie nabetalings over 2004 in 2008		427		
Correctie nabetalings over 2000 in 2004	- 443			
Correctie nabetalings over 2001 in 2005	41		- 41	
Correctie nabetalings over 2005 in 2009		221		- 221
Totaal Overig	342	225	98	- 151

Tabel 18: Effecten autonome maatregelen op de loonbelasting in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)

	2005 kas	trans	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	2 232	2 520		
SA gv: afschaffen afdrachtskorting langdurig werklozen (VLW)			23	23
SA gv: gefaseerde afschaffing SPAK			241	241
SA lv: gefaseerde verhoging arbeidskorting			- 50	- 50
veegwet IB 2001: amendement verhoging afdrachtsvermindering ouderschapsverlof			6	6
veegwet IB 2001: afdrachtsverminderingen ouderschapsverlof			- 13	- 13
WBK: Afschaffen afdrachtvermindering kinderopvang			20	
afschaffen fiscale facilitiëring prépensioen			56	50
afschaffen fiscale facilitiëring vut			31	31
aanpassing overgangsregeling VUT/prepensioen			208	195
Fasering WBSO			- 26	- 26
Ramingsbijstelling levensloop			- 17	- 20
Lastenschuif 2004 - 2007: tarief 1e schijf (fasering)			- 430	- 598
NvW BP 2004: Uitstellen afschaffen fiscale facilitiëring VUT/prepensioen tot 1-1-2006 (tegenboeking)			- 296	- 277
NvW BP 2004: Uitstellen afschaffen fiscale facilitiëring VUT/prepensioen tot 1-1-2006 (invoering)			600	667
NvW BP 2004: Uitstellen invoeren levensloopregeling tot 1-1-2006 (tegenboeking)			14	10
NvW BP 2004: Uitstellen afschaffen afdrachtvermindering betaald ouderschapsverlof (tegenboeking overgangsregeling)			- 6	
NvW BP 2004: Uitstellen invoeren levensloopregeling tot 1-1-2006 (invoering)			- 94	- 105
NvW BP 2004: Uitstellen afschaffen afdrachtvermindering betaald ouderschapsverlof tot 1-1-2006			64	71
NvW BP 2004: Uitstellen afschaffen afdrachtvermindering betaald ouderschapsverlof tot 1-1-2006 (overgangsregeling)			- 40	- 44
NvW BP 2004: Nieuwe fiscale facilitiëring VUT/prepensioen/levensloop (financiële enveloppe)			- 289	- 321
Premieverhoging AWBZ per 1/7/2004 (incidenteel)			- 21	
Niet doorgaan verlagen maximum opbouw OP naar 70%			- 81	- 90
Vervallen deeltijdeis bij levensloop			- 68	- 76
Gefaseerde heffing			2	2
Overgangsrecht VUT en PP			- 72	- 80
kosten extra storting levensloop			- 4	- 4
BP05: Vervallen dubbel spaarloon			3	
BP05: Vervallen pc-privé regeling			7	1
BP05: Verlengen eerste schijf met € 400			- 6	- 1
BP05: Verhogen belastingtarief tweede schijf met 0,6%			42	5
BP05: Afschaffen keuzeregime aandelenoptierechten			- 2	
BP05: Verhoging eindheffing spaarloon bij werkgevers			10	
BP05: Omzetting AWBZ-verhoging tarief eerste en tweede schijf met 0,3%			63	
Motie Verhagen: Eindheffing spaarloon verhogen met 5% naar 25%	90	100	10	
Motie Verhagen: Overgangsmaatregel VUT en PP			- 11	- 13
SpaarVUT en deeltijdpensioen verplicht voor overgangsregelingen			13	15
Spaarloon deblokkeren voor kinderopvang per 1-1-2005	- 4	- 4		
Overgangsrecht VUT en prepensioenregelingen			4	4
Extra stortingsmogelijkheid werknemers 50-57			2	2
Aanpassing heffingssystematiek omslaggefinancierde regelingen			- 2	- 2
Heffingskorting			- 62	- 69
40 dienstjaren 63 jaar			- 28	- 31
keuzemenu-franchise verlaging naar E9400			- 15	- 17
levensloop 210%			- 30	- 34
verhoging TES/TTS			366	407
tegenboeking fasering lastenbeeld			538	598
Verhoging TES/TTS met 0,1% ivm verlaging AWBZ premie			183	203
Verhoging TES/TTS met 0,1% ivm rijksbijdrage kinderen in zorgstelsel			183	203
Verhoging alg heffingskorting met €10			- 44	- 49
correctie: verhoging algemene heffingskorting met €10			8	9
correctie: verhogen aanvullende ouderenkorting met €105			11	12
correctie: verlagen ouderenkorting met €60			- 14	- 15
verhoging algemene heffingskorting met €78			- 48	- 53
Verhogen aanvullende ouderenkorting met € 272 en onbegrensd maken			- 35	39
Verlagen ouderenkorting met €80, verhogen inkomensgrens met €200			18	20
Verhoging tarief eerste schijf met 0,25%			343	381
Vrijwilligersregeling			- 2	- 2
BP2006: Grondslageffect ZVW premie en Awf premie			185	205
Totaal Fiscaal	2 318	2 616	1 447	1 334

Tabel 18: Effecten autonome maatregelen op de loonbelasting in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)

	2005 kas	trans	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	150	764		
BP 2003: fraudebestrijding			39	39
nabetaaling LB aan fondsen over 2003 in 2005			515	
nabetaaling over 2003 in 2005			45	
nabetaaling over 2004 in 2005			- 545	
nabetaaling over 2002 in 2004	3			
nabetaaling over 2004 in 2006		- 167		
Motie Verhagen: Autokostenfictie onder de LB			36	40
nabetaaling over 2005 in 2007		244		- 244
Totaal Overig	153	841	90	- 165

Tabel 19: Effecten autonome maatregelen op de Vennootschapsbelasting in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)

	2005 kas	trans	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	- 656	- 1 161		
BP 2003 – ramingsbijstelling afschaffen faciliteiten vervoer afwijking			- 10	- 10
Euro 3 vrachtwagens onder VAMIL (VPB-deel)			- 28	- 29
SA gv: aanpassing EIA/MIA/VAMIL (VPB)			- 8	- 9
SA gv: Vpb over comm. Activiteiten pensioenfondsen			52	
NvW BP 2004: Amendement 91 Giskes VPB vrijstelling beperken tot BBSH (irt beperking vrijstelling vrijstelling woningcorporaties)			5	
BP05: Belastingplicht voor Bank voor Nederlandse Gemeenten en Waterschapsbank			39	
BP05: Verlaging algemene tarief en tariefopstapje Vpb			- 666	- 420
BP05: Verruiming WBSO			- 8	
Motie-Verhagen: EIA versoberen	50	100	50	
Evenwichtiger gemengde kostenafrek			108	120
Verlagen VPB-tarief			- 324	- 360
Afschaffen afwaarderingsverliezen VPB			162	180
Verhoging plafond giftenafrek VPB			- 1	- 1
Verlagen tariefopstapje VPB met 0,5% naar 25,5%			- 14	- 15
Totaal Fiscaal	- 606	- 1 061	- 642	- 544
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN 2005	173	- 400		
Gerechtelijke uitspraak Bosal			- 100	- 100
Aankoopkosten deelnemingen wel aftrekbaar			60	
Motie-Verhagen: Verhoging AVAR-percentages ondernemingen met 1%	140	140	- 140	- 140
vervallen CFA regime	- 18	- 25	- 22	- 20
Gasgebouw	2 253	2 253	- 2 253	- 2 253
Totaal Overig	2 549	1 968	- 2 455	- 2 513

Tabel 20: Effecten autonome maatregelen op de Successierechten in 2005 en 2006 op kas- en transactiebasis (x € miljoen)

	2005 kas	tran	2006 kas	trans
Verantwoord in internetbijlage behorend bij MN2005	- 44	- 49		
BP05: Verruiming bedrijfsopvolging successierecht			- 3	
BP05: Verlaging tarief Successierecht voor algemeen nut beogende instellingen			- 2	
Uitstelfaciliteit betaling belasting over stakingswinst bij bedrijfsoverdracht	- 32	- 35	1	5
Niet doorgaan verkorting uitstelfaciliteit van 3 naar 2 jaar	27	30	3	
Verruiming bedrijfsopvolging succ.recht (2005 en 2006 60%, v.a. 2007 75%)	- 14	- 15	- 2	
Totaal Fiscaal	- 62	- 69	- 3	5

Toelichting op de belastinguitgaven

Dit is een toelichting op de verschillende belastinguitgaven. Deze toelichting bevat een korte beschrijving van de regeling, de doelstelling van de regeling en informatie over uitgevoerde of geplande beleids-evaluaties. Tevens is aangegeven welk ministerie in VBTB-termen verantwoordelijk is voor de desbetreffende belastinguitgave. Hoewel het ministerie van Financiën per definitie bij alle belastinguitgaven betrokken is, wordt dit departement alleen vermeld bij belastinguitgaven die niet aan een ander beleidsdepartement kunnen worden toegerekend. Tenzij anders vermeld, hebben bedragen en tarieven betrekking op het belastingjaar 2005. Met ingang van de Miljoenennota 2005 is de paragraaf met toelichting op de belastinguitgaven alleen nog in de digitale versie van de Miljoenennota opgenomen.

Belastingen op inkomen, winst en vermogen

Verlaging lastendruk op ondernemingen

a) Algemeen

<i>Regeling:</i>	<i>Zelfstandigenaftrek</i>
<i>Beschrijving:</i>	De zelfstandigenaftrek geldt voor een ondernemer die voldoet aan het uren criterium (1225 uur per kalenderjaar) en die aan het begin van het kalenderjaar nog geen 65 jaar is. De zelfstandigenaftrek bedraagt per 1 januari 2005 maximaal 8 386 euro bij een winst minder dan 13 030 euro en neemt geleidelijk af tot 4 068 euro bij een winst groter dan 55 530 euro.
<i>Doelstelling:</i>	Het stimuleren van ondernemerschap
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Extra zelfstandigenaftrek starters</i>
<i>Beschrijving:</i>	Startende ondernemers die in een of meer van de vijf voorgaande jaren geen ondernemer waren en bij wie in die periode niet meer dan tweemaal de zelfstandigenaftrek is toegepast, hebben recht op een extra zelfstandigenaftrek van 1 969 euro.
<i>Doelstelling:</i>	Het stimuleren van ondernemerschap en het bevorderen van de bereidheid om startersrisico te lopen
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005

<i>Regeling:</i>	<i>Meewerkaftrek</i>
<i>Beschrijving:</i>	Indien de partner van een ondernemer meewerkt in diens onderneming zonder hiervoor een vergoeding te ontvangen, heeft de ondernemer die voldoet aan het uren criterium recht op de meewerkaftrek. Deze aftrek is afhankelijk van het aantal uren dat door de partner in de onderneming wordt gewerkt en bedraagt 1,25 procent van de winst indien ten minste 525 wordt meegewerkt en maximaal 4 procent van de winst indien ten minste 1750 uur wordt meegewerkt.
<i>Doelstelling:</i>	Fiscaal faciliteren van het verrichten van arbeid van de partner in de onderneming van de andere partner zonder de verplichting tot het aangaan van een arbeidsovereenkomst
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling</i>	<i>FOR, niet omgezet in een lijfrente</i>
<i>Beschrijving:</i>	De fiscale oudedagsreserve (FOR) biedt ondernemers de mogelijkheid in eigen beheer een oudedagsvoorziening op te bouwen. Bij staking van de onderneming kan deze fiscale oudedagsreserve belastingvrij worden omgezet in een lijfrente. Voor zover dat niet gebeurt, omdat geen behoefte bestaat aan een dergelijke oudedagsvoorziening, heeft de regeling het karakter van een belastinguitgave.
<i>Doelstelling:</i>	De regeling beoogt een einde te maken aan ongelijkheid in behandeling tussen loontrekkenden en zelfstandigen op het gebied van de oudedagsvoorziening
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Stakingsaftrek</i>
<i>Beschrijving:</i>	Van met een gehele of gedeeltelijke staking van een onderneming behaalde winst is maximaal 3 630 euro vrijgesteld van belastingheffing. Op de in een kalenderjaar berekende stakingsaftrek wordt de in het verleden genoten stakingsaftrek in mindering gebracht.
<i>Doelstelling:</i>	De stakingsaftrek beoogt een verzachting van belastingheffing te geven over de stakingswinst. De stakingsaftrek is de voortzetting – zij het op een lager niveau – van de stakingsvrijstelling van de Wet IB 1964
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Doorschuiving stakingswinst</i>
<i>Beschrijving:</i>	Op verzoek is doorschuiving van stakingswinst zonder belastingheffing mogelijk in het kader van overdracht van (een deel van) de onderneming in geval van overlijden, echtscheiding, overdracht van de onderneming aan alle medeondernemers die gedurende drie jaar een gezamenlijke onderneming drijven of in geval van inbreng van de onderneming in een naamloze of besloten vennootschap. De belastingplichtige voor wiens rekening de onderneming zal worden voortgezet, is verplicht de oude boekwaarden van de overgedragen vermogensbestanddelen over te nemen.

<i>Doelstelling:</i>	Het niet in gevaar brengen van de continuïteit van de onderneming indien door de afrekening van de belastingclaim als gevolg van de bedrijfsoverdracht liquiditeitsproblemen ontstaan
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Bedrijfsopvolgingsfaciliteit successiewet</i>
<i>Beschrijving:</i>	Indien de onderneming na het overlijden vijf jaar wordt voortgezet, wordt de (conserverende) aanslag over tot 60 procent van het ondernemingsvermogen kwijtgescholden.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen continuïteit van de onderneming
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	<i>De warme, de koude en de dode hand.</i> Rapport van de werkgroep modernisering successiewetgeving, maart 2000.
<i>Regeling:</i>	<i>Doorschuiving winst uit aanmerkelijk belang bij aandelenfusie</i>
<i>Beschrijving:</i>	Over het voordeel uit de vervreemding van aandelen of winstbewijzen in het kader van een aandelenfusie hoeft bij aanmerkelijk-belanghouders niet te worden geheven. De bij de aandelenfusie verkregen aandelen of winstbewijzen worden geacht tot een aanmerkelijk belang te horen. Als verkrijgingsprijs van de verworven aandelen geldt de verkrijgingsprijs van de vervreemde aandelen
<i>Doelstelling:</i>	Voorkomen dat een uit economisch oogpunt wenselijke aandelenfusie door een heffing wordt bemoeilijkt
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Landbouwwijstelling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Op grond van deze regeling worden voordelen uit landbouwbedrijf die verband houden met de waardeverandering van de grond niet tot de fiscale winst gerekend, tenzij deze waardeverandering is ontstaan in de uitoefening van het bedrijf. Een waardestijging van de grond die uitgaat boven de waarde van de grond in het kader van een landbouwbedrijf is belast.
<i>Doelstelling:</i>	Deze regeling heeft een historische achtergrond
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	<i>Notitie fiscaliteit, landbouw- en natuurbeleid</i> , januari 2002. Nieuwe evaluatie gepland voor 2006

b) Investerings in het algemeen

<i>Regeling:</i>	<i>Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek</i>
<i>Beschrijving:</i>	De kleinschaligheidsinvesteringsaftrek vormt samen met de energie-investeringsaftrek en de milieu-investeringsaftrek de investeringsaftrek. De kleinschaligheidsinvesteringsaftrek is een extra aftrek van een gedeelte van het investeringsvolume. Het maximumniveau bedraagt 25 procent bij een investeringsvolume tussen 2000 euro en 34 000 euro, geleidelijk afnemend tot nihil bij een investeringsvolume van meer dan 290 000 euro per jaar.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van investeringen van relatief geringe omvang, die in het algemeen gedaan zullen worden in het midden- en kleinbedrijf
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Willekeurige afschrijving starters</i>
<i>Beschrijving:</i>	Startende ondernemers kunnen op basis van deze regeling willekeurig afschrijven op bedrijfsmiddelen die zijn aangeschaft in een kalenderjaar waarover voor hen de extra zelfstandigenaftrek voor startende ondernemers van toepassing was.
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering van de economische ontwikkeling en de economische structuur, daaronder begrepen de bevordering van het ondernemerschap
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Filmstimuleringsregeling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Ter stimulering van productie en exploitatie van Nederlandse speelfilms zijn momenteel de volgende fiscale faciliteiten beschikbaar: <ol style="list-style-type: none">1. Filminvesteringsaftrek (FIA)2. Willekeurige afschrijving (WA) In het Belastingplan 2006 wordt voorgesteld de huidige regeling voor de filmsector te verbeteren door: <ul style="list-style-type: none">• verruiming fiscaal verlies met 30 procent van de investering of indien lager het aandeel in de voortbrengingskosten. Hierdoor kan een hoger bedrag in aftrek worden gebracht in box I zonder dat daar opbrengsten uit de film-CV tegenover hoeven te staan;• verhoging percentage FIA van 47 procent naar 55 procent;• invoeren van een filmomzetvrijstelling: de behaalde omzet uit exploitatie van een film wordt tot maximaal 55 procent van de grondslag voor de FIA niet tot de winst gerekend. Voor de voorgestelde regeling wordt toestemming gevraagd bij de Europese Commissie. De verbetering treedt per 1 januari 2006 in werking als goedkeuring door Brussel wordt verkregen.
<i>Doelstelling:</i>	Het versterken van de filminfrastructuur
<i>Ministerie:</i>	OCW

<i>Evaluatie:</i>	Research voor Beleid, <i>Stimuleringsmaatregel film-industrie, tussentijdse evaluatie – eindrapport</i> , maart 2001. In 2003 is het tijdelijke pakket maatregelen voor versterking van de filminfrastructuur geëvalueerd door Berenschot.
<i>Regeling:</i>	<i>Willekeurige afschrijving zeeschepen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Deze regeling biedt de mogelijkheid om vervroegd af te schrijven op zeeschepen. De regeling kan uitsluitend worden toegepast indien niet wordt gekozen voor de forfaitaire winstbepaling en bedraagt per jaar maximaal 20 procent van de af te schrijven aanschaffings- en voortbrengingskosten. De versnelde afschrijving is slechts mogelijk voorzover de berekening van de door de belastingplichtige behaalde winst uit zeescheepvaart zonder die afschrijving tot een positief bedrag leidt.
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering van de economische ontwikkeling en de economische structuur, daaronder begrepen de bevordering van het ondernemerschap
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	<i>Evaluatie maritiem fiscaal pakket</i> , april 2003
<i>Regeling:</i>	<i>Keuzeregime winst uit zeescheepvaart (tonnage-belasting)</i>
<i>Beschrijving:</i>	Op verzoek van de belastingplichtige wordt, in afwijking van het algemene systeem van winstbepaling, de winst uit zeescheepvaart op basis van deze regeling forfaitair bepaald aan de hand van de tonnage van de schepen waarmee die winst wordt behaald.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van de ontwikkeling van de zeescheepvaart in Nederland.
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	<i>Evaluatie maritiem fiscaal pakket</i> , april 2003
<i>Regeling:</i>	<i>Aftrek speur- en ontwikkelingswerk (S&O)</i>
<i>Beschrijving:</i>	Ondernemers die voldoen aan het urencriterium en in het kalenderjaar tenminste 500 uren hebben besteed aan werk dat bij een zogenoemde S&O-verklaring kwalificeert als speur- en ontwikkelingswerk, hebben in 2004 recht op een aftrek van 11 154 euro. Voor starters wordt deze aftrek onder voorwaarden verhoogd met 5 577 euro
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van technologische vernieuwingen.
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	–

c) Investerings ten behoeve van het milieu

<i>Regeling:</i>	<i>Vervroegde afschrijving milieu-investeringen (VAMIL)</i>
<i>Beschrijving:</i>	Op basis van deze regeling mag willekeurig worden afgeschreven op door de minister van VROM aangewezen milieu-investeringen. Deze regeling leidt, evenals de andere regelingen voor vervroegde afschrijving, voor de belastingplichtige tot een liquiditeits- en rentevoordeel.
<i>Doelstelling:</i>	Stimulering van investeringen die in het belang zijn van de bescherming van het milieu.

<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Energie-investeringsaftrek (EIA)</i>
<i>Beschrijving:</i>	De energie-investeringsaftrek behoort tot de investeringsaftrek. Op grond van deze regeling wordt een extra aftrek op de fiscale winst verleend voor aangewezen investeringen in nieuwe energiebesparende bedrijfsmiddelen en voor de kosten van advies over energiebesparende maatregelen in gebouwen of bij processen. Bij een bedrag aan energie-investeringen in een kalenderjaar van meer dan 2000 euro bedraagt de energie-investeringsaftrek 44 procent. Het bedrag aan energie-investeringen dat ten hoogste in aanmerking wordt genomen bedraagt, indien de belastingplichtige geen deel uitmaakt van een samenwerkingsverband, 107 000 000 euro
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van investeringen die in het belang zijn van een doelmatig energiegebruik
<i>Ministerie:</i>	EZ, VROM
<i>Evaluatie:</i>	PriceWaterhouseCoopers, <i>EIA en EINP evaluatiestudie</i> , najaar 2001 in opdracht van het ministerie van Economische Zaken. Nieuwe evaluatie gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Milieu-investeringsaftrek (MIA)</i>
<i>Beschrijving:</i>	De milieu-investeringsaftrek maakt deel uit van de investeringsaftrek. De milieu-investeringsaftrek is een extra aftrek van het volume van milieu-investeringen die bij ministeriële regeling worden aangewezen. Bij een bedrag aan milieu-investeringen in een kalenderjaar van meer dan 2000 euro bedraagt de milieu-investeringsaftrek 40 procent voor investeringen die behoren tot categorie I, 30 procent voor categorie II en 15 procent voor categorie III. Ook advieskosten komen onder voorwaarden in aanmerking
<i>Doelstelling:</i>	Stimulering van investeringen die in het belang zijn van de bescherming van het milieu
<i>Ministerie:</i>	VROM, EZ, LNV
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Bosbouwvrijstelling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Deze regeling houdt in dat voor- en nadelen uit bosbouwbedrijf niet tot de winst worden gerekend. Er kan worden geopteerd voor het buiten toepassing laten van deze vrijstelling. Dit laatste is aantrekkelijk in jaren waarin bij deze activiteiten verliezen worden geleden. Indien gebruik wordt gemaakt van de optie geldt dit voor ten minste tien jaar.
<i>Doelstelling:</i>	Vergroting van het bosareaal
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	<i>Notitie fiscaliteit, landbouw- en natuurbeleid</i> , januari 2002, Nieuwe evaluatie gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling vergoeding bos- en natuurbeheer</i>
<i>Beschrijving:</i>	Deze regeling voorziet in een (gedeeltelijke) vrijstelling voor aangewezen subsidieregelingen ten behoeve van de ontwikkeling en instandhouding van bos en natuur.
<i>Doelstelling:</i>	Ontwikkeling en instandhouding van bos en natuur

Ministerie: LNV
Evaluatie: *Notitie fiscaliteit, landbouw- en natuurbeleid*, januari 2002, Nieuwe evaluatie gepland voor 2006

Verlaging lastendruk op arbeid

a) gericht op werkgevers

Regeling: *Afdrachtvermindering lage lonen*
Beschrijving: Werkgevers komen in aanmerking voor de afdrachtvermindering lage lonen (hierna SPAK = specifieke afdrachtskorting) indien zij werknemers van 23 jaar en ouder in dienst hebben van wie het loon in het desbetreffende tijdvak niet meer bedraagt dan het toetsloon van 17 805 euro in 2005 (jaarbasis). De afdrachtvermindering van maximaal 530 euro komt in mindering op de af te dragen loonbelasting door de inhoudsplichtige werkgever. De door de inhoudingsplichtige af te dragen premie volksverzekeringen wordt voor de toepassing hiervan gelijkgesteld met de af te dragen loonbelasting. De laatste jaren is de regeling versoerd. In het Strategisch Akkoord 2002 is afgesproken de SPAK per 2006 afgeschaft te hebben.

Doelstelling: Stimuleren van de vraag naar laagproductieve arbeid, zodat werkgelegenheid ontstaat en behouden blijft voor laagopgeleiden die anders door de productiviteitsval buiten het arbeidsproces zouden komen te staan

Ministerie: SZW
Evaluatie: NEI, *Werkgelegenheidseffecten van de SPAK en de VLW*, oktober 1999.
Interdepartementaal beleidsonderzoek *Toekomst van het arbeidsmarktbeleid*, 2001

Regeling: *Afdrachtvermindering langdurig werklozen*
Beschrijving: De afdrachtvermindering langdurig werklozen (VLW) komt toe aan werkgevers die werknemers in dienst nemen die beschikken over een «Verklaring langdurig werkloze» en van wie het loon in het desbetreffende loontijdvak niet meer bedraagt dan het toetsloon voor dat tijdvak. In het Belastingplan 2003 is geregeld dat de VLW wordt afgeschaft. Dit is vormgegeven door geen nieuwe instroom toe te laten maar wel bestaande gevallen te respecteren. In de loop van 2006 zal de regeling dan geheel afgeschaft zijn.

Doelstelling: Bevorderen van een (blijvende) instroom van langdurig werklozen aan de onderkant van de arbeidsmarkt met als doel het stimuleren van de werkgelegenheid en vergroten van arbeidsparticipatie van mensen met een lage arbeidsproductiviteit

Ministerie: SZW
Evaluatie: NEI, *Werkgelegenheidseffecten van de SPAK en de VLW*, oktober 1999.
Interdepartementaal beleidsonderzoek *Toekomst van het arbeidsmarktbeleid*, 2001

Regeling: *Afdrachtvermindering onderwijs*

<i>Beschrijving:</i>	De afdrachtvermindering onderwijs (WVA-onderwijs) geldt voor leerlingen die de beroepspraktijkvorming van de beroepsbegeleidende leerweg volgen (vroeger: het leerlingwezen), bepaalde studenten in het hoger beroepsonderwijs met wie een leerwerkovereenkomst is gesloten en bepaalde categorieën assistenten en onderzoekers in opleiding. Verder geldt in het algemeen de voorwaarde dat het loon van deze werknemer niet meer bedraagt dan het toetsloon voor dat tijdvak. Het toetsloon voor de afdrachtvermindering onderwijs is in 2005 op 20 791 euro (= 130 procent WML) per kalenderjaar gesteld. De laatstgenoemde voorwaarde geldt onder andere niet voor werknemers van 25 jaar en ouder. De afdrachtvermindering bedraagt 2 500 euro per kalenderjaar. Per 2002 is de regeling uitgebreid naar werknemers van 23 jaar en ouder zonder startkwalificatie (WVA-starters). Voor deze regeling geldt eveneens het bovenstaande toetsloon. De vermindering bedraagt 1 500 euro.
<i>Doelstelling:</i>	Het verruimen van het aantal leerarbeidsplaatsen door verlaging van de loonkosten met als doel het stimuleren van werkgelegenheid en vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een lage productiviteit
<i>Ministerie:</i>	OCW, SZW
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Afdrachtvermindering zeevaart</i>
<i>Beschrijving:</i>	Deze vermindering belooft met betrekking tot zeevarenden die aan de loonbelasting zijn onderworpen 40 procent van het in het loontijdvak verdiende loon, en 10 procent voor zeevarenden die niet zijn onderworpen aan de loonbelasting maar wel premieplichtig zijn voor de volksverzekeringen.
<i>Doelstelling:</i>	Verlichten van de loonkosten van de Nederlandse zeescheepvaart en bijdragen aan het behoud van een vloot onder Nederlandse vlag met de daaraan verbonden werkgelegenheid
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	<i>Evaluatie maritiem fiscaal pakket</i> , april 2003
<i>Regeling:</i>	<i>Afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk (S&O)</i>
<i>Beschrijving:</i>	De afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk is van toepassing op werknemers die direct betrokken zijn bij speur- en ontwikkelingswerk. De afdrachtvermindering bedraagt in 2005 42 procent van het S&O-loon van die werknemers. Voorzover het S&O-loon in 2005 meer bedraagt dan 110 000 euro, bedraagt de vermindering 14 procent van het loon. Per inhoudingsplichtige mag de afdrachtvermindering maximaal 7 941 154 euro bedragen. Starters hebben onder voorwaarden recht op een verhoging van de afdrachtvermindering tot 60 procent in plaats van 42 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering van speur- en ontwikkelingswerk in het bedrijfsleven
<i>Ministerie:</i>	EZ

Evaluatie: De maatschappelijke kosten en baten van technologie-subsidies zoals de WBSO, juli 2001, CPB (CPB document nr. 008) *Evaluatie S&O-afdrachtvermindering*, juni 2002 *IBO Technologiebeleid*, juni 2002 *Nieuwe evaluatie gepland voor 2005*

b) gericht op werknemers

Regeling: *Werknemersspaarregeling*
Beschrijving: Met de spaarloonregeling c.s. werd tot en met 2002 gedoeld op een samenstel van bedrijfsspaarregelingen voor de werknemer. Tot de spaarloonregeling c.s. behoorden de spaarloonregeling, premiespaarregeling en de diverse winstdelingsregelingen. Met ingang van 1 januari 2003 zijn de premiespaarregeling en de winstdelingsregelingen afgeschaft en is de spaarloonregeling aangepast. Het bedrag dat maximaal belastingvrij kan worden gespaard bedraagt in 2005 613 euro.

Doelstelling: Bevorderen van spaarzin onder werknemers en bijdragen aan een gematigde loonontwikkeling

Ministerie: SZW
Evaluatie: *Belastingen en premies, Een verkenning naar nieuwe mogelijkheden vanuit het belastingstelsel 2001*

Regeling: *Zeedagenaftrek*
Beschrijving: De zeedagenaftrek is een forfaitaire kostenaftrek voor zeelieden die in verband met werkzaamheden doorgaans ten minste 180 dagen per jaar aan boord van een zeeschip of in een buitenlandse haven of havenplaats hebben doorgebracht. Deze aftrek bedraagt 4 euro per zeedag.

Doelstelling: Bijdragen aan het behoud van een vloot onder Nederlandse vlag met de daaraan verbonden werkgelegenheid

Ministerie: V&W
Evaluatie: *Evaluatie maritiem fiscaal pakket, april 2003*

Regeling: *Vakantiebonnen*
Beschrijving: In de bouw en enkele andere bedrijfssectoren kunnen werknemers bij iedere loonbetaling vakantiebonnen ontvangen. Deze bonnen, die in plaats komen van de betaling van vakantiebijslag en van het loon over de vakantieperiode, konden gedeeltelijk worden vrijgesteld van belasting- en premieheffing. Dit is in beginsel niet meer mogelijk. Op grond van een overgangsregeling is de vrijstelling van toepassing indien de verstrekking van de vakantiebonnen verplicht is gesteld bij een CAO of op grond van een regeling van een publiekrechtelijk orgaan die reeds op 31 december 1996 is ingegaan. Het percentage van de nominale waarde van deze vakantiebonnen dat thans voor heffing in aanmerking wordt genomen bedraagt 92,5 procent in 2005. De belastinguitgave bestaat uit het deel van de vakantiebonnen dat niet in de heffing wordt betrokken.

<i>Doelstelling:</i>	Tegemoetkoming voor het feit dat belasting- en premieheffing over de waarde van vakantiebonnen eerder plaatsvindt dan de uitkering van de waarde aan de werknemer. Hierdoor hebben werknemers met vakantiebonnen een liquiditeitsnadeel (rentenadeel) ten opzichte van werknemers zonder vakantiebonnen.
<i>Ministerie:</i>	SZW
<i>Evaluatie:</i>	<i>Belastingen en premies, Een verkenning naar nieuwe mogelijkheden vanuit het belastingstelsel 2001</i>
<i>Regeling:</i>	<i>Ouderschapsverlofkorting</i>
<i>Beschrijving:</i>	De ouderschapsverlofkorting is een tijdelijke fiscale tegemoetkoming aan werknemers bij gebruik van de levensloopregeling voor het financieren van (onbetaald) ouderschapsverlof. De tegemoetkoming biedt een beperkte basisvoorziening; de deelnemer houdt daarnaast een eigen verantwoordelijkheid voor het opvangen van de inkomensderving door middel van gebruik van de levensloopregeling. De fiscale tegemoetkoming bestaat uit een heffingskorting ter hoogte van 50% van het voor de werknemer geldende bruto wettelijk minimumloon (WML) per opgenomen verlofdag. Deze tegemoetkoming bedraagt maximaal 13 weken x 50 procent x 291,90 euro (WML-weekloon) = 1900 euro per kind.
<i>Doelstelling:</i>	De regeling is bedoeld om werknemers die met ouderschapsverlof willen, te compenseren voor het feit dat zij door het korte bestaan van de levensloopregeling nog niet voldoende gespaard kunnen hebben in deze regeling.
<i>Ministerie:</i>	SZW
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Levensloopverlofkorting</i>
<i>Beschrijving:</i>	Om de aantrekkelijkheid van de levensloopregeling te vergroten als alternatieve mogelijkheid van het spaarloon ontvangen werknemers per gespaard jaar een tegemoetkoming in de vorm van een levensloopverlofkorting van maximaal 183 euro per gespaard jaar. Deze levensloopverlofkorting kan worden geëffectueerd als de belastingplichtige en/of zijn partner voldoende belasting betalen en kan in andere gevallen worden doorgeschoven naar latere jaren waarin het tegoed wordt opgenomen.
<i>Doelstelling:</i>	Vergroten van de aantrekkelijkheid van de levensloopregeling als een gelijkwaardige keuzemogelijkheid naast het spaarloon
<i>Ministerie:</i>	SZW
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Arbeidskorting voor ouderen</i>
<i>Beschrijving:</i>	In 2002 is ter bevordering van de arbeidsparticipatie van ouderen een gestaffelde extra arbeidskorting voor oudere werknemers ingevoerd. Voor 2005 bedraagt deze extra arbeidskorting 732 euro voor werkenden van 62 jaar en ouder, 488 euro voor 60- tot 61-jarigen en 245 euro voor 57- tot 59-jarigen.

Doelstelling: Bevorderen arbeidsparticipatie van oudere werknemers, waardoor deze categorie werknemers langer aan het werk blijft
Ministerie: SZW
Evaluatie: –

Verlaging lastendruk op inkomsten uit vermogen

Regeling: *Algemene vrijstelling forfaitair rendement*
Beschrijving: Vermogen tot een bedrag van ten hoogste 19 522 euro is vrijgesteld van de forfaitaire rendementsheffing. Op gezamenlijk verzoek kan een belastingplichtige het heffingvrij vermogen aan de partner overdragen.
Doelstelling: De algemene vrijstelling is ingevoerd bij de Wet inkomstenbelasting 2001 om belastingplichtigen met een positief netto vermogen niet reeds vanaf de eerste euro van dat vermogen in de heffing over het forfaitaire rendement te betrekken.
Ministerie: FIN
Evaluatie: Gepland voor 2005 (gevoegd bij de evaluatie van de belastingherziening IB 2001)

Regeling: *Kindertoeslag forfaitair rendement*
Beschrijving: Het heffingsvrije vermogen van ouders die het gezag uitoefenen over een minderjarig kind wordt per minderjarig kind verhoogd met een kindertoeslag van 2 607 euro.
Doelstelling: Een tegemoetkoming voor het draagkrachtverminderende effect van het hebben van kinderen
Ministerie: FIN
Evaluatie: Gepland voor 2005 (gevoegd bij de evaluatie van de belastingherziening IB 2001)

Regeling: *Ouderentoeslag forfaitair rendement*
Beschrijving: Voor 65-plussers met een heffingsgrondslag na aftrek van het heffingsvrije vermogen van ten hoogste 258 351 euro geldt een ouderentoeslag. De hoogte hiervan is afhankelijk van de hoogte van het inkomen uit werk en woning, en varieert van maximaal 25 842 euro tot nihil bij een inkomen uit werk en woning van meer dan 18 373 euro.
Doelstelling: De ouderentoeslag biedt compensatie voor het feit dat ouderen met een laag arbeidsinkomen als gevolg van de Wet IB 2001 worden geconfronteerd met een belastingverhoging door het feit dat het tarief over de voordelen uit sparen en beleggen in box III is vastgesteld op 30 procent. Voorheen werden bij deze groep de inkomsten uit vermogen belast tegen het progressieve tarief, waarbij in de eerste twee schijven een lager tarief van toepassing was (geen premieplicht voor AOW).
Ministerie: FIN
Evaluatie: Gepland voor 2005 (gevoegd bij de evaluatie van de belastingherziening IB 2001)

Regeling: *Vrijstelling bos- en natuurterreinen en landgoederen forfaitair rendement*

<i>Beschrijving:</i>	Deze regeling dient ter vervanging van de vrijstelling van inkomsten uit bosbezit, en houdt in dat van de grondslag voor de forfaitaire rendementsheffing de volgende bezittingen zijn uitgezonderd: bossen, bepaalde natuurterreinen, en als zodanig aangewezen landgoederen in de zin van de Natuurschoonwet met uitzondering van gebouwde eigendommen.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren behoud en ontwikkeling van bossen, natuurterreinen en landgoederen
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	—
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap forfaitair rendement</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voorwerpen van kunst en wetenschap zijn vrijgesteld van de grondslag van de forfaitaire rendementsheffing, tenzij zij hoofdzakelijk als belegging dienen.
<i>Doelstelling:</i>	Voorkomen dat de heffing over dit soort voorwerpen een negatieve invloed zou hebben op het koopgedrag van particulieren. Een uitzondering wordt gemaakt voor voorwerpen van kunst en wetenschap die hoofdzakelijk te belegging worden aangehouden, aangezien een vrijstelling hiervoor een ongerechtvaardigde bevoordeling zou zijn ten opzichte van andere beleggingen.
<i>Ministerie:</i>	OCW
<i>Evaluatie:</i>	—
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement</i> Heffingskorting groen beleggen
<i>Beschrijving:</i>	De vrijstelling groen beleggen vormt tezamen met de vrijstelling sociaal-ethisch beleggen de vrijstelling maatschappelijk beleggen. Op grond van deze regeling wordt het rendement dat wordt behaald op zogenoemde groene beleggingen, indien als zodanig erkend, vrijgesteld van belastingheffing. De heffingskorting voor groene beleggingen bedraagt 1,3 procent van het gemiddelde bedrag van die beleggingen.
<i>Doelstelling:</i>	Het stimuleren van groene projecten
<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling sociaal-ethisch beleggen forfaitair rendement</i> Heffingskorting sociaal-ethisch beleggen
<i>Beschrijving:</i>	De vrijstelling sociaal-ethisch beleggen vormt samen met de vrijstelling groen beleggen de vrijstelling maatschappelijk beleggen. Op grond van deze regeling wordt het rendement dat wordt behaald op zogenoemde sociaal-ethische beleggingen, indien als zodanig erkend, vrijgesteld van belastingheffing. Sociaal-ethische beleggingen zijn beleggingen waarbij via sociaal-ethische fondsen wordt geïnvesteerd in specifieke aangewezen projecten in ontwikkelingslanden. De heffingskorting voor sociaal-ethische beleggingen bedraagt 1,3 procent van het gemiddelde bedrag van die beleggingen.

<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van beleggen in sociaal-ethische fondsen waarbij wordt geïnvesteerd in specifieke aangewezen projecten in ontwikkelingslanden.
<i>Ministerie:</i>	BuZa
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling durfkapitaal voor culturele beleggingen forfaitair rendement</i>
<i>Beschrijving:</i>	Heffingskorting cultureel beleggen De vrijstelling voor culturele beleggingen vormt samen met de directe en indirecte beleggingen in durfkapitaal de vrijstelling durfkapitaal. Op grond van deze regeling worden culturele beleggingen niet tot het bezit gerekend. De heffingskorting voor culturele beleggingen bedraagt 1,3 procent van het gemiddelde bedrag van die beleggingen.
<i>Doelstelling:</i>	Stimulering van beleggingen in culturele projecten die inkomsten genereren, zoals verbouwingen van musea die een toegangsprijs vragen
<i>Ministerie:</i>	OCW
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling voor directe en indirecte beleggingen in durfkapitaal forfaitair rendement</i>
<i>Beschrijving:</i>	Heffingskorting durfkapitaal De vrijstelling stelt beleggingen in durfkapitaal (direct dan wel indirect, via bepaalde fondsen) vrij van forfaitaire rendementsheffing. De heffingskorting voor directe beleggingen in durfkapitaal bedraagt 1,3 procent van het gemiddelde bedrag van die beleggingen.
<i>Doelstelling:</i>	Het stimuleren van investeringen in bedrijven van startende ondernemers en het bevorderen van de ondernemingszin
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling spaarloon- en premiespaarregeling forfaitair rendement</i>
<i>Beschrijving:</i>	Volgens deze regeling zijn (geblokkeerde) spaartegoeden, aandelenoptierechten, aandelen of winstbewijzen in het kader van een premiespaar- of spaarloonregeling (de eerste vier jaar na inhouding van de besparing) tot maximaal 17 025 euro vrijgesteld van heffing in box III.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van spaarzin
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling rechten op kapitaalsuitkering bij overlijden forfaitair rendement</i>
<i>Beschrijving:</i>	Rechten op prestaties uit levensverzekering in verband met het overlijden van de belastingplichtige zijn vrijgesteld van de rendementsgrondslag in box III tot een maximum van 6 332 euro. De prestaties kunnen de vorm hebben van een kapitaalsuitkering of een uitkering in natura (het verzorgen van de uitvaart van de verzekeringnemer).

<i>Doelstelling:</i>	Voor het vrijstellen van rente begrepen in begrafenisverzekeringen van beperkte omvang zijn destijds aangevoerd sociale overwegingen en de overweging dat dergelijke uitkeringen een geringe maatschappelijke waardering hebben.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005 (gevoegd bij de evaluatie van de belastingherziening IB 2001)
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling rechten op bepaalde kapitaalsuitkeringen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Rente begrepen in een kapitaalsuitkering eigen woning is vrijgesteld van heffing in box I als de kapitaalsuitkering niet meer bedraagt dan 139 500 euro per persoon en gedurende ten minste twintig jaar jaarlijks premie wordt betaald. Wordt gedurende ten minste 15 jaar premie betaald, dan zijn de kapitaalsuitkeringen tot 31 700 euro per persoon vrijgesteld. De maxima van de vrijstellingen worden jaarlijks geïndexeerd. Kapitaalverzekeringen die niet zijn gekoppeld aan de eigen woning en uiterlijk 14 september 1999 zijn afgesloten zijn vrijgesteld van heffing in box III tot een bedrag van maximaal 123 428 euro per persoon. Dit maximum wordt niet geïndexeerd. De belastingplichtige mag ervoor kiezen de kapitaalverzekering alsnog aan de eigen woning te koppelen. In dat geval geldt de vrijstelling in box I (met een jaarlijks geïndexeerd maximum). Kapitaalverzekeringen die niet zijn gekoppeld aan de eigen woning en die na 14 september 1999 zijn afgesloten, worden in beginsel belast in box III.
<i>Doelstelling:</i>	Onder de Wet IB 2001 behoren vermogensbestanddelen tot de bezittingen en schulden die in box III worden belast. Kapitaalverzekeringen zijn dergelijke vermogensbestanddelen. Het via kapitaalverzekeringen fiscaal gefacilieerd sparen om aan het einde van de looptijd van de verzekering de hypothecaire schuld te kunnen aflossen, zou onder de Wet IB 2001 niet meer op de oude voet kunnen worden voortgezet als er geen speciale regeling zou worden getroffen. Door de invoering van de KEW werd een trendbeuk met de genoemde spaarhypotheken voorkomen. Het doel van de KEW-regeling is het continueren van de fiscale behandeling van de spaar- of levenhypotheek voor de aflossing van de hypothecaire schuld, maar dan aangepast aan de systematiek van de Wet IB 2001.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	-
<i>Regeling:</i>	<i>Aftrek wegens geen of geringe eigenwoningsschuld</i>
<i>Beschrijving:</i>	Aan eigenaar-bewoners zonder schuld of met een lage schuld wordt een aftrek toegekend ter hoogte van het verschil tussen het eigenwoningforfait en de betaalde rente over de eigenwoningsschuld. Hierdoor hoeven eigenaar-bewoners met geen of een lage schuld per saldo geen belasting te betalen over de inkomsten uit eigen woning
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering aflossing eigenwoningsschuld en lastenverlichting eigenaar-bewoners met geen of een lage hypotheeksschuld

<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Gedeeltelijke vrijstelling inkomsten uit kamerverhuur</i>
<i>Beschrijving:</i>	Inkomsten uit verhuur van woonruimte, die geen zelfstandige woonruimte vormt en onderdeel is van het hoofdverblijf van de verhuurder, zijn vrijgesteld tot een bedrag van 3 821 euro per jaar. Voor toepassing is vereist dat zowel de huurder als de verhuurder op het woonadres staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie. Het vrijgestelde bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met de huurontwikkeling.
<i>Doelstelling:</i>	Het vergroten van het particuliere kameraanbod, met name voor studenten
<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Aftrek kosten monumentenwoning</i>
<i>Beschrijving:</i>	In de IB is een bijzondere regeling voor monumentenwoningen bij de persoonsgebonden aftrek opgenomen. Indien het een eigen woning betreft, kunnen de kosten, lasten en afschrijvingen van monumentenwoningen (niet zijnde renten van schulden, kosten van geldleningen en periodieke betalingen ingevolge de rechten van erfpacht, opstal of beklemming) in aftrek worden gebracht voorzover ze een bepaalde drempel overschrijden (0,8 procent van de waarde van de woning). Dit geldt alleen als deze drempel niet minder dan 100 euro en niet meer dan 12 500 euro bedraagt. Indien het een onroerende zaak betreft die in de heffingsgrondslag bij sparen en beleggen wordt betrokken, kunnen de onderhoudskosten in aftrek worden gebracht, verminderd met 4 procent van de waarde van de onroerende zaak in het economisch verkeer. De woning dient te zijn ingeschreven in de registers zoals bedoeld in de Monumentenwet 1988.
<i>Doelstelling:</i>	Behoud van het culturele erfgoed
<i>Ministerie:</i>	OCW
<i>Evaluatie:</i>	<i>Monumenten uit de steigers, december 2001</i>
<i>Regeling:</i>	<i>Persoonsgebonden aftrekpost durfkapitaal</i>
<i>Beschrijving:</i>	De persoonsgebonden aftrekpost geeft de mogelijkheid verliezen geleden op beleggingen in durfkapitaal in aftrek te brengen op respectievelijk inkomsten uit werk en woning, inkomsten uit box III en inkomsten uit aanmerkelijk belang (in die volgorde).
<i>Doelstelling:</i>	Het stimuleren van investeringen in bedrijven van startende ondernemers en het bevorderen van de ondernemingszin
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	2005

Overige regelingen

<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling bepaalde uitkeringen</i>
<i>Beschrijving:</i>	In het algemeen rekt de IB periodieke uitkeringen van publiekrechtelijke aard tot de inkomsten. Deze inkomsten zijn in beginsel aan de belastingheffing onderworpen. In bepaalde gevallen worden deze uitkeringen vrijgesteld van belastingheffing, voornamelijk uit uitvoeringstechnisch oogpunt. Het gaat hierbij om de volgende posten: bijzondere bijstand, individuele huursubsidie, tegemoetkoming studiekosten volgens de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en subsidies ter bevordering van het eigen woningbezit (BEW-subsidies).
<i>Doelstelling:</i>	De defiscalisering van deze regelingen berust primair op doelmatigheidsoverwegingen.
<i>Ministerie:</i>	VROM, SZW, OCW
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Aftrek afkoopsommen echtscheidingsuitkering</i>
<i>Beschrijving:</i>	Betaalde afkoopsommen ter zake van de verplichting tot voorziening in het levensonderhoud van de gewezen echtgenoot worden als persoonsgebonden aftrek in aanmerking genomen.
<i>Doelstelling:</i>	Rekening houden met draagkracht. Anders dan de aftrekbaarheid van (periodieke) alimentatie-uitkeringen is deze regeling destijds echter niet tot de primaire heffingsstructuur gerekend, omdat sprake is van een bedrag ineens dat het karakter heeft van een kapitaalsuitgave.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Aftrek voor scholingsuitgaven (tot 2001 studiekosten)</i>
<i>Beschrijving:</i>	Uitgaven ter zake van de opleiding of studie voor een beroep zijn aftrekbaar als persoonsgebonden aftrekpost voorzover het gezamenlijke bedrag hoger is dan 500 euro met een maximum van 15 000 euro.
<i>Doelstelling:</i>	Vergroting Nederlandse kennisinfrastructuur
<i>Ministerie:</i>	OCW
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Giftenaftrek</i>
<i>Beschrijving:</i>	Met schriftelijke bescheiden gestaaftde giften aan binnen het Rijk gevestigde kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen zijn aftrekbaar. De aftrek bedraagt maximaal 10 procent van het verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek (IB) of 6 procent (2006: 10 procent) van de winst (Vpb). Voor giften in de vorm van lijfrenten geldt geen maximum (IB). Hierbij is echter vereist dat de gift toegekend wordt op basis van een bij notariële akte vastgelegde verplichting om gedurende ten minste vijf jaren schenkingen te doen.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van schenkingen aan charitatieve, kerkelijke, levensbeschouwelijke, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen
<i>Ministerie:</i>	FIN

<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Faciliteiten Successiewet algemeen nut beogende instellingen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor algemeen nut beogende instellingen geldt naast een algemene drempelvrijstelling per verkrijging een afzonderlijk tarief van 8 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van schenkingen aan charitatieve, kerkelijke, levensbeschouwelijke, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	<i>De warme, de koude en de dode hand.</i> Rapport van de werkgroep modernisering successiewetgeving, maart 2000

Kostprijsverhogende belastingen

Energiebelasting (EB)

<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief glastuinbouw</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor verbruik van aardgas in de glastuinbouw geldt een lager tarief van de EB dan voor het overige gasverbruik. Dit tarief is per 2005 1,42 procent van het reguliere tarief.
<i>Doelstelling:</i>	Voorkomen concurrentienadeel voor glastuinbouw
<i>Ministerie:</i>	LNV, EZ
<i>Evaluatie:</i>	<i>Notitie fiscaliteit, landbouw- en natuurbeleid,</i> januari 2002
<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief groene stroom</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor duurzaam opgewekte elektriciteit (groene stroom) en aardgas afkomstig uit omzetting van biomassa geldt een verlaagd tarief voor de EB voor het verbruik tot 10 000 kWh. Tot 1 januari 2003 gold een nihil tarief. In het Belastingplan 2004 is besloten het verlaagd tarief groene stroom gefaseerd af te schaffen. In tabel 5.3.2. is daarom alleen nog het realisatiecijfer voor 2004 weergegeven.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van duurzame energie door prijsverschillen tussen duurzame en niet-duurzame energie te verkleinen
<i>Ministerie:</i>	EZ, VROM
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Teruggaaf gebouwen voor openbare erediensten</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor kerkgebouwen die nog actief als kerk worden gebruikt kan de helft van de betaalde EB worden teruggevraagd.
<i>Doelstelling:</i>	Compenseren van beheerders van kerkgebouwen voor het feit dat het relatief moeilijk is om in kerkgebouwen aan energiebesparing te doen en het feit dat kerken, omdat zij weinig betaald personeel hebben en niet Vpb-plichtig zijn, relatief weinig profiteren van terugsluis van de EB in de vorm van verlaging van de lasten op arbeid en de Vpb.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005

<i>Regeling:</i>	<i>Teruggaaf non-profitinstellingen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Non-profitinstellingen kunnen de helft van de betaalde EB terugvragen.
<i>Doelstelling:</i>	Compenseren van non-profitinstellingen voor het feit dat zij, omdat zij doorgaans weinig betaald personeel hebben en niet Vpb-plichtig zijn, relatief weinig profiteren van terugsluis van de EB in de vorm van verlaging van de lasten op arbeid en de Vpb.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005

Omzetbelasting – verlaagd tarief

<i>Regeling</i>	<i>Verlaagd tarief boeken, tijdschriften, week- en dagbladen</i> <i>Verlaagd tarief bibliotheken (verhuur boeken), musea e.d.</i> <i>Verlaagd tarief kermissen, attractieparken, sportwedstrijden en accommodatie</i> <i>Verlaagd tarief circussen, bioscopen, theaters en concerten</i>
<i>Beschrijving:</i>	In plaats van het normale BTW-tarief van 19 procent geldt voor leveringen van deze goederen of diensten het verlaagde tarief van 6 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van cultuur, kennisvermeerdering, recreatie en sport c.q. ondersteuning van de desbetreffende sectoren.
<i>Ministerie:</i>	OC&W, VWS
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling</i>	<i>Verlaagd tarief sierteelt</i>
<i>Beschrijving:</i>	In plaats van het normale BTW-tarief van 19 procent geldt voor leveringen van deze goederen of diensten het verlaagde tarief van 6 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van binnenlandse vraag naar sierteelt en het ondersteunen van de desbetreffende sector
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief arbeidsintensieve diensten</i>
<i>Beschrijving:</i>	Verlaagd BTW-tarief van 6 procent voor diensten van: kappers, fietsenmakers, schoenmakers, kleermakers en schilders/stukadoors met betrekking tot woningen ouder dan vijftien jaar.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van werkgelegenheid in de desbetreffende sectoren
<i>Ministerie:</i>	SZW
<i>Evaluatie:</i>	Research voor Beleid (2000–2002), Centraal Planbureau (2003), Europese Commissie (2003).
<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief vervoer van personen (waaronder openbaar vervoer)</i>
<i>Beschrijving:</i>	In plaats van het normale BTW-tarief van 19 procent geldt voor leveringen van deze goederen of diensten het verlaagde tarief van 6 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren en ondersteunen van het openbaar vervoer

<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief logiesverstrekking (incl. kamperen)</i>
<i>Beschrijving:</i>	Verlaagd tarief voedingsmiddelen horeca In plaats van het normale BTW-tarief van 19 procent geldt voor leveringen van deze goederen of diensten het verlaagde tarief van 6 procent.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van (internationale) toerisme c.q. ondersteunen van de desbetreffende sector en voorkomen administratieve moeilijkheden
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	–

Omzetbelasting – vrijstellingen

<i>Regeling</i>	<i>Vrijstelling sportclubs</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld zijn de diensten door niet-winstbeogende organisaties die zich de beoefening van sport of de bevordering daarvan ten doel stellen aan hun leden. Het gaat vooral om contributie- en lesgelden. Deze vrijstelling is binnen de EU verplicht.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren of ondersteunen van sportclubs, verminderen van administratieve lasten
<i>Ministerie:</i>	VWS
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling post</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld zijn diensten, bestaande uit brieven tot een bepaald gewicht en de daarmee gepaard gaande leveringen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Postwet die worden verricht door TPG. Door de jaren heen is de vrijstelling steeds verder beperkt. Op Europees niveau bestaat het streven deze diensten in de toekomst geheel te liberaliseren. Daarmee zal ook de vrijstelling verdwijnen.
<i>Doelstelling:</i>	Het voorkomen van administratieve moeilijkheden
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling vakbonden, werkgeversorganisaties, politieke partijen en kerken</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld zijn de diensten en daarmee nauw samenhangende leveringen door werkgevers- en werknemersorganisaties, alsmede door organisaties van politieke, godsdienstige, vaderlandslievende, levensbeschouwelijke of liefdadige aard aan hun leden tegen een statutair vastgestelde contributie. Deze vrijstelling is binnen de Europese Unie verplicht.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren of ondersteunen van bedoelde organisaties en instellingen en verminderen van administratieve lasten
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling fondswerving</i>

<i>Beschrijving:</i>	Vrijstelling van bijkomstige activiteiten van vrijgestelde organisaties en instellingen, die zij ontplooiën ter werving van de voor hun vrijgestelde doelstelling benodigde middelen. Om te waarborgen dat deze prestaties geen ernstige verstoring van concurrentieverhoudingen veroorzaken, is de vrijstelling beperkt tot omzetgrenzen van 68 067 euro per jaar voor leveringen en 22 689 euro per jaar voor diensten (31 765 euro voor sportclubs).
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren of ondersteunen van bedoelde organisatie en instellingen en het verminderen van administratieve lasten
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	–

Omzetbelasting – speciale regelingen

<i>Regeling:</i>	<i>Kleine-ondernemersregeling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Ingeval de jaarlijks af te dragen BTW een bepaald bedrag niet te boven gaat, kan afdracht achterwege blijven. Voorts kunnen ondernemers die onder de regeling vallen ook geheel van hun administratieve verplichtingen worden ontheven. In dat geval mogen zij de omzetbelasting niet als afzonderlijke post op de facturen aan hun afnemers vermelden.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren en ondersteunen van kleine ondernemers en verminderen van administratieve lasten
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006.
<i>Regeling:</i>	<i>Landbouwregeling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Landbouwers die gebruikmaken van de landbouwregeling, worden buiten de normale BTW-heffing gehouden. Zij brengen hun afnemers geen BTW in rekening over hun landbouwprestaties, maar hebben ook geen recht op aftrek van BTW over hun inkoop. De zakelijke afnemers van deze landbouwers hebben niettemin recht op aftrek van een forfaitair BTW-bedrag (landbouwforfait) als compensatie voor de in de verkoopprijs verdisconteerde niet-aftrekbare BTW, die de landbouwer over zijn inkoop heeft betaald. De landbouwregeling is facultatief; de keuze om de regeling wel of niet toe te passen geldt telkens voor vijf jaar. Deze regeling heeft een historische achtergrond.
<i>Doelstelling:</i>	Vermindering van administratieve lasten
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	<i>Notitie fiscaliteit, landbouw- en natuurbeleid</i> , januari 2002. Nieuwe evaluatie gepland voor 2006.

Accijnzen

<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagd tarief kleine brouwerijen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Bier afkomstig van kleine brouwerijen – productie niet meer dan 200 000 hectoliter bier per jaar – heeft een vermindering op het tarief van 7,5 procent.

<i>Doelstelling:</i>	Tot 1994 werd de bieraccijns geheven over het halffabrikaat wort. In verband met de verliezen die optraden in het productieproces, gold een gestaffeld tarief afhankelijk van de productieomvang als compensatie voor die verliezen. Bij de invoering van de heffing op het eindproduct verviel deze ratio. Niettemin is destijds besloten een speciale regeling voor kleine brouwerijen te handhaven.
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Raffinaderijvrijstelling</i>
<i>Beschrijving:</i>	Minerale oliën die worden verbruikt als brandstof bij de productie van minerale oliën, worden geacht niet uitgeslagen te zijn (worden niet aangemerkt als eigen verbruik). Deze uitzondering was sinds 1 januari 1993 gegrond op artikel 4, derde lid, van richtlijn 92/81/EEG (de zogenoemde structuurrichtlijn minerale oliën) en is sinds 1 januari 2004 gegrond op artikel 21, derde lid, van richtlijn 2003/96/EG (de richtlijn belasting op energieproducten). Voor 1993 bestond er een buitenwettelijke vrijstelling, verleend ter voorkoming van internationale concurrentievervalsing (ook andere lidstaten hadden een dergelijke richtlijn). Vanaf 1 januari 1993 is het niet aanmerken als uitslag verplicht vastgelegd in de communautaire regelgeving.
<i>Doelstelling:</i>	Voorkoming van vervalsing internationale concurrentieverhoudingen
<i>Ministerie:</i>	EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling communautaire wateren</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld zijn minerale oliën die worden gebruikt voor de aandrijving van schepen tijdens de vaart over communautaire (binnen)wateren. De vrijstelling is vanaf 1 januari 1993 gegrond op artikel 8, eerste lid, onderdeel c, van richtlijn 92/81/EEG (de zogenoemde structuurrichtlijn minerale oliën). Het gaat om een voor de lidstaten facultatieve vrijstelling die in verschillende lidstaten voorkomt. Een aantal lidstaten waaronder Nederland heeft ingevolge de Akte van Mannheim en het Schelde-tractaat de verplichting om ten behoeve van de vaart over binnenwateren (alle denkbare routes over de Rijn en tussen de Rijn en de zee) vrijstelling van belasting te verlenen voor de brandstof die (binnen-)schepen gebruiken.
<i>Doelstelling:</i>	Voorkoming van vervalsing internationale concurrentieverhoudingen
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling luchtvaartuigen</i>

<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld zijn minerale oliën die worden gebruikt voor de aandrijving van luchtvaartuigen. De vrijstelling is vanaf 1 januari 1993 gegrond op artikel 8, eerste lid, onderdeel b, van richtlijn 92/81/EEG (de zogenoemde structuurrichtlijn minerale oliën). Het gaat om een verplichte vrijstelling. Op grond van internationale verdragen is het internationale luchtverkeer vrijgesteld. Binnenlandse vluchten zouden kunnen worden belast. Intracommunautaire vluchten kunnen alleen worden belast voorzover de lidstaten waartussen de vlucht plaatsvindt daartoe een bilaterale overeenkomst sluiten.
<i>Doelstelling:</i>	Voorkoming van verstoring internationale concurrentieverhoudingen (verplichte vrijstelling op grond van internationale verdragen)
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Tariefdifferentiatie tractoren en mobiele werktuigen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor dieselolie geldt een tariefdifferentiatie naar gelang het gebruik als motorbrandstof door het wegverkeer (de zogenoemde blanke dieselolie) en het gebruik anders dan door het wegverkeer (verwarming en gebruik buiten de weg; de zogenoemde rode dieselolie). De rode dieselolie wordt wel belast met EB. Bij de raming van deze belastinguitgave is met de heffing van EB rekening gehouden.
<i>Doelstelling:</i>	Ontzien van voertuigen die niet of slechts zeer beperkt van de weg gebruikmaken
<i>Ministerie:</i>	LNV, V&W, EZ
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006.
<i>Regeling:</i>	<i>Laag tarief OV-bussen en huisvuilauto's</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor autobussen in het openbaar vervoer en huisvuilauto's, en dergelijke geldt een verlaagd accijnstarief in de vorm van een teruggaaf voor de verbruikte LPG. De vermindering/teruggaaf bedraagt 46,78 euro per 1000 kilogram. Voor deze vermindering/teruggaaf is een derogatie verkregen.
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering milieuvriendelijke vervoerswijzen in stedelijke niches
<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Stimulering biobrandstoffen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Het bijmengen van 2 procent biobrandstoffen bij fossiele motorbrandstoffen wordt voor een periode van 1 jaar (2006) fiscaal gestimuleerd door middel van een vermindering van de accijns.

Doelstelling: Het zorgwekkende perspectief van een steeds verder groeiende CO₂-uitstoot van het verkeer vraagt om de structurele inzet van alternatieve, klimaatneutrale brandstoffen, zoals de biobrandstoffen. De Europese Commissie voorziet daarom een groeiend aandeel van alternatieve brandstoffen in 2020. Om deze redenen zet het kabinet erop in leveranties van motorbrandstoffen te verplichten 2 procent van hun afzet in Nederland in te vullen met biobrandstoffen. Omdat de benodigde wet- en regelgeving naar verwachting niet eerder dan 1 januari 2007 gereed kan zijn, wordt het bijmengen van 2 procent biobrandstoffen bij fossiele brandstoffen tot die tijd fiscaal gestimuleerd. Daarnaast wordt – anders dan via de fiscaliteit – ook ondersteuningsbeleid ontwikkeld om de biobrandstoffen duurzamer en kosteneffectiever te maken.

Ministerie: VROM en FIN

Evaluatie: –

Belasting op personenauto's en motorrijwielen (BPM)

Regeling: *Vrijstelling elektrische en hybride motorrijtuigen*
Beschrijving: Elektrische en hybride personenauto's zijn vrijgesteld van BPM. De regeling loopt tot en met juni 2006. In het Belastingplan 2006 is een voorstel opgenomen om de regeling te verlengen tot en met juni 2008.

Doelstelling: Bevorderen gebruik milieuvriendelijke motorrijtuigen

Ministerie: VROM

Evaluatie: Gepland voor 2005

Regeling: *Teruggaaf politie en brandweer*
Beschrijving: Houders van personenauto's die worden gebruikt in de uitoefening van de politie- of brandweertaaik, krijgen op verzoek de betaalde BPM terug. De motorrijtuigen dienen uiterlijk als zodanig herkenbaar te zijn en dienen het recht te hebben gebruik te mogen maken van optische signalen en geluidssignalen.

Doelstelling: Dienen van het algemene belang

Ministerie: BZK

Evaluatie: Gepland voor 2005

Regeling: *Teruggaaf ambulances*
Beschrijving: Houders van ambulances krijgen op verzoek betaalde BPM terug. Met ingang van 2003 is deze vrijstelling uitgebreid tot andere motorrijtuigen die worden ingezet in het kader van de ambulancetaaik. De motorrijtuigen dienen uiterlijk als zodanig herkenbaar te zijn en dienen het recht te hebben gebruik te mogen maken van optische signalen en geluidssignalen.

Doelstelling: Dienen van het algemene belang

Ministerie: VWS

Evaluatie: Gepland voor 2005

Regeling: *Teruggaaf taxi's*

<i>Beschrijving:</i>	Houders van personenauto's die geheel of nagenoeg geheel worden gebruikt voor taxivervoer en waarvoor een taxivergunning is afgegeven, krijgen op verzoek de betaalde BPM terug.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren openbaar vervoer
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Tariefverlaging voor dieselauto's met roetfilter</i>
<i>Beschrijving:</i>	De BPM voor dieselauto's uitgerust met een roetfilter dat aan bepaalde eisen voldoet, wordt verminderd met 600 euro.
<i>Doelstelling:</i>	Stimulering van het gebruik van roetfilters in dieselauto's.
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Jaarlijks
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijgestelde accessoires</i>
<i>Beschrijving:</i>	De waarde van aangewezen, relatief nieuwe, technische voorzieningen aan personenauto's of motorrijwielen die de veiligheid bevorderen of het milieu sparen, telt niet mee voor de grondslag van de BPM. De regeling is bij het Belastingplan 2005 afgeschaft. In tabel 5.3.2. is daarom alleen nog het realisatiecijfer voor 2004 opgenomen.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen verkeersveiligheid en milieu
<i>Ministerie:</i>	VROM, V&W
<i>Evaluatie:</i>	Jaarlijks

Motorrijtuigenbelasting

<i>Regeling:</i>	<i>Halftarief MRB</i>
<i>Beschrijving:</i>	Als voor een motorfiets of voor een bedrijfsmatig verhuurde kampeerauto over een jaar motorrijtuigenbelasting wordt betaald, is slechts half tarief verschuldigd.
<i>Doelstelling:</i>	Het (forfaitair) afstemmen van de MRB op de (beperkte) mate waarin deze voertuigen gebruikmaken van de weg
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Kwarttarief MRB</i>
<i>Beschrijving:</i>	Als voor onder meer kampeerauto's, rijdende werkplaatsen, en kermis- en circuswagens over een jaar motorrijtuigenbelasting wordt betaald, is slechts een kwart van het tarief verschuldigd.
<i>Doelstelling:</i>	Het (forfaitair) afstemmen van de MRB op de (beperkte) mate waarin deze voertuigen gebruikmaken van de weg
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Nihiltarief OV-bussen op LPG</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor autobussen in het openbaar vervoer die op LPG rijden, geldt een nihiltarief MRB.
<i>Doelstelling:</i>	Bevordering milieuvriendelijke vervoerswijzen in het openbaar vervoer
<i>Ministerie:</i>	VROM en V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005

<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling motorrijtuigen van 25 jaar of ouder</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor motorrijtuigen van 25 jaar en ouder wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	De huidige vrijstelling voor motorrijtuigen van 25 jaar en ouder is het gevolg van de invoering van het houderschapstelsel en is uit oogpunt van vereenvoudiging op pragmatische gronden opgenomen.
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling taxi's</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor taxi's wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van openbaar vervoer
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling politie en brandweer</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor motorrijtuigen die worden gebruikt in de uitoefening van de politie- of brandweertaak, wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	Dienen van het algemene belang
<i>Ministerie:</i>	BZK
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling reinigingsdiensten</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor vuilniswagens, kolkenzuigers en straatveegwagens wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	Dienen van het algemene belang
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling defensie</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor motorrijtuigen die worden gebruikt in de uitoefening van de defensietaak, wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	Dienen van het algemene belang
<i>Ministerie:</i>	DEF
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling wegenbouw</i>
<i>Beschrijving:</i>	Voor motorrijtuigen die worden gebruikt voor de aanleg en onderhoud van wegen, wordt op verzoek een vrijstelling van motorrijtuigenbelasting verleend.
<i>Doelstelling:</i>	Dienen van het algemene belang
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling ambulances</i>

<i>Beschrijving:</i>	Vrijstelling van motorrijtuigenbelasting wordt op verzoek verleend voor ambulances. Met ingang van 2003 is deze vrijstelling uitgebreid tot andere motorrijtuigen die worden ingezet in het kader van de ambulancetaak. De motorrijtuigen dienen uiterlijk als zodanig herkenbaar te zijn en het recht te hebben gebruik te maken van optische signalen en geluidsignalen.
<i>Doelstelling:</i>	Dienen van het algemene belang
<i>Ministerie:</i>	VWS
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Verlaagde grondslag hybride (bestel)auto's</i>
<i>Beschrijving:</i>	Elektrische motorrijtuigen zijn vrijgesteld van motorrijtuigenbelasting. Hybride motorrijtuigen mogen het gewicht van de elektromotor en de extra accu's aftrekken van de belastinggrondslag
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen gebruik milieuvriendelijkere motorrijtuigen
<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005
<i>Regeling:</i>	<i>Overige vrijstellingen</i>
<i>Beschrijving:</i>	Diverse vrijstellingen van motorrijtuigenbelasting, onder meer voor lijkwagens, motorrijtuigen die worden ingezet voor het vervoer van invaliden (overgangsregeling), land- en bosbouw, dierenambulances en bibliotheekbussen.
<i>Doelstelling:</i>	Diverse doelstellingen
<i>Ministerie:</i>	FIN
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2005

Belasting op zware motorrijtuigen (eurovignet)

<i>Regeling:</i>	<i>Teruggaaf internationaal gecombineerd vervoer</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrachtauto's met een toegestane maximummassa van 12 ton of meer die het grootste deel van de route per trein afleggen, kunnen op verzoek (een deel van) het betaalde eurovignetbedrag terugkrijgen. De teruggaaf is gebaseerd op een Europese richtlijn.
<i>Doelstelling:</i>	Stimuleren van het goederenvervoer per spoor
<i>Ministerie:</i>	V&W
<i>Evaluatie:</i>	–

Overdrachtsbelasting

<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling bedrijfsoverdracht in familiesfeer</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld van overdrachtsbelasting is de verkrijging door een of meer (pleeg)kinderen, kleinkinderen, (half- en pleeg)broers, (half- en pleeg)zusters, of hun echtgenoten, van goederen die behoren tot en dienstbaar zijn aan een onderneming van de ouder of de grootouder, die wat de bedrijfsvoering betreft, in haar geheel (al dan niet in fasen) door dat kind of die kinderen wordt voortgezet. De uitbreiding naar broers en zusters wordt in het Belastingplan 2006 voorgesteld.
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van de continuïteit van de onderneming

<i>Ministerie:</i>	LNV, EZ
<i>Evaluatie:</i>	–
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling landinrichting</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijgesteld is de verkrijging bij akte van vrijwillige of gedwongen landinrichting in het kader van de Landinrichtingswet, de Ruilverkavelingswet 1954 en enkele andere vergelijkbare wetten. Deze vrijstelling kent voorwaarden en geldt ook voor bedrijfsopstallen en woningen.
<i>Doelstelling:</i>	Het versterken van de economische structuur van de landen tuinbouwsector
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling Bureau Beheer Landbouwgronden</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijstelling bij verkrijging door het Bureau Beheer Landbouwgronden
<i>Doelstelling:</i>	Het versterken van de economische structuur van de landen tuinbouwsector
<i>Ministerie:</i>	LNV
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling monumenten</i>
<i>Beschrijving:</i>	Vrijstelling bij verkrijging van monumenten door erkende instellingen
<i>Doelstelling:</i>	Bevorderen van de instandhouding van (rijks)-monumenten
<i>Ministerie:</i>	OC&W
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling overdrachtsbelasting stedelijke herstructurering</i>
<i>Beschrijving:</i>	De vrijstelling stedelijke herstructurering bestaat uit drie regelingen, te weten: <ul style="list-style-type: none"> ● de per 1 januari 2003 ingevoerde vrijstelling in de overdrachtsbelasting die het mogelijk maakt voor wijkontwikkelingsmaatschappijen huizen te verkrijgen zonder overdrachtsbelasting; ● de per 1 januari 2005 ingevoerde vrijstelling in de overdrachtsbelasting die het voor woningcorporaties mogelijk maakt om ter financiering van stedelijk herstructurering huizen zonder overdrachtsbelasting over te dragen aan een landelijk werkende toegelaten instelling ● de per 2006 in te voeren vrijstelling in de overdrachtsbelasting die ertoe strekt de verkrijging van onroerende zaken van wijkontwikkelingsmaatschappijen door de deelnemers in zo'n wijkontwikkelingsmaatschappij in bepaalde situaties vrij te stellen van overdrachtsbelasting (voorstel is opgenomen in het Belastingplan 2006).
<i>Doelstelling:</i>	Vergemakkelijken van het verkrijgen van financiële middelen door woningcorporaties voor het investeren in stedelijke herstructurering
<i>Ministerie:</i>	VROM
<i>Evaluatie:</i>	Gepland voor 2006
<i>Regeling:</i>	<i>Vrijstelling naburige landerijen</i>

Beschrijving: Vrijstelling bij verkrijging van naburige landerijen ter verbetering van de landbouwstructuur.
Doelstelling: Het versterken van de economische structuur van de landen tuinbouwsector
Ministerie: LNV
Evaluatie: Gepland voor 2006

Horizontale Toelichting 2005–2010

Per begroting (of begrotingsfonds dan wel aanvullende post) wordt in deze bijlage een toelichting gegeven op het verloop van de uitgaven en niet-belastingontvangsten vanaf 2005 tot en met 2010 volgens de huidige inzichten. Ook het verloop van de meerjarencijfers van de sectoren Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt en het Budgettair Kader Zorg wordt op hoofdlijnen toegelicht.

De uitgaven voor internationale samenwerking worden separaat als totaal gepresenteerd. De totalen per begroting zijn derhalve exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen.

De cijfers van de afzonderlijke begrotingen luiden in constante prijzen van het jaar 2005. De bedragen luiden in miljoenen euro's. Via aanvullende posten voor loon- en prijsbijstelling wordt een reservering opgenomen voor toekomstige loon- en prijsstijgingen.

Huis der Koningin

I Huis der Koningin						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven totaal niet-belastingontvangsten	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
1 Uitkering leden koninklijk huis Uitgaven	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7

Staten-Generaal

IIA Staten-Generaal						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	119,4	113,3	113,1	112,0	111,5	111,0
totaal niet-belastingontvangsten	2,1	2,1	2,1	1,9	1,9	1,9
1 Wetgeving en controle Eerste Kamer Uitgaven	9,0	8,3	8,4	8,4	8,4	8,3
Ontvangsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
2 Uitgaven tbv van (oud) leden Tweede Kamer en leden EP Uitgaven	31,6	30,9	31,9	31,9	31,4	30,9
Ontvangsten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer Uitgaven	76,9	72,1	71,0	69,9	69,8	69,8
Ontvangsten	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
4 Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer Uitgaven	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

De uitgaven en ontvangsten van de Staten-Generaal worden volledig gescheiden van de overige Hoge Colleges van Staat gepresenteerd.

De hogere uitgaven in 2005 op het artikel *Wetgeving en controle Tweede Kamer* worden verklaard uit het feit dat een deel van de middelen die in het kader van ondersteunende activiteiten(onder andere beveiliging) in 2004 niet tot besteding zijn gekomen, zijn meegenomen naar 2005.

Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

IIB Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	94,2	89,7	89,2	84,5	84,5	84,4
totaal niet-belastingontvangsten	3,3	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
1 Raad van State						
Uitgaven	50,7	48,3	48,5	43,8	43,8	43,8
Ontvangsten	1,9	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
2 Algemene Rekenkamer						
Uitgaven	27,0	26,0	25,7	25,7	25,7	25,7
Ontvangsten	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
3 De Nationale Ombudsman						
Uitgaven	9,1	8,5	8,2	8,2	8,2	8,2
Ontvangsten	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 Kanselarij der Nederlandse Orden						
Uitgaven	3,2	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5 Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen						
Uitgaven	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6 Kabinet van de Gouverneur van Aruba						
Uitgaven	1,6	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

De hogere uitgaven van de *Raad van State* tot en met 2007 hangen samen met nieuwe huisvesting voor de Raad van State die in die jaren wordt gerealiseerd.

Algemene Zaken

III Algemene Zaken						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	51,3	44,3	43,2	43,0	42,9	42,9
totaal niet-belastingontvangsten	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
1 Bevorderen eenheid regeringsbeleid						
Uitgaven	48,4	41,1	40,0	39,8	39,8	39,8
Ontvangsten	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
4 Kabinet der Koningin						
Uitgaven	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
5 Commissie van toezicht inlichtingen- en veiligheidsdiensten						
Uitgaven	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Op het artikel *Bevorderen eenheid regeringsbeleid* houden de hogere uitgaven in 2005 verband met de door het Nationaal Comité georganiseerde festiviteiten rond het Zilveren Regeringsjubileum van H.M. Koningin Beatrix en met de uitgaven voor de bijzetting van Z.K.H. Prins Bernhard.

Bij de *Commissie van Toezicht op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten* vindt vanaf 2006 een structurele verhoging van de uitgaven plaats door het toegenomen toezicht vanwege de uitbreiding bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Koninkrijksrelaties

IV Koninkrijksrelaties						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	197,5	173,0	166,2	165,2	157,9	142,4
totaal niet-belastingontvangsten	36,8	15,9	13,0	15,3	16,3	16,1
1 Waarborgfunctie						
Uitgaven	57,7	34,7	44,7	45,1	46,0	46,0
Ontvangsten	17,6	4,5	4,5	4,5	4,5	4,9
2 Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners						
Uitgaven	138,6	137,0	120,2	118,8	110,6	95,2
Ontvangsten	19,2	11,4	8,5	10,8	11,8	11,2
3 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3

De uitgaven verband houdende met de *waarborgfunctie* zijn in 2006 eenmalig lager dan in andere jaren. Dit wordt verklaard doordat de middelen voor de luchtverkenningcapaciteit van de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba incidenteel zijn overgeboekt naar Defensie. Door vertraging in de verwerving van alternatieve luchtverkenningcapaciteit worden de uitgaven in 2006 nog door Defensie gedaan. In 2005 zijn de uitgaven hoger als gevolg van een intertemporele compensatie van middelen, onder andere bestemd voor de kustwacht en rechtshandhaving.

Het verloop van de uitgaven in het kader van de *bevordering autonomie Koninkrijkspartners* hangt samen het Veiligheidsplan Nederlandse Antillen waarvoor in 2005 en 2006 additioneel 22 miljoen euro wordt uitgetrokken.

Buitenlandse Zaken

V Buitenlandse Zaken						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	6 600,5	6 851,8	6 989,1	7 140,3	7 310,7	7 454,3
totaal niet-belastingontvangsten	464,2	494,8	521,1	531,5	542,1	552,9
23 Versterkte Europese samenwerking						
Uitgaven	6 600,5	6 851,8	6 989,1	7 140,3	7 310,7	7 454,3
Ontvangsten	464,2	494,8	521,1	531,5	542,1	552,9

Relatie begroting Buitenlandse Zaken en de Homogene groep internationale samenwerking (HGIS)

Er zijn twee soorten uitgaven op de begroting van Buitenlandse Zaken: HGIS en niet-HGIS. Niet-HGIS uitgaven zijn uitgaven ten behoeve van de Europese Unie. HGIS-uitgaven zijn alle andere buitenlanduitgaven. De HGIS-uitgaven worden elders toegelicht; hier worden alleen de EU-afrachten toegelicht.

De totale afrachten aan de Europese Unie op het artikel *Versterkte Europese samenwerking* laten een stijgend verloop zien. De stijging in 2006 wordt voornamelijk veroorzaakt door toenemende uitgaven door de EU. Omdat de onderhandelingen over de nieuwe meerjarencijfers nog niet afgerond zijn, zijn er nog geen nieuwe afdrachtcijfers beschikbaar vanaf 2007. De afdrachten voor 2007 en verder zijn derhalve voor prijsontwikkeling gecorrigeerde stelposten.

Justitie

VI Justitie						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	5 570,9	5 394,0	5 287,6	5 178,9	5 191,2	5 192,4
totaal niet-belastingontvangsten	1 073,8	1 016,1	1 055,3	1 071,2	1 084,5	1 087,5
11 Nederlandse rechtsorde						
Uitgaven	13,7	15,9	10,7	10,4	10,4	10,4
12 Rechtspleging en rechtbijstand						
Uitgaven	1 254,2	1 209,6	1 193,0	1 191,9	1 191,5	1 191,5
Ontvangsten	230,8	178,6	177,8	178,0	177,6	177,6
13 Rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding						
Uitgaven	2 032,4	2 080,8	2 157,2	2 153,6	2 157,2	2 160,4
Ontvangsten	693,9	707,8	721,3	732,5	733,2	733,2
14 Jeugd						
Uitgaven	719,5	754,2	754,7	769,6	769,2	769,2
Ontvangsten	12,3	12,3	12,3	12,3	12,3	12,3
15 Vreemdelingen						
Uitgaven	1 084,9	831,3	650,3	523,0	525,6	524,4
Ontvangsten	115,3	103,7	108,9	97,9	97,9	97,9

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
16 Integratie						
Uitgaven	257,2	318,8	323,1	300,9	296,9	296,9
Ontvangsten	0,5	5,2	26,5	42,5	55,5	58,5
17 Internationale rechtsorde						
Uitgaven	1,8	1,8	1,7	1,8	1,8	1,8
91 Algemeen						
Uitgaven	205,4	180,4	195,7	226,6	237,4	236,6
Ontvangsten	21,0	8,5	8,5	7,9	7,9	7,9
92 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven		-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
93 Geheim						
Uitgaven	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Het uitgavenpatroon van Justitie wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een daling van de uitgaven op het artikel *Vreemdelingen*. De lagere bezetting in de opvangfaciliteiten en een vermindering van de procedures zorgen voor een afname van de uitgaven met ruim 500 miljoen euro tussen 2005 en 2010. Tegenover deze dalende uitgaven voor asiel staan investeringen op het terrein van de *Rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding, Jeugd en Integratie*.

De uitgaven aan *Rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding* lopen op als gevolg van de doelstellingen uit het Veiligheidsprogramma. De hieraan gekoppelde investeringen maken het mogelijk dat in 2006 ten opzichte van 2002 40 000 extra zaken door het Openbaar Ministerie worden aangeleverd aan de rechtbanken. Tevens is er sprake van een forse uitbreiding van de capaciteit in het gevangeniswezen. Doel van het Veiligheidsprogramma is om in de periode 2008 tot 2010 te komen tot een vermindering van criminaliteit en overlast met 20-25 procent in vergelijking met het jaar 2002. De uitgaven voor TBS vertonen een oplopend beeld tussen 2005 en 2007. Dit is met name het gevolg van de uitbreiding van long-stay plaatsen. Er worden in 2006 70 longstay plaatsen gecreëerd en vanaf 2007 140 plaatsen. De ontvangsten van artikel 13 «Rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding» nemen de komende jaren licht toe, doordat de handhavingsambities uit het Veiligheidsprogramma ook gevolgen zullen hebben voor de opbrengsten uit boeten en transacties.

De oploep van de uitgaven voor het artikel *Jeugd* is het gevolg van intensiveringen in de jeugdketen. Bij Hoofdlijnenakkoord zijn er oplopende middelen beschikbaar gesteld voor o.a. het versterken van de kwaliteit en de uitvoering van de voogdij, nazorg na een sanctie (jeugd-reclassering) en opvoedingsondersteuning. Daarnaast zijn de stijgende uitgaven ook veroorzaakt door de groei van het aantal beschermingszaken bij de gezinsvoogdij en de raad voor de kindbescherming. Tevens zijn er extra middelen toegevoegd voor de landelijke invoering van het deltaplan gezinsvoogdij. Hiermee wordt de kwaliteit van de gezinsvoogdij verbeterd en de caseload verlaagd.

Het niveau van de uitgaven aan *Vreemdelingen* neemt de komende jaren af door een lagere bezetting in de opvangfaciliteiten en een vermindering van de procedures. Dit is het gevolg van een restrictief toelatingsbeleid waardoor de instroom van vluchtelingen die asiel aanvragen is gedaald van omstreeks 40 duizend in 2000 naar een raming van 10 duizend voor 2005 en verder. Ook de instroom van de alleenstaande minderjarige

vreemdelingen (amv's) daalt sterk, van 1 200 in het jaar 2003 tot 600 in 2005 en latere jaren. De uitstroom van asielzoekers en amv's loopt vertraging op ten opzichte van eerdere ramingen, waardoor de daling van het budget in de komende drie jaren minder sterk is dan eerder werd verwacht. Verder krijgen vluchtelingen sneller duidelijkheid over de vraag of hun asielverzoek voldoet aan de criteria van de vreemdelingenwet. De IND krijgt hierdoor minder aanvragen te verwerken, het COA hoeft minder opvangplaatsen aan te houden en bij de Vreemdelingenkamers vinden minder procedures plaats.

Op het artikel *Integratie* vertonen de uitgaven de eerstvolgende jaren een stijgend verloop als gevolg van een versnelde en additionele inburgeringsimpuls voor allochtone vrouwen in 2006 en 2007 (commissie Participatie van Vrouwen uit Etnische Minderheidsgroepen). Daarnaast vertonen de uitgaven aan de kredietfaciliteit ten behoeve van inburgering een oplopend patroon. Ook de ontvangsten nemen, met een vertraging, toe doordat de cursisten de lening na een aantal jaren dienen af te lossen.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	5 482,0	5 477,1	5 553,4	5 549,4	5 558,0	5 369,5
totaal niet-belastingontvangsten	578,4	486,8	506,2	526,4	526,4	306,2
1 Grondwet en democratie						
Uitgaven	12,5	11,9	9,2	4,9	6,6	7,7
2 Politie						
Uitgaven	4 152,2	4 248,6	4 334,0	4 378,6	4 411,7	4 443,4
Ontvangsten	206,2	210,0	221,2	231,2	231,2	231,2
4 Partners in veiligheid						
Uitgaven	173,3	71,0	62,3	57,3	57,3	57,3
Ontvangsten	0,9					
5 Nationale Veiligheid						
Uitgaven	113,3	126,1	170,9	146,9	150,9	151,0
Ontvangsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
6 Functioneren Openbaar Bestuur						
Uitgaven	46,4	39,0	37,5	37,6	38,7	39,3
Ontvangsten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
7 Informatiebeleid Openbare Sector						
Uitgaven	94,9	170,1	155,5	140,1	141,6	137,5
Ontvangsten	40,8	60,2	68,4	78,6	78,6	72,9
9 Grotestedenbeleid						
Uitgaven	444,2	351,2	353,1	346,2	340,7	125,9
Ontvangsten	327,6	214,5	214,5	214,5	214,5	
10 Arbeidszaken overheid						
Uitgaven	66,5	60,5	55,0	59,5	57,0	55,1
Ontvangsten	0,9	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
11 Kwaliteit Rijksdienst						
Uitgaven	95,1	108,9	89,7	79,1	79,1	79,1
Ontvangsten	0,5					
12 Algemeen						
Uitgaven	89,3	87,8	91,0	112,9	88,7	88,7
Ontvangsten	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
13 Nominaal en onvoorzien Uitgaven	6,0	14,0	7,1	- 2,2	- 2,9	- 3,9
14 Toezicht en onderzoek openbare orde en veiligheid Uitgaven	11,3	12,9	12,8	13,2	13,2	13,2
15 Crises- en rampenbeheersing Uitgaven	39,9	35,1	35,2	35,2	35,2	35,2
16 Brandweer en GHOR Uitgaven	137,1	140,1	140,0	140,0	140,0	140,0
Ontvangsten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Een aanzienlijk deel van de uitgaven en ontvangsten van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gerelateerd aan taken op het gebied van openbare orde en veiligheid. In 2010 daalt het begrotingstotaal doordat een Brede Doel Uitkering van het Grotestedenbeleid (GSB) eind 2009 afloopt.

De hogere uitgaven in het kader van *grondwet en democratie* in de jaren 2005 tot en met 2007 zijn het gevolg van intensiveringen op het gebied van democratische vernieuwing, met name het instellen van een burgerforum en een nationale conventie. Het forum zal een voorstel voor een nieuw kiesstelsel aan het kabinet presenteren. De Nationale Conventie heeft als doel richting te geven aan het bredere debat over de inrichting van ons staatsbestel.

Het uitgavenniveau voor de *politie* stijgt doordat in het kader van het Veiligheidsprogramma extra gelden zijn uitgetrokken voor sterkte-uitbreiding, kwaliteitsimpuls en politieonderwijs. Daarnaast nemen de totale middelen toe als gevolg van de uitredingsregeling politie en de jaarlijkse groei van het politiebudget samenhangend met de bevolkingsgroei. Voorts wordt het verloop van de uitgaven verklaard door oplopende middelen die zijn toegevoegd ten behoeve van terreurbestrijding.

De uitgaven voor *partners in veiligheid* dalen sterk in verband met het gereedkomen van het project C2000 in 2005.

De uitgaven voor *nationale veiligheid* stijgen in meerjarig perspectief in het kader van terrorismebestrijding en als gevolg van de capaciteitsuitbreiding van de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst waartoe het kabinet heeft besloten naar aanleiding van de bestuurlijke evaluatie. De piek in 2007 houdt verband met de nieuwe huisvesting van de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst.

Het hogere uitgavenniveau voor *functioneren openbaar bestuur* in 2005 hangt samen met de vertraging van het wetsvoorstel subsidiëring politieke partijen. Het budget voor subsidiëring politieke partijen is in de begroting 2004 verhoogd. Het wetsvoorstel dat onder andere deze verhoging van het subsidiebudget regelt is niet aanvaard in 2004. BZK kon daarom nog niet tot uitbetaling aan de politieke partijen overgaan. Omdat de subsidie met terugwerkende kracht wordt verhoogd zijn de middelen (6 miljoen euro) via de eindejaarsmarge toegevoegd aan het budget van 2005.

De hogere uitgaven en ontvangsten vanaf 2006 voor het *Informatiebeleid Openbare Sector* hangen samen met de invoering van biometrie op de

Nederlandse reisdocumenten. Daarnaast worden de hogere uitgaven vanaf 2006 veroorzaakt door twee projecten in het kader van de elektronische overheid. Het gaat om de Gemeenschappelijke Beheer-organisatie en het opnemen van de e-functionaliteit op de Nederlandse identiteitskaart en paspoort. De meest betrokken departementen hebben voor deze projecten een bijdrage overgeboekt naar de BZK-begroting.

Conform begin dit jaar gemaakte afspraken worden de inburgeringsmiddelen (verantwoord op de begroting van Justitie) voor de G30 in 2005 ondergebracht in de Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid (BDU SIV) van het *Grotestedenbeleid* (GSB). Dit verklaart de hogere uitgaven en ontvangsten voor het grotestedenbeleid in 2005. De BDU-SIV loopt in 2009 af. Daardoor dalen de uitgaven en ontvangsten aan GSB per 2010 aanzienlijk.

De uitgaven voor *kwaliteit rijksdienst* zijn in 2006 hoger onder andere in verband met investeringen in Rijksnet en uitgaven voor de campagne Werken bij het Rijk.

Onderwijs, Cultuur, Wetenschap

VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschap						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	27 179,0	27 814,5	28 106,4	28 113,1	28 243,0	28 330,8
totaal niet-belastingontvangsten	1 281,9	1 335,5	1 210,9	1 080,9	1 132,6	1 172,1
1 Primair onderwijs						
Uitgaven	7 716,6	7 796,5	7 818,0	7 809,5	7 805,2	7 794,6
Ontvangsten	53,5	23,3	19,7	5,2	5,2	5,2
3 Voortgezet onderwijs						
Uitgaven	5 446,0	5 686,6	5 737,8	5 569,9	5 521,9	5 513,5
Ontvangsten	3,4	151,4	151,4	1,4	1,4	1,4
4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie						
Uitgaven	2 783,0	2 886,1	2 809,9	2 810,8	2 812,1	2 807,4
Ontvangsten		81,0				
5 Technocentra						
Uitgaven	9,2					
Ontvangsten	9,1					
6 Hoger beroepsonderwijs						
Uitgaven	1 791,7	1 820,0	1 895,7	1 912,5	1 928,8	1 924,8
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7 Wetenschappelijk onderwijs						
Uitgaven	3 267,6	3 311,8	3 380,2	3 430,7	3 459,2	3 473,8
Ontvangsten	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
8 Internationaal onderwijsbeleid						
Uitgaven	17,1	15,8	15,8	16,4	16,3	16,3
Ontvangsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
9 Arbeidsmarkt en personeelsbeleid						
Uitgaven	168,4	217,0	311,0	310,9	310,9	311,2
10 ICT						
Uitgaven	51,5	33,7	30,7	29,7	30,7	30,7
Ontvangsten	49,8	47,8	47,8	47,8	47,8	47,8
11 Studiefinanciering						
Uitgaven	2 872,0	3 085,1	3 165,7	3 269,2	3 371,8	3 464,5
Ontvangsten	381,8	363,8	385,0	412,6	442,9	474,9

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
12 Tegemoetkoming studiekosten						
Uitgaven	303,0	311,3	313,6	313,5	311,5	309,3
Ontvangsten	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
13 Lesgelden						
Uitgaven	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Ontvangsten	221,7	191,8	204,8	210,8	213,7	219,3
14 Cultuur						
Uitgaven	884,4	768,9	794,4	799,9	801,6	806,3
Ontvangsten	104,5	3,5	7,5	0,5	0,5	0,5
15 Media						
Uitgaven	854,3	795,0	791,7	810,5	810,4	815,3
Ontvangsten	319,9	264,8	256,8	271,1	266,1	266,1
16 Onderzoek en wetenschappen						
Uitgaven	832,9	868,9	860,8	852,9	876,6	878,4
Ontvangsten	120,9	150,9	122,7	116,3	139,8	141,7
17 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	- 21,0	33,3	11,0	9,8	16,2	16,4
Ontvangsten		42,0				
18 Ministerie algemeen						
Uitgaven	137,1	124,1	110,4	107,5	110,5	108,8
Ontvangsten	2,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
19 Inspecties						
Uitgaven	50,4	46,5	45,9	45,6	45,5	45,5
20 Adviesraden						
Uitgaven	7,6	6,7	6,6	6,6	6,6	6,6

De begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap groeit met 1,2 miljard euro tussen 2005 en 2010. Deze oploep wordt voor een groot deel veroorzaakt door een grotere deelname aan het beroeps, hoger en wetenschappelijk onderwijs (zowel grotere aantallen studenten als langere studieduur). Daarnaast vloeit de groei van de uitgaven voort uit intensiveringen van het kabinet in de onderwijssectoren uit hoofde van het Strategisch en het Hoofdlijnenakkoord. Dit extra geld zal worden besteed aan het verbeteren van de kennisinfrastructuur, het terugdringen van het lerarentekort en aan het stimuleren van een grotere onderwijsdeelname. Tegenover deze groei van de uitgaven door de deelname aan het onderwijs en genoemde intensiveringen staan diverse efficiency taakstellingen.

Er is een eenmalige stijging van de uitgaven 2006 met 0,6 miljard euro. Dit heeft voornamelijk te maken met uit het FES betaalde investeringen in praktijklokalen, voortgezet speciaal onderwijs en brede scholen, lesmateriaal voor het beroepsonderwijs dat aansluit op de modernisering van de kwalificatiestructuur, en in verbeteringen van de Nederlandse onderzoeksinfrastructuur.

In het *primair onderwijs* groeit het aantal leerlingen maar beperkt en zal richting 2010 dalen. Ten gevolge van het aanscherpen van bevoegdheidseisen voor onderwijs in allochtone levende talen (OALT) zullen er meer ontvangsten zijn via terugvorderingen van onterecht uitgekeerde middelen in 2005. Deze teruggevorderde middelen worden na 2005 aangewend voor flankerend beleid voor voormalige OALT-leraren. Tot slot stijgen uitgaven aan de versterking van bestuur en management relatief snel tussen 2005 en 2006 in verband met de invoering van lumpsumfinanciering in het PO.

In het voortgezet onderwijs vindt op termijn een daling van leerling-aantallen plaats. Niettemin groeien de totale uitgaven aan voortgezet onderwijs nog licht. Dit is het gevolg van bijvoorbeeld extra leerling-begeleiding en de mogelijkheid die steeds meer scholen hun leerlingen bieden maatschappelijke stages te volgen. In 2006 en 2007 zijn de uitgaven aan voortgezet onderwijs hoger dan in latere jaren als gevolg van de eerder genoemde eenmalige investeringen in huisvesting en inrichting van praktijklokalen.

Binnen het artikel *Arbeidsmarkt en personeelsbeleid* worden de ziektekostenregeling voor onderwijs- en onderzoekspersoneel (ZVOO) en het arbeidsmarktbeleid verantwoord. Voor het arbeidsmarktbeleid zijn zoals afgesproken bij Strategisch en Hoofdlijnenakkoord extra middelen beschikbaar de komende jaren. Met deze middelen wordt werken in het onderwijs aantrekkelijker gemaakt.

In de afgelopen jaren is geïnvesteerd om ICT binnen scholen te versterken. Na 2005 liggen de *ICT-uitgaven* op een lager structureel niveau. Tot en met 2005 was er bijvoorbeeld een regeling om internet voor scholen in gebieden waar internetvoorzieningen duur waren te ontsluiten («onrendabele gebieden»). Daarnaast lopen eind 2005 enkele tijdelijke innovatieprojecten af. Vanaf 2006 is de relatief vlakke reeks basissubsidies voor ICT zichtbaar.

De toename van studentenaantallen voor hoger en wetenschappelijk onderwijs heeft ook zijn weerslag op de *studiefinanciering*. De oploop in de uitgaven (0,6 miljard euro over 5 jaar) is nog groter dan de groei in de uitgaven aan hoger en wetenschappelijk onderwijs omdat wordt verwacht dat studenten ook meer gaan bijlenen (0,15 miljard euro meer over 5 jaar dan nu). Daarnaast worden studenten gecompenseerd voor het koopkrachtverlies als gevolg van het nieuwe zorgstelsel.

Het lesgeld voor het voortgezet onderwijs en voor 16- en 17-jarigen in het middelbaar beroepsonderwijs is afgeschaft. Hoewel dit in 2005 gebeurt laat 2006 nog een extra daling van *lesgeldontvangsten* zien. Het afschaffen van het lesgeld krijgt in het najaar 2005 zijn beslag. Voor het eerste deel van het jaar hebben ouders al lesgeld (ten behoeve van) schooljaar 2004–2005 betaald. De daling is dus minder sterk in 2005. De oploop in latere jaren wordt veroorzaakt door indexatie en ontwikkelingen van de leerlingen.

Bij het Hoofdlijnenakkoord is een taakstelling op subsidies afgesproken. Deze heeft vanaf 2005 gevolgen voor de subsidies bij *cultuur*. Voor latere jaren worden ook nieuwe uitgaven voorzien. Dit betreft bijvoorbeeld bibliotheekvernieuwing en het op scholen stimuleren van culturele participatie door jongeren.

De uitgaven aan *media* kennen een grillig verloop vanwege de inschatting van de reclame-ontvangsten in de toekomst. Deze zijn afhankelijk van programmering en grote evenementen.

De toename van het beschikbare budget voor *onderzoek en wetenschappen* is met name het gevolg van de extra investeringen in kennis en innovatie conform het Hoofdlijnenakkoord. Deze middelen worden ingezet voor projecten in de kennisinfrastructuur en via een verhoging van het NWO-budget voor de versterking van excellent onderzoek.

De uitgaven op het artikel *Ministerie Algemeen* nemen fors af als gevolg van de efficiency- en volumetaakstellingen. Invulling van deze taakstellin-

gen krijgt zijn beslag voor een groot deel in 2005 en 2006 waarna de apparaatsuitgaven zich op een structureel lager niveau zullen stabiliseren.

Nationale Schuld (Transactiebasis)

IXA Nationale Schuld (Transactiebasis)						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	12 897,6	13 186,1	14 593,0	15 511,0	16 849,8	18 129,1
totaal niet-belastingontvangsten	2 526,8	1 681,6	4 072,0	6 626,4	9 233,6	12 102,8
1 Financiering staatsschuld						
Uitgaven	9 651,2	9 571,7	10 732,9	11 723,0	12 414,4	13 051,7
Ontvangsten	79,7	91,8	133,9	119,9	104,3	104,3
2 Kasbeheer						
Uitgaven	3 246,4	3 614,4	3 860,1	3 788,0	4 435,4	5 077,4
Ontvangsten	2 447,1	1 589,8	3 938,1	6 506,5	9 129,3	11 998,5

Hoofdstuk Nationale Schuld betreft het in- en uitlenen van gelden van en aan derden en aan de Staat gelieerde instellingen ten behoeve van de financiering van de staatsschuld. Bovenstaande cijfers zijn exclusief de aflossingen op en de uitgifte van staatsleningen.

Het artikel *Financiering Staatsschuld* heeft betrekking op de extern gefinancierde staatsschuld. De omvang van de uitgaven en ontvangsten wordt vooral bepaald door de ontwikkeling van het feitelijke tekort en het herfinancieringspatroon van de staatsschuld. De uitgaven bestaan uit de rentelasten van zowel de vaste als de vlottende schuld. Deze rentelasten stijgen geleidelijk, voornamelijk als gevolg van de absolute stijging van het verwachte kapitaalmarktberoep door de Staat. Dit hangt enerzijds samen met de jaarlijkse toename van de vaste schuld en anderzijds met de heruitgifte van de schuld vanaf 2006. Zo worden de in 2003 en 2004 tegen lage rentes uitgegeven 3-jarige leningen tegen naar raming hogere rentepercentages geherfinancierd in 2006 en 2007. De ontvangsten bestaan uit de renteopbrengsten over het positieve schatkistsaldo en uit het positieve saldo van opbrengsten en kosten van rente-swaps. Dit saldo varieert van jaar tot jaar afhankelijk van de afgesloten swapcontracten.

Op het artikel *Kasbeheer* staan de geldstromen, die betrekking hebben op het betalingsverkeer van de rijksoverheid en van de aan de schatkist gelieerde instellingen. De uitgaven bestaan enerzijds uit de rentevergoeding over de saldi, die in de schatkist worden aangehouden door baten-lastendiensten, RWT's (Rechtspersoon met een Wettelijke Taak) en sociale fondsen. Deze rentelasten stijgen geleidelijk door de toenemende saldi en door de renteontwikkeling. Anderzijds bestaan de uitgaven uit verstrekte leningen aan baten-lastendiensten en RWT's en, in sommige jaren, uit een afname van het rekening-courantgoed van deze instellingen of van de sociale fondsen. Het hogere niveau van de uitgaven in 2005 wordt met name veroorzaakt doordat de sociale fondsen in dat jaar interen op hun rekening-courantsaldi. De ontwikkeling in de uitgaven na 2005 hangt samen met de eerder genoemde stijgende rentelasten in combinatie met een dalende tendens in de leningverstrekking aan batenlastendiensten en RWT's.

De ontvangsten bestaan uit rentebaten en aflossingen op leningen aan baten-lastendiensten en RWT's. Daarnaast maken positieve mutaties van de rekening-courantgoeden van deze instellingen of van de sociale

fondsen deel uit van de ontvangsten. Het verloop van de ontvangsten vanaf 2005 wordt vooral bepaald door toenemende rekening-courantsaldi van de sociale fondsen.

Financiën

IXB Financien						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	13 894,9	3 787,7	3 776,0	3 801,0	3 814,9	3 808,0
totaal niet-belastingontvangsten	6 209,5	3 482,5	3 331,7	3 178,9	3 099,6	3 106,3
1 Belastingen						
Uitgaven	3 351,7	3 366,4	3 344,3	3 372,5	3 386,8	3 386,2
Ontvangsten	1 219,7	1 364,8	1 470,0	1 520,0	1 540,0	1 540,0
2 Financiële Markten						
Uitgaven	43,6	32,6	31,9	31,8	31,8	31,8
Ontvangsten	586,7	672,5	530,5	501,5	483,5	532,5
3 Financiële activiteiten Publiek-Private sector						
Uitgaven	10 086,6	16,4	19,1	18,2	17,6	17,1
Ontvangsten	3 135,7	967,0	933,0	899,0	865,0	816,0
4 Internationale Financiële Betrekkingen						
Uitgaven	2,6	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Ontvangsten	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
5 Exportkredietverzekering en Investeringsgaranties						
Uitgaven	138,0	138,0	147,9	147,9	147,9	147,9
Ontvangsten	808,4	262,3	117,4	116,6	95,3	105,0
7 Beheer materiële activa						
Uitgaven	110,2	98,6	98,3	90,8	91,0	91,0
Ontvangsten	447,9	205,0	269,9	130,9	104,9	102,0
8 Financieel economisch beleid van de overheid						
Uitgaven	28,3	24,1	23,2	23,0	23,0	23,0
Ontvangsten	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
9 Algemeen						
Uitgaven	128,4	103,0	102,4	109,4	109,7	103,9
Ontvangsten	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
10 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	5,4	6,3	6,4	5,0	4,8	4,8

Kerntaken van het ministerie van Financiën zijn een optimale vormgeving en uitvoering van de fiscale politiek, het bevorderen van goed functionerende financiële markten en een efficiënte vormgeving van het financieel-economische beleid dat gericht is op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van de collectieve uitgaven.

Ten gevolge van de Motie Verhagen zijn de ramingen voor heffings- en invorderingsrente zowel aan uitgaven- en ontvangstenkant bij het artikel *Belastingen* omhoog bijgesteld. Per saldo zijn de ontvangsten hierbij toegenomen en vallen daarom erg op. De uitgaven op artikel 1 zijn ook structureel hoger door de overheveling van onder andere de uitvoering van premies werknemersverzekeringen, de zorgtoeslag en de huursubsidie. De bijstelling aan de uitgavenkant is echter minder zichtbaar omdat de Motie Verhagen ook efficiëncytaakstellingen met zich meebracht die voornamelijk in de apparaatsuitgaven van de Belastingdienst zijn neergeslagen (oplopend tot 50 miljoen euro in 2007 en verder).

Op het artikel *Financiële Markten* hangen de hogere uitgaven in 2005 samen met de uitbreiding van het toezicht op de financiële instellingen, als gevolg van nieuwe toezichtstaken. De daling vanaf 2006 is een gevolg van de toenemende bijdragen in de kosten door de banken.

De ontvangsten, bestaande onder andere uit de winstafdracht van De Nederlandsche Bank, fluctueren door een aanzienlijk tegenvallende geraamde winstontwikkeling. Oorzaak hiervan is de terugstorting door DNB van reeds ontvangen dividend en van een deel van het monetair inkomen aan de ECB. Daarnaast is de waarde van de SDR-portefeuille gedaald, is een voorziening getroffen voor de reorganisatie van de bankbiljettensector en zijn de realisaties van koerswinsten op vastrentende europortefeuilles uitgesteld.

De uitgaven en ontvangsten op het artikel *Financiële activiteiten publiek-private sector* zijn in 2005 fors hoger door de verwerving van het transportbedrijf Gasunie. Tegenover de bruto-aankoopprijs staan belastingen (Vpb en BTW) en heffingen (aardgasbaten) die terugvloeien naar de Staat. De dalende ontvangsten in latere jaren hangen samen met de geleidelijke terugloop van de dividenduitkering van het transportbedrijf gasunie.

De ontvangsten bij het artikel *Exportkredietverzekeringen en Investeringsgaranties* worden beïnvloed door vervroegde aflossingen van een aantal landen op basis van afspraken in de Club van Parijs. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de provenuontvangsten in 2005 en 2006 en een negatieve bijstelling voor latere jaren.

De ontvangsten bij het artikel *Beheer Materiële Activa* liggen in 2005 aanzienlijk hoger door met name de (deels ook vervroegde) verkopen agrarische gronden. Daarnaast wordt tevens verwacht dat niet verkochte erfpachtgronden in 2004 alsnog in 2005 worden verkocht.

Defensie

X Defensie						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	7 498,6	7 534,5	7 602,9	7 483,2	7 431,2	7 399,0
totaal niet-belastingontvangsten	395,2	361,3	396,9	389,9	326,4	271,2
21 Commando Zeestrijdkrachten						
Uitgaven	634,5	629,4	605,3	602,7	599,1	602,5
Ontvangsten	25,0	22,8	22,3	22,3	23,9	22,3
22 Commando Landstrijdkrachten						
Uitgaven	1 482,7	1 470,8	1 461,7	1 436,2	1 419,8	1 414,4
Ontvangsten	37,5	37,3	37,3	37,3	37,3	37,3
23 Commando Luchstrijdkrachten						
Uitgaven	614,3	609,4	590,4	577,4	581,3	579,1
Ontvangsten	14,1	14,2	8,7	8,7	8,7	8,7
24 Koninklijke marechaussee						
Uitgaven	373,7	370,7	357,0	351,2	349,5	347,5
Ontvangsten	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
25 Defensie Materieelorganisatie						
Uitgaven	1 926,8	2 190,3	2 288,3	2 268,6	2 160,2	2 224,9
Ontvangsten	52,0	60,5	60,6	54,6	54,6	54,6

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
26 Commando Dienstcentra						
Uitgaven	662,4	635,6	644,2	578,5	636,8	600,8
Ontvangsten	26,6	27,7	27,5	27,5	27,4	27,4
70 Geheime uitgaven						
Uitgaven	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
80 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	183,7	- 24,4	13,6	62,9	111,5	61,1
90 Algemeen						
Uitgaven	1 618,7	1 651,0	1 640,5	1 603,7	1 571,2	1 567,0
Ontvangsten	231,9	190,8	232,4	231,5	166,5	112,9

Binnen Defensie ondergaat de krijgsmacht een reorganisatie die een nieuw evenwicht tot stand moet brengen tussen de taken van de krijgsmacht en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Vanaf 2006 zal Defensie en de begroting ingericht zijn conform de nieuwe en gewenste organisatievorm.

De uitgavenreeksen op de artikelen *Commando Zeestrijdkrachten*, *Commando Landstrijdkrachten* en *Commando Luchstrijdkrachten* en de *Koninklijke Marechaussee* hebben voornamelijk betrekking op militair- en burgerpersoneel en opleidingen. De aflopende uitgavenbudgetten zijn het gevolg van een aanzienlijke personeelsreductie en de aan het personeel gerelateerde uitgaven zoals opleidingsbudgetten. Mede door de reorganisatie vindt bij de Koninklijke Marechaussee een afname plaats van de verrichte activiteiten voor militaire politietaken.

Op het artikel *Defensie Materieel Organisatie* zijn als gevolg van de reorganisatie de Defensiebrede investeringsbudgetten ondergebracht. De ontwikkeling en productie van de opvolger van de F-16 verklaren grotendeels het oplopende niveau de komende jaren. Verdere centralisatie van de ondersteunende diensten vindt plaats op het artikel *Commando Diensten Centra*, waar de Defensiebrede investerings- en exploitatiebudgetten voor ICT en infrastructuur zijn ondergebracht.

Op het artikel *Nominaal en onvoorzien* worden de loon- en prijsbijstelling ontvangen en vindt verwerking plaats naar de diverse begrotingsartikelen. Voor 2005 en verdere jaren zijn diverse mutaties geboekt die op dit artikel tijdelijk worden gestald. Het betreft onder meer de salderingen die voortvloeien uit de verwerking van de migratieplannen en het reorganisatietraject naar het nieuwe evenwicht tussen taken en middelen in termen van personeel.

Het artikel *Algemeen* omvat de ontvangsten en uitgaven van de Bestuursstaf, de MIVD en alle niet nader toe te delen departementsbrede uitgaven. De omvangrijkste post betreft pensioenen en uitkeringen. De uitgaven vertonen een neerwaartse reeks als gevolg van afnemende milieu-uitgaven en uitgaven aan wacht- en ouderdomsgelden en pensioenen. De ontvangstenreeks vertoont een grillig karakter als gevolg van de geraamde verkoopopbrengsten van defensiematerieel en -terreinen. Deze ramingen zijn gebaseerd op de uitstroom van overtollig materieel en zijn gebaseerd op het tijdstip van buitengebruikstelling en de mogelijkheid tot daadwerkelijke verkoop.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

XIA Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	3 344,4	3 367,8	3 388,6	3 463,7	3 523,2	3 478,8
totaal niet-belastingontvangsten	177,0	411,1	511,9	623,4	646,4	691,4
1 Bevorderen van een goed werkende woningmarkt Uitgaven	15,6	17,4	14,7	16,3	16,1	12,3
2 Stimuleren van voldoende woningen, een duurzame en gedifferentieerde woningvoorraad en leefbare woonmilieus Uitgaven	567,9	472,7	461,4	517,6	564,9	406,7
Ontvangsten	2,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
3 Garanderen van keuzemogelijkheden en betaal- baarheid op de woningmarkt Uitgaven	1 732,5	1 929,5	1 990,9	2 076,0	2 123,5	2 207,7
Ontvangsten	100,8	376,1	483,7	597,4	623,0	671,9
4 Optimaliseren van de ruimtelijke afweging Uitgaven	16,6	12,0	10,8	9,7	9,1	9,1
Ontvangsten	1,1					
5 Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur Uitgaven	26,2	42,4	33,1	26,5	18,7	18,2
Ontvangsten	2,7	10,3	2,2	2,2		
6 Beperken van Klimaatveranderingen en grootscha- lige luchtverontreiniging Uitgaven	50,6	41,4	44,2	38,0	40,4	34,6
Ontvangsten						
7 Verbeteren van de milieukwaliteit van water en bodem Uitgaven	136,9	137,5	156,3	168,1	167,8	203,3
Ontvangsten	0,5					
8 Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving Uitgaven	41,5	40,7	41,7	36,9	35,5	35,5
9 Verminderen van risico's van afvalstoffen, afval, straling en GGO's Uitgaven	43,8	40,2	40,8	34,6	29,6	29,6
10 Versterken van het (inter)nationale milieubeleid Uitgaven	103,2	85,9	81,3	82,4	82,1	81,9
Ontvangsten	6,3	0,9				
11 Vergroten van de externe veiligheid Uitgaven	34,1	14,5	10,3	8,1	8,3	6,0
12 Handhaving en toezicht Uitgaven	68,4	63,6	62,5	62,0	61,8	61,7
Ontvangsten	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
13 Rijkshuisvesting en architectuur Uitgaven	92,4	97,8	88,9	64,3	44,7	40,9
Ontvangsten	0,4	0,4	2,6	0,4	0,4	0,4
14 Algemeen Uitgaven	413,8	370,5	354,0	344,5	340,9	339,0
Ontvangsten	61,5	22,4	22,4	22,4	22,1	18,2
15 Nominaal en onvoorzien Uitgaven	0,8	1,8	-2,3	-21,2	-20,1	-7,8

Het begrotingstotaal van de begroting van VROM wordt voor een belangrijk deel bepaald door de middelen bij de huursubsidie dan wel huurtoeslag (vanaf 2006). Deze middelen worden verantwoord op het artikel *Garanderen van keuzemogelijkheden en betaalbaarheid op de woningmarkt*. De raming loopt op vanaf 2006 als gevolg van de harmonisatie van inkomensafhankelijke regelingen (de AWIR). De invoering van deze wet leidt zowel tot meer uitgaven als tot meer ontvangsten, vooral omdat gebruik zal worden gemaakt van het (geschat) actueel inkomen ter bepaling van het recht op huursubsidie. Dit leidt naar verwachting vaker tot het verstrekken van te hoge voorschotten. De grote oploop bij de ontvangsten vanaf 2006 wordt vooral veroorzaakt doordat de verhuurders jaarlijks een bijdrage aan de financiering van de huursubsidie gaan leveren.

Op het artikel *Stimuleren van voldoende woningen, een duurzame en gedifferentieerde woningvoorraad en leefbare woonmilieus* staan met name de middelen voor ISV (investeringsbudget stedelijke vernieuwing) en BLS (besluit locatiegebonden subsidies). Uit 2006 en 2007 zijn middelen van het ISV-budget naar 2005 gehaald. Dit is gedaan mede op verzoek van de grote steden. Het budget in 2010 is lager, omdat ISV2 betrekking heeft op de periode van 2005 tot en met 2009.

Zowel bij de ontvangsten als bij de uitgaven is in 2006 sprake van incidenteel hoger budget bij *Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur*. Dit is het gevolg van ontvangsten uit verkoop van gronden en gebouwen in het kader van het bufferzonebeleid.

Het hogere uitgavenniveau bij *beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging* in 2005 wordt verklaard door een eerdere verschuiving van de kasbedragen van 2004 naar 2005. Tevens zijn gereserveerde klimaatmiddelen overgeheveld van de aanvullende post Algemeen naar de begroting van VROM.

Op het artikel *Verbeteren van de milieukwaliteit van water en bodem* is een grillig verloop te zien. Dit wordt voornamelijk verklaard door overboekingen naar andere begrotingen en herschikkingen binnen de VROM-begroting. Het gaat om middelen voor milieumaatregelen in landelijk gebied die overgeboekt zijn naar het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Daarnaast zijn middelen van het instrument «vitaal platteland» ingezet ter financiering van de energiepremieregeling (EPR). Een deel van de subsidies voor bodemsanering wordt uitgekeerd via het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV 2) en is daarom overgeboekt naar artikel 2. Voor 2010 is dat niet het geval, omdat ISV 2 tot en met 2009 loopt. Daardoor is het budget in 2010 hoger.

De daling in het uitgavenniveau bij *vermindere van risico's van stoffen, afval, straling en GGO's* wordt verklaard doordat ten behoeve van de Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA) een bedrag is overgeheveld naar artikel 6. In latere jaren is een verdere daling zichtbaar. Deze wordt mede verklaard door de afloop van de saneringsregeling voor asbestbevattende wegen.

In 2005 ligt het uitgavenniveau hoger bij *Versterken van het (inter)nationale milieubeleid* voornamelijk als gevolg van de vertraging van de bijdrage aan het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) uit 2004 en als gevolg van een toevoeging van budget uit het FES ten behoeve van subsidies voor duurzame energie. Dit laatste verklaart ook de hogere ontvangstenstand in 2005.

Voor 2005 staat er budget voor *externe veiligheid* al wel op de VROM-begroting. Vanaf 2006 staat nog een groot deel van deze middelen gereserveerd op de aanvullende post Algemeen in afwachting van concrete bestedingsvoorstellen.

Sinds 1999 is voor het grootste deel van de *rijkshuisvesting* sprake van een huur-verhuurrelatie. Dat geldt niet voor het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken. Deze uitgaven lopen in de tijd af doordat enkel de onder handen zijnde en reeds geplande investeringsprojecten zijn opgenomen.

Het niet-beleidsartikel *Algemeen* bevat enerzijds apparaatsuitgaven voor met name de Gemeenschappelijke Dienst, die facilitaire diensten levert aan het departement, en de huisvestingsuitgaven. Anderzijds bevat dit artikel de programma-uitgaven die enkel nog worden uitgefincierd. De dalende lijn van het artikel wordt vooral verklaard doordat een deel van deze programma-uitgaven geleidelijk afloopt.

Een deel van de loon- en prijsbijstelling is nog niet verdeeld op de VROM-begroting, maar staat nog op artikel *Nominaal en onvoorzien*. Ook is de inkoopstaakstelling nog niet volledig ingevuld. Ten slotte staat op dit artikel een taakstellende onderuitputting omdat VROM thans meer uitgaven raamt dan waarvoor dekking binnen de begroting is voorzien.

Verkeer en Waterstaat

XII Verkeer en Waterstaat						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	6 494,5	7 082,2	6 980,8	6 970,8	7 085,1	7 282,1
totaal niet-belastingontvangsten	106,9	106,7	104,2	106,3	104,8	81,2
31 Integraal waterbeleid						
Uitgaven	57,2	55,3	55,3	54,6	51,8	51,0
Ontvangsten	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
32 Het bereiken van optimale veiligheid in of als gevolg van mobiliteit						
Uitgaven	31,9	32,7	28,8	29,2	29,1	29,1
33 Veiligheid gericht op de beheersing van veiligheidsrisico's						
Uitgaven	28,1	21,4	20,3	20,6	18,8	15,0
34 Betrouwbare netwerken en acceptabele reistijd realiseren						
Uitgaven	308,8	247,6	199,8	171,4	150,2	150,2
Ontvangsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
35 Mainport en logistiek						
Uitgaven	66,1	63,1	59,6	59,7	60,5	59,7
Ontvangsten	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
36 Bewerken, waarborg en verbeteren van kwaliteit leefomgeving						
Uitgaven	86,8	103,8	96,1	89,7	89,6	77,9
Ontvangsten	48,6	57,0	58,7	60,4	62,6	42,6
37 Weer, klimaat, seismologie ruimtevaart						
Uitgaven	48,0	41,0	40,6	40,9	41,6	41,6
Ontvangsten	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
38 Inspectie Verkeer en Waterstaat						
Uitgaven	110,4	102,1	99,1	101,4	94,5	97,0
Ontvangsten	28,5	29,0	25,0	24,6	23,7	29,1
39 Bijdragen aan het Infracfonds en BDU						
Uitgaven	5 500,8	6 214,8	6 179,6	6 207,4	6 350,1	6 559,3
40 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	17,8	1,0	2,3	3,0	0,6	4,8
41 Ondersteuning functioneren Verkeer en Waterstaat						
Uitgaven	238,6	199,4	199,4	193,1	198,5	196,6
Ontvangsten	23,3	14,4	14,1	15,0	12,0	3,1

De aan de uitvoering gerelateerde beleidsdoelstellingen van Verkeer en Waterstaat zijn in de Infracfondsbegroting opgenomen. De uitgaven die op de Infrastructuurfonds begroting worden geraamd, worden in de horizontale toelichting van het Infracfonds toegelicht. Het Infrastructuurfonds wordt behalve uit de begroting van Verkeer en Waterstaat ook uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) gevoed, waarop eveneens een aparte horizontale toelichting is.

Het verloop van de uitgaven op de begroting van V&W bestaat voor een belangrijk deel uit het artikel *Bijdrage aan het Infrastructuurfonds en de BDU* (Brede Doel Uitkering). De toename in 2006 wordt vooral verklaard door toevoeging van het «Kwartje van Kok» (een structurele intensivering van 530 miljoen euro per jaar via de begroting van Verkeer en Waterstaat) en de intertemporele compensatie die hierop bij het Hoofdlijnenakkoord is toegepast. Vanaf 1 januari 2006 zal Rijkswaterstaat een batenlastendienst zijn. De budgettaire gevolgen hiervan zijn zichtbaar op het artikel *Ondersteuning functioneren Verkeer en Waterstaat*. De overhead die aan de beheer en onderhoudsprojecten kan worden toegerekend wordt vanaf 2006 verwerkt op het infracfonds (in de agentschapsbijdrage Rijkswaterstaat).

De afname over de jaren op het artikel *Veiligheid gericht op de beheersing van veiligheidsrisico's* wordt met name veroorzaakt doordat het areaal aan veiligheidssloopzones bij Schiphol dat wordt aangekocht, jaarlijks afloopt. In 2010 zijn hiervoor geen uitgaven meer geraamd.

In het Openbaar Vervoer wordt de OV-chipkaart geïntroduceerd. Hiermee kunnen reizigers met één kaart met zowel het stads- en streekvervoer als met de trein reizen. Na een proef in de regio Rotterdam zal de kaart landelijk worden ingevoerd. Het budget dat op het artikel *Betrouwbare netwerken en acceptabel reistijden* wordt verantwoord neemt na de impuls vanwege de invoering van de OV-Chipkaart geleidelijk af.

Economische Zaken

XIII Economische Zaken						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	1 560,8	1 488,3	1 543,7	1 491,8	1 521,0	1 423,5
totaal niet-belastingontvangsten	7 121,7	4 137,6	3 402,6	2 464,7	2 181,2	2 141,1
1 Goed functionerende economie en markten Nederland en Europa						
Uitgaven	70,8	66,1	65,5	65,4	65,7	65,3
Ontvangsten	114,9	69,9	54,9	59,9	50,9	35,9
2 Bevorderen van innovatiekracht						
Uitgaven	489,6	550,7	611,0	554,1	549,7	508,8
Ontvangsten	138,8	182,9	191,1	136,8	141,2	66,7
3 Een concurrerend ondernemingsklimaat						
Uitgaven	294,7	250,8	258,9	269,8	272,3	233,8
Ontvangsten	55,1	34,1	34,2	40,6	44,6	48,8
4 Doelmatige en duurzame energiehuishouding						
Uitgaven	284,6	277,2	302,2	302,1	322,6	306,5
Ontvangsten	6 762,3	3 829,6	3 115,6	2 221,3	1 938,8	1 984,7
5 Internationale economische betrekkingen						
Uitgaven	9,3	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
8 Economische analyses en prognoses						
Uitgaven	11,7	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9 Voorzien in maatschappelijke behoefte aan statistieken						
Uitgaven	180,2	169,0	164,6	164,1	164,0	164,0
Ontvangsten	15,0					
10 Elektronische communicatie en post						
Uitgaven	99,7	77,8	54,9	49,3	48,9	48,9
Ontvangsten	27,5	13,3	0,4	0,4	0,4	0,2
21 Algemeen						
Uitgaven	112,1	96,2	95,1	92,1	93,4	92,0
Ontvangsten	4,7	5,5	4,8	4,4	4,4	4,1
22 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	4,0	- 23,7	- 32,5	- 28,8	- 18,8	- 18,4
23 Afwikkeling oude verplichtingen						
Uitgaven	4,2	3,9	3,9	3,5	3,0	2,5
Ontvangsten	3,2	2,2	1,6	1,2	0,9	0,6

Het verloop van de uitgaven op de begroting van EZ vloeit voort uit de eerder aangegane verplichtingen en de hieruit voortvloeiende kasbehoefte. Dit betekent dat de uitgaven in enig jaar kunnen fluctueren zonder dat hier een beleidsmatige beslissing aan vooraf is gegaan. EZ zorgt er wel voor dat de uitgaven altijd binnen de gestelde kasplafonds blijven.

Een van de belangrijkste beleidsmatige wijzigingen in de uitgaven ten opzichte van de begroting 2005 betreft de invulling van de taakstelling op de ondernemerssubsidies. De dekking voor de taakstelling wordt gevonden door diverse ondernemerssubsidies te beperken (op artikel 3) dan wel om te zetten in een kredietfaciliteit (op artikel 2). Tevens wordt een deel van de exportsubsidies beperkt dan wel omgezet in garanties (op

artikel 5). De belangrijkste wijziging in de ontvangsten houdt verband met de ontvangsten uit het Gasgebouw en uit de aardgasbaten (artikel 4).

De hogere uitgaven in 2005 op het artikel *Goed functionerende economie en markten in Nederland en Europa* worden veroorzaakt door de inzet van extra personeel voor de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) met het oog op onder andere de afhandeling van de clementieverzoeken rondom de bouwfraude. De piek in de ontvangsten in 2005 hangt samen met de boetes die door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en de Dienst uitvoering en toezicht energie (DTe) zijn opgelegd.

Het verloop van de uitgaven en ontvangsten op het artikel *Bevorderen van innovatiekracht* houdt verband met de middelen die uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) naar de EZ-begroting zijn overgeboekt. Deze middelen worden ingezet voor de technostarters (TechnoPartner) en de versterking van de technologische kennis van bedrijven en kennisinstellingen. Daarnaast heeft het kabinet besloten om uit de FES-meevallers de innovatiekracht en het onderzoeksvermogen in Nederland een extra impuls te geven. De terugval in 2010 is gerelateerd aan de afronding van projecten en de daarmee samenhangende afgenomen ontvangsten uit het FES.

De piek in de uitgaven in 2005 op het artikel *Een concurrerend ondernemingsklimaat* hangt samen met de afloop in 2005 van de Tijdelijke Regeling Ondersteuning Scheepsbouwsector (TROS). De oploop in de uitgaven vanaf 2006 is voor een groot deel het gevolg van de uitvoering van het Grote Stedenbeleid (GSB). Het budget van het GSB wordt verdeeld over de 30 grote steden in de periode 2005 t/m 2009. De hogere ontvangsten in 2005 hangen samen met de ontvangsten uit het Noorden des Lands in verband met de afrekening van het Integraal Structuur Plan Noorden des Lands (ISP) en de Investeringspremiereregeling (IPR). De oploop in de ontvangsten na 2005 hangt samen met de meerjarige stijging van het garantiëplafond uit de groeifinancieringsfaciliteit. Deze faciliteit biedt garanties ter dekking van risicodragend kapitaal aan Midden- en Kleinbedrijf (MKB). Tegenover het verlenen van garanties ontvangt EZ een bepaalde vergoeding.

Het wisselende patroon van de uitgaven op het terrein van *doelmatige en duurzame energiehuishouding* is voornamelijk het gevolg van de geraamde uitgaven voor het CO₂-reductieplan en voor Joint Implementation. Het verloop van de ontvangsten hangt samen met de herstructurering van het Gasgebouw en de raming van de aardgasbaten. De verwachte opbrengsten van de aardgasbaten zijn opwaarts bijgesteld als gevolg van de meest recent becijferde ontwikkelingen voor 2005 en 2006 van de olieprijs en dollarkoers. Voor de jaren 2007 en verder zijn deze effecten op basis van de huidige veronderstellingen van het Centraal Plan Bureau over die jaren conform bestaande systematiek verwerkt. De piek in 2005 op het artikel *Maatschappelijke behoefte aan statistieken* betreft de financiële afwikkeling van het tot zelfstandige bestuursorgaan (ZBO) omgevormde Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

De hogere uitgave en ontvangst in 2005 en 2006 op het artikel *Elektronische communicatie en post* heeft voornamelijk te maken met de bijdrage uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) onder andere ten behoeve van het project Kenniswijk.

De negatieve raming van de uitgaven op het artikel *Nominaal en onvoorzien* betreft voornamelijk een restant van de taakstelling ondernemingssubsidies. Deze wordt op een later moment ingevuld.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

XIV Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	2 011,9	2 109,4	2 139,8	2 114,8	2 112,0	2 092,5
totaal niet-belastingontvangsten	477,1	478,0	403,2	393,5	391,9	392,3
21 Duurzaam ondernemen						
Uitgaven	253,3	292,2	246,2	214,3	201,7	196,2
Ontvangsten	47,8	36,6	17,0	14,2	12,6	12,2
22 Agrarische ruimte						
Uitgaven	49,5	51,7	57,7	63,0	68,1	56,1
Ontvangsten	67,5	67,5	62,7	62,7	62,7	62,7
23 Natuur						
Uitgaven	390,5	433,7	426,1	455,7	464,6	473,2
Ontvangsten	36,2	37,6	11,1	13,1	13,1	14,1
24 Landschap en Recreatie						
Uitgaven	139,9	141,6	146,4	147,4	147,5	146,5
Ontvangsten	1,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
25 Voedselkwaliteit en Diergezondheid						
Uitgaven	105,9	105,9	86,4	77,7	78,4	78,4
Ontvangsten	12,5	32,9	13,0	5,0	5,0	5,0
26 Kennis en Innovatie						
Uitgaven	844,8	859,9	874,0	871,8	870,2	870,0
Ontvangsten	17,0	14,3	14,3	13,4	13,4	13,2
27 Reconstructie						
Uitgaven	48,3	51,2	135,2	117,2	111,1	102,1
Ontvangsten	3,6	3,7				
28 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	- 4,4	- 9,1	- 13,1	- 13,1	- 13,2	- 13,2
29 Algemeen						
Uitgaven	184,2	182,4	180,8	180,7	183,5	183,3
Ontvangsten	290,8	284,5	284,3	284,3	284,3	284,3

Het budget van het artikel *Kennis en innovatie* is het grootste van de LNV-begroting. LNV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, verspreiding en toepassing van kennis voor het agrofoodcomplex en de groene ruimte.

De uitgaven op het artikel *Duurzaam ondernemen* laten ten opzichte van 2005 een oploop zien in 2006 en een daling in de jaren daarna. De piek in 2006 is met name het gevolg van de extra werkzaamheden van het agentschap Dienst Regelingen die voortvloeien uit de implementatie van het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid en het nieuwe mestbeleid, met tegelijkertijd een uitfasering van de werkzaamheden ten behoeve van de «oude» regelingen. Daarnaast leidt de uitbetaling van de subsidieregeling voor jonge agrariërs in 2006 tot hogere uitgaven, waar een bijdrage van de EU aan de ontvangstenzijde tegenover staat.

In het Hoofdlijnenakkoord is een intensivering opgenomen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De uitgaven op het artikel *Natuur*, waarop verwerving, inrichting en beheer van de EHS worden verantwoord, hebben als gevolg daarvan een stijgend verloop. De uitgaven voor de *Reconstructie* nemen vanaf 2007 toe in verband met de oploop van de

uitgaven voor de uitvoering van reconstructieplannen in Zuid en Oost Nederland en de flankerende maatregelen voor de EHS die met reconstructie verband houden.

Het Rijk levert in 2006 een bijdrage aan de destructiekosten van kadavers. Dat leidt in 2006 tot hogere uitgaven op het artikel *Voedselkwaliteit en diergezondheid*. Het destructiebestel zal in 2005 worden herzien. De ontvangsten op dit artikel zijn in 2006 hoger door betaling uit Brussel van de voorgefinancierde middelen voor de bestrijding van de vogelpest. De negatieve stand op het artikel *Nominaal en onvoorzien* wordt met name veroorzaakt door de taakstelling professioneel inkopen en aanbesteden (PIA), welke nog niet is verdeeld over de artikelen.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	24 182,7	24 366,6	24 549,2	24 694,8	24 834,4	25 008,9
totaal niet-belastingontvangsten	619,1	596,1	465,0	465,0	445,1	445,1
21 Inkomensbeleid Uitgaven	0,8	0,7				
22 Activerend arbeidsmarktbeleid Uitgaven	19,4	21,5	0,0	0,0	0,0	0,0
23 Reintegratie Uitgaven	12,2	7,9	4,8	4,8	4,8	4,8
Ontvangsten	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Sociale werkvoorziening Uitgaven	0,6	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25 Arbeid en zorg Uitgaven	1,9	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26 Overlegstruct., coll. arbeidsvoorw.vorming en medezeggensch. Uitgaven	3,8	3,8	0,2	0,2	0,2	0,2
27 Regulering van individuele arbeidsrelaties Uitgaven	2,3	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0
28 Pensioenbeleid Uitgaven	1,1	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim Uitgaven	49,5	48,2	1,4	1,4	1,4	1,4
Ontvangsten	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
30 Inkomensbescherming met activering Uitgaven	3,9	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0
31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid Uitgaven	1,4	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0
32 Overige inkomensbescherming Uitgaven	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
33 Tegemoetkoming specifieke kosten Uitgaven	0,5	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Ontvangsten						

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
34 Rijksbijdragen aan Sociale fondsen en Spaarfonds AOW						
Uitgaven	8 194,7	8 648,9	8 978,5	9 157,2	9 278,4	9 399,5
Ontvangsten	0,0					
35 Emancipatie						
Uitgaven	13,1	13,0	10,3	10,3	10,3	10,3
Ontvangsten	0,1					
97 Aflopende regelingen						
Uitgaven	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
98 Algemeen						
Uitgaven	201,4	186,5	274,0	273,7	274,8	274,8
Ontvangsten	5,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
99 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Begrotingsgefinancierde SZA regelingen						
Uitgaven	15 675,5	15 416,0	15 279,9	15 247,2	15 264,5	15 317,9
Ontvangsten	605,2	587,0	455,9	455,9	436,0	436,0

Op de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid staan zowel middelen die tot het SZA-kader worden gerekend als middelen die onder het kader Rijksbegroting-*eng* vallen. Ook bevat de SZW-begroting uitgaven die Niet -relevant zijn voor enig kader. De begrotingsgefinancierde Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA) regelingen worden niet hier maar in de Horizontale Toelichting SZA toegelicht. De oploop van de totale uitgaven op de SZW-begroting wordt met name verklaard door een stijging van de Rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

De *Rijksbijdragen aan de sociale fondsen en spaarfonds AOW* nemen toe. Deze bedragen bestaan uit de Bijdrage in de Kosten van Kortingen (BIKK) en de bijdrage aan het spaarfonds AOW. De BIKK compenseert de fondsen voor een daling van de premie-inkomsten als gevolg van de Wet Inkomstenbelasting 2001 en stijgt in de periode 2004–2009. Het AOW-spaarfonds is ingesteld in 1998 om de financierbaarheid van de AOW op langere termijn zeker te stellen. Het fonds wordt gevoed door bijdragen vanuit de begroting van SZW. De rijksbijdrage dient conform de Wet Premiemaximering AOW en introductie spaarfonds AOW jaarlijks met minimaal 113,4 miljoen euro te stijgen.

Op het artikel *Algemeen* worden de apparaatuitgaven en subsidie-, voorlichtings-, onderzoeks- en handavingsbudgetten verantwoord die niet direct kunnen worden toegerekend aan één van de beleidsartikelen. De reeksen voor de jaren 2005 en 2006 wijken af van de latere jaren. Reden hiervoor is dat de apparaatskosten in deze jaren zoveel mogelijk zijn toegerekend aan de beleidsartikelen.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	11 719,2	12 653,3	13 299,9	13 701,8	14 087,2	14 200,6
totaal niet-belastingontvangsten	32,8	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6
21 Preventie en gezondheidsbescherming						
Uitgaven	564,7	688,6	681,9	664,0	663,7	694,3
Ontvangsten	10,1	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6
22 Curatieve zorg						
Uitgaven	56,9	52,2	48,1	47,7	47,3	47,3
Ontvangsten	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
23 Geneesmiddelen en medische technologie						
Uitgaven	23,0	22,2	21,9	21,9	21,9	21,9
Ontvangsten	1,6					
25 AWBZ-brede zorg						
Uitgaven	178,1	164,8	149,8	149,7	149,7	149,7
26 Gehandicapten- en hulpmiddelenbeleid						
Uitgaven	14,7	16,3	15,7	16,5	16,0	16,1
Ontvangsten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
27 Verpleging, verzorging en ouderen						
Uitgaven	75,1	24,5	12,1	12,2	12,6	12,6
28 Wet Voorzieningen Gehandicapten						
Uitgaven	89,3	90,3	82,3	72,2	72,2	72,2
29 Arbeidsmarktbeleid						
Uitgaven	38,4	33,0	32,4	32,3	32,3	32,3
Ontvangsten	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
30 Markt, consument, kwaliteit, informatie en opleidingen						
Uitgaven	265,7	340,0	321,4	301,2	300,9	300,6
Ontvangsten	7,4	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
31 Zorgverzekeringen						
Uitgaven	20,4	4,5	1,0	1,0	1,0	1,0
32 Rijksbijdrage volksgezondheid						
Uitgaven	8 186,3	6 605,0	7 055,4	7 246,7	7 344,3	7 448,6
33 Jeugdbeleid						
Uitgaven	919,8	956,8	968,1	960,8	960,7	960,8
Ontvangsten	9,2	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
34 Maatschappelijke ondersteuning						
Uitgaven	286,1	278,4	279,5	278,7	278,8	278,8
35 Sportbeleid						
Uitgaven	67,4	98,2	98,4	100,9	100,9	100,9
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
36 Oorlogsgetroffenen en Herinnering WO II						
Uitgaven	416,5	413,5	393,7	375,4	360,6	346,3
37 Inspecties						
Uitgaven	43,1	42,3	41,2	41,1	40,7	40,7
Ontvangsten	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
38 Tegemoetkomingen in zorgkosten						
Uitgaven	299,6	2 692,0	2 966,4	3 245,9	3 549,2	3 537,0

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
98 Algemeen						
Uitgaven	168,7	138,3	135,4	134,2	134,2	134,5
Ontvangsten	2,7	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
99 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	5,5	- 7,5	- 4,8	- 0,7	0,1	4,9

De uitgaven op de begroting vertonen een stijgende lijn, met name veroorzaakt door een toename bij de *Tegemoetkomingen in zorgkosten*. De enorme toename van de uitgaven op dit artikel wordt veroorzaakt doordat de op de aanvullende post geraamde middelen voor de zorgtoeslag zijn overgeheveld naar de begroting van VWS.

In de komende jaren worden met de middelen bij *Preventie en gezondheidsbescherming* antivirale middelen ter voorbereiding op een mogelijke griep пандemie en pneumokokkenvaccins voor de noodzakelijke bestrijding van infectieziekten aangekocht. Voor de antivirale middelen worden de eerste jaren investeringen gedaan, daarna hoeven er pas in 2010 vervangingsinvesteringen gedaan te worden (dat verklaart de «dip» in 2008 en 2009). Daarnaast zijn enkele subsidies die op de premiesector stonden overgeheveld naar de begroting (bevolkingsonderzoeken, onder andere borstkanker).

Op het artikel *AWBZ-brede zorg* staan de uitgaven die verband houden met de modernisering van de AWBZ (onder andere indicatiestelling, prestatiebekostiging, persoonsgebonden budgetten). In 2005 en 2006 worden extra middelen uitgetrokken voor de centralisatie van de indicatiestelling voor AWBZ-zorg.

In 2005 en 2006 worden extra uitgaven gedaan ten behoeve van *verpleging, verzorging en ouderen*. Zo worden extra middelen uitgetrokken voor de kwaliteit in verpleeghuizen. Daarnaast is de oloop in de uitgaven in 2005 voor een groot deel te verklaren door de invoerings- en implementatiekosten van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) per 1 juli 2006.

De stijging van het niveau van de uitgaven bij *Markt, consument, kwaliteit, informatie en opleidingen* wordt grotendeels verklaard door de overheveling van de beheerskosten van zbo's van de premiesector naar de begroting. Dit gebeurt omdat is afgesproken dat premiegefinancierde zorg (het BKZ) alleen betrekking moet hebben op zorgverlening, en daar vallen beheerskosten niet onder. Daarnaast worden de komende jaren (met de nadruk op 2006 en 2007) extra middelen uitgetrokken voor opleidingen en activiteiten ter vermindering van de administratieve lasten in de zorgsector (onder andere Burger Service Nummer, elektronisch patiëntendossier, Unieke Zorgverleners Identificatieregister).

De budgetten in 2005 bij *Zorgverzekeringen* houden verband met de invoering van het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006.

De *rijksbijdrage volksgezondheid* dient tot medebekostiging van sociale ziektekostenverzekeringen (ziekenfonds en AWBZ) om de premiedruk van deze verzekeringen binnen maatschappelijk aanvaardbare grenzen te houden. Het verloop van de uitgaven wordt vooral verklaard doordat aan de ene kant de rijksbijdrage voor de ziekenfondsverzekering wordt afgeschafte met de komst van het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006.

Aan de andere kant wordt een rijksbijdrage ziektekosten voor kinderen ingevoerd, zodat in de standaard zorgverzekering kinderen geen premie hoeven te betalen.

De forse oploep bij de uitgaven voor het *Jeugdbeleid* heeft meerdere oorzaken. Zo is de indicatiestelling voor de jeugd geestelijke gezondheidszorg van de ggz overgegaan naar bureaus jeugdzorg en is er van het ministerie van Justitie budget overgeheveld voor opvoedingsondersteuning en voor civielrechtelijk geplaatste jongeren in Justitiële Jeugd Inrichtingen (JJI's). Daarnaast wordt de komende jaren flink geïntensiveerd in het jeugdbeleid. Reeds in het Hoofdlijnenakkoord is er extra geld naar het jeugdbeleid gegaan (enveloppe jeugd/preventie). Dit jaar heeft het kabinet wederom besloten tot een extra intensivering in het jeugdbeleid (circa 60 miljoen euro). Dit mede naar aanleiding van enkele recente incidenten. Er wordt nu sneller ingegrepen in gezinnen, waardoor het aantal kindbeschermingsmaatregelen en uithuisplaatsingen toeneemt. Dit heeft een groter beroep op de jeugdzorg tot gevolg.

De oploep van de uitgaven bij *Sportbeleid* wordt veroorzaakt door de uitvoering van de kabinetsnota «Tijd voor sport; bewegen, meedoen, presteren».

De uitgaven op het artikel *Oorlogsgetroffenen en Herinneringen WO II* dalen omdat de doelgroep van de wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen afneemt.

De enorme toename van de uitgaven op het artikel *Tegemoetkomingen in zorgkosten* worden veroorzaakt doordat de op de aanvullende post geraamde middelen voor de zorgtoeslag zijn overgeheveld naar de begroting van VWS.

De dalende uitgavenreeks op het artikel *Algemeen* is te verklaren doordat via dit artikel diverse taakstellingen worden ingevuld.

Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid

Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	59 175,2	58 575,1	58 591,2	59 302,1	60 242,9	61 293,7
totaal niet-belastingontvangsten	1 153,2	1 233,0	1 133,9	1 13 9,5	1 130,6	1 135,4
22 Activerend arbeidsmarktbeleid						
Uitgaven	387,8	341,3	337,1	310,3	309,3	308,3
Ontvangsten	11,5	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6
23 Reïntegratie						
Uitgaven	2 307,9	2000,4	1 915,6	1 850,1	1 849,2	1 845,8
Ontvangsten	78,3	146,6	20,5	20,5	0,5	0,5
24 Sociale werkvoorziening						
Uitgaven	2 222,0	2 210,6	2 210,6	2 210,6	2 210,6	2 210,6
Ontvangsten	444,6	417,7	417,7	417,7	417,8	417,8
25 Arbeid en zorg						
Uitgaven	1 582,4	1 826,2	1 860,3	1 902,1	1 920,2	1 943,4
Ontvangsten	25,8	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26 Overlegstruct., coll. arbeidsvoorw.vorming en medezeggensch.						
Uitgaven	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
27 Regulering van individuele arbeidsrelaties						
Uitgaven	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Ontvangsten	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim						
Uitgaven	51,2	44,2	33,1	22,5	19,8	19,8
Ontvangsten	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
30 Inkomensbescherming met activering						
Uitgaven	10 681,0	9 775,2	9 249,9	9 179,4	9 015,8	8 919,7
Ontvangsten	575,7	642,2	667,8	667,0	671,4	669,6
31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid						
Uitgaven	13 201,0	12 573,1	12 397,9	12 365,9	12 392,6	12 494,0
Ontvangsten	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
32 Overige inkomensbescherming						
Uitgaven	25 487,5	26 143,5	26 766,8	27 483,0	28 334,1	29 186,6
Ontvangsten	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
33 Tegemoetkoming specifieke kosten						
Uitgaven	3 326,1	3 299,4	3 276,6	3 243,8	3 206,1	3 170,0
Ontvangsten	4,7	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
97 Aflopende regelingen						
Uitgaven	7,6	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Ontvangsten	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
98 Algemeen						
Uitgaven	33,4	31,9	32,0	31,9	31,9	31,9
Ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
99 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Nominale ontwikkeling						
Uitgaven	0,0	180,5	410,6	651,5	902,4	1 162,6
Ontvangsten	0,0	3,8	10,2	16,6	23,2	29,8
Aanvullende post Algemeen	- 113,7	148,0	100,0	50,0	50,0	0,0

De uitgaven in de budgetdisciplinesector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid (SZA) kennen een gematigd verloop. Enerzijds is er sprake van een oploep als gevolg van demografische ontwikkeling, anderzijds hebben genomen maatregelen in de WAO en WW een drukkend effect. Daarnaast draagt het verwachte economische herstel aan het einde van deze kabinetsperiode bij aan de stabiele uitgavenontwikkeling.

Het dalend verloop van de uitgaven op het beleidsterrein *Reïntegratie* wordt met name veroorzaakt door de stroomlijning en afbouw van de REA-budgetten, zoals afgesproken in het Hoofdlijnenakkoord.

De uitgaven op het artikel *Arbeid en zorg* nemen na 2005 toe, omdat het kabinet heeft besloten om vanaf 2006 200 miljoen euro extra uit te trekken voor de kinderopvang.

Op het artikel *Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim* is zichtbaar dat de uitgaven afnemen. Belangrijke oorzaak is het aflopende budget voor arboconventen, die uiterlijk in 2007 aflopen.

De uitgaven gerelateerd aan de *Inkomensbescherming met activering* betreffen met name de Wet Werk en Bijstand (WWB) en de WW-uitgaven.

Wegens het veronderstelde herstel van de economie vanaf 2005 en de hiermee samenhangende verbetering van arbeidsmarktperspectieven, daalt het macrovolume van de WWB en WW. Verder zorgen de voorgenomen ingrepen in de WW, zoals de aanscherping van de wekeneis en de inperking van de maximum WW-duur van 5 jaar naar 3 jaar en 2 maanden, per saldo voor een daling van de WW-uitgaven.

Het beleidsartikel *Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid* bundelt alle uitgaven en beleid rond arbeidsongeschiktheid en ziekte: de WAO, Wajong, de WAZ en het vangnet ZW. De uitgaven op dit artikel dalen vanwege onder andere de introductie van de WIA en de afschaffing van de WAZ. Bovendien worden de uitgaven voor 2005 en 2006 neerwaarts beïnvloed door de herbeoordelingsoperatie die in 2004 is gestart aan de hand van het aangescherpte schattingsbesluit, en de dalende instroomcijfers die samenhangen met de effectiviteit van de Wet Verbetering Poortwachter en de inmiddels volledig tot effect gekomen Pemba-prikkel.

De introductie van de WIA beoogt een bestendiger en meer activerend systeem op te leveren, door middel van afschaffing van de laagste arbeidsongeschiktheidsklassen, het invoeren van de activerende WGA-regeling voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten, en het terugbrengen van de instroom van volledig en duurzaam arbeidsongeschikten tot minder dan 25 duizend.

Het artikel *Overige inkomensbescherming* omvat de wetten AOW, ANW en de Toeslagenwet. De uitgaven voor de AOW stijgen als gevolg van demografische ontwikkelingen (vergrijzing).

Op de aanvullende post *Nominale ontwikkeling WKA/AKW* zijn de uitgaven geraamd in het kader van de indexering van de begrotingsgefinancierde uitkeringen (WKA). Vanaf 2006 geldt weer de oorspronkelijke WKA-koppeling: de uitkeringen bewegen dan weer mee met het minimumloon. De post *Nominale ontwikkeling* bevat ook de loon- en prijsbijstelling voor de andere regelingen.

Premiegefinancierd Budgettair Kader Zorg

Premiegefinancierd Budgettair Kader Zorg						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	45 937,2	47 637,7	50 221,5	52 716,1	55 315,7	58 072,1
totaal niet-belastingontvangsten	3 830,2	3 856,9	3 885,7	3 94 9,9	4 056,4	4 164,3
21 Preventie en gezondheidsbescherming						
Uitgaven	202,6	61,8	60,2	60,2	60,3	60,2
22 Curatieve zorg						
Uitgaven	17 606,1	18 710,7	19 171,5	19 271,1	19 355,1	19 465,1
Ontvangsten	494,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
23 Geneesmiddelen en medische technologie						
Uitgaven	4 553,7	4 903,2	5 347,2	5 352,8	5 352,3	5 352,2
Ontvangsten	92,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25 AWBZ-brede zorg						
Uitgaven	1 412,3	1 908,1	2 632,2	2 678,0	2 678,4	2 678,4

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
25 Ggz, verslavingszorg en maatschappelijke opvang						
Uitgaven	3 655,8	3 721,1	3 775,5	3 802,3	3 819,2	3 833,0
Ontvangsten	93,1	93,1	93,1	93,1	93,1	93,1
26 Gehandicapten- en hulpmiddelenbeleid						
Uitgaven	6 118,3	6 189,2	6 323,2	6 365,3	6 404,4	6 389,7
Ontvangsten	264,9	264,9	264,9	264,9	264,9	264,9
27 Verpleging, verzorging en ouderen						
Uitgaven	11 293,9	11 465,6	11 563,0	11 594,4	11 597,7	11 622,9
Ontvangsten	1 412,6	1 412,6	1 412,6	1 412,6	1 412,6	1 412,6
31 Zorgverzekeringen						
Uitgaven	1 326,2	230,1	219,5	219,0	219,3	221,0
Ontvangsten	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0
99 Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	- 231,4	447,9	1 129,4	3 373,1	5 829,0	8 449,6
Ontvangsten	1 460,0	2 073,3	2 102,0	2 166,4	2 272,6	2 380,6

De raming van de zorguitgaven vertoont een stijgende lijn. Deze wordt verklaard uit de toegekende compensatie voor loon- en prijsstijging en de volumegroei voor de zorgsector (2,5 procent over het totaal). Bovendien heeft het kabinet bij het Hoofdlijnenakkoord extra middelen beschikbaar gesteld, oplopend tot 1 miljard euro in 2007.

Het kabinet heeft maatregelen genomen om de groei van de uitgaven voor *curatieve zorg* te beheersen: met de ziekenhuizen en de verzekeraars is een convenant gesloten en in 2005 is een aantal kleinere zaken (medisch niet-noodzakelijke behandelingen) uit het verplichte pakket gehaald.

In verband met de sterke stijging van de kosten voor *geneesmiddelen en medische technologie* in het verleden is voor deze sector rekening gehouden met een relatief forse groei.

Het kabinet kiest voor een beheerste groei van de uitgaven in de AWBZ. Voor 2005 en verder wordt vastgehouden aan beheersing van de uitgaven maar tegelijkertijd ruimte geboden voor groei en het oplossen van specifieke knelpunten. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door binnen het beschikbare budget voor de AWBZ-zorg vanaf 2005 extra productie te realiseren, zoals in het convenant met de organisaties van aanbieders van zorg is afgesproken. In verband met deze beleidskeuze is de ruimte voor groei en het oplossen van specifieke knelpunten op het terrein van geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenbeleid en verpleging, verzorging en ouderen gereserveerd op het artikel *AWBZ-brede zorg*. De lichte oploop die op deze hiervoor genoemde artikelen resteert, wordt veroorzaakt door oplopende budgetten voor bouw. De zorguitgaven voor de geestelijke gezondheidszorg (ggz) zijn apart opgenomen op het artikel *AWBZ-brede zorg*. De curatieve ggz maakt per 1 januari 2007 geen deel meer uit van de AWBZ, maar wordt onderdeel van de Zorgverzekeringswet (ZVW). Alle extramurale geneeskundige ggz en de intramurale ggz korter dan één jaar gaat over naar de ZVW. De langdurige ggz, intramurale ggz langer dan één jaar, blijft in de AWBZ. In de Miljoenennota 2007 zullen zorguitgaven ggz over de relevante artikelen verdeeld worden.

Jaarlijks wordt loon- en prijsbijstelling uitgekeerd om de zorguitgaven op het uitgavenpeil van het desbetreffende jaar te brengen. De loon- en

prijsbijstelling 2005 is aan de afzonderlijke artikelen toebedeeld. De reservering voor latere jaren is geboekt op het artikel *Nominaal en onvoorzien*. Voor de jaren 2008 tot en met 2010 is sprake van een technische raming van de uitgavengroei, aangezien deze jaren na de huidige kabinetsperiode liggen. Ook deze uitgavengroei is voorlopig geboekt op het artikel *Nominaal en onvoorzien*. De oploop bij dat artikel aan de ontvangstenkant wordt vooral veroorzaakt door de introductie van de Zorgverzekeringswet. Voor 2005 staat de opbrengst van de no-claim teruggaveregeling in de Ziekenfondswet op het artikel *Nominaal en onvoorzien*, terwijl de eigen betalingen particuliere verzekering op de diverse beleidsartikelen zijn opgenomen. Vanaf 2006 staan alle eigen betalingen Zorgverzekeringswet op het artikel *Nominaal en onvoorzien*.

Homogene Groep Internationale Samenwerking

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	5 067,6	4 970,2	5 052,2	5 417,4	5 592,3	5 822,9
totaal niet-belastingontvangsten	109,2	96,6	97,0	101,3	101,3	101,3
Buitenlandse Zaken						
Uitgaven	4 331,9	4 321,8	4 383,8	4 664,0	4 814,4	5 014,7
Ontvangsten	106,0	93,4	93,8	98,0	98,0	98,0
Versterkte interne rechtsorde en eerbiediging mensenrechten						
Uitgaven	92,8	71,0	67,4	67,0	67,0	67,0
Grotere veiligheid en stabil., effect. hum. hulpv. en goed bestuur						
Uitgaven	768,2	659,2	595,7	551,1	531,1	521,1
Ontvangsten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Versterkte Europese samenwerking						
Uitgaven	178,1	171,6	171,6	150,6	150,6	150,6
Meer welvaart en minder armoede						
Uitgaven	857,3	730,9	692,1	1 006,8	1 148,9	1 317,3
Ontvangsten	16,0	14,6	14,5	17,7	17,7	17,7
Toegenomen menselijke en sociale ontwikkeling						
Uitgaven	1 242,8	1 414,3	1 566,4	1 584,7	1 584,7	1 584,7
Beter beschermd en verbeterd milieu						
Uitgaven	308,8	340,3	335,5	375,3	375,3	375,3
Welz. en veilig. Van Ned. In het buitenland en regul. van pers. Verkeer						
Uitgaven	117,1	122,9	123,1	112,1	112,1	112,1
Ontvangsten	23,2	27,0	27,5	28,5	28,5	28,5
Versterkt cultuurprofiel en pos. Beeldvorming en buiten Ned						
Uitgaven	88,1	73,7	73,1	73,1	72,8	72,8
Ontvangsten	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Nominaal en onvoorzien						
Uitgaven	13,0	81,6	101,4	103,4	130,6	172,5
Algemeen						
Uitgaven	665,7	656,3	657,5	640,0	641,2	641,2
Ontvangsten	65,8	50,8	50,8	50,8	50,8	50,8
Justitie						
Uitgaven	7,8	17,0	15,1	27,3	18,0	18,0

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Uitgaven	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen Uitgaven	61,8	60,8	60,8	60,8	60,8	60,8
Financien Uitgaven	180,0	96,3	130,0	182,8	219,4	250,1
Defensie Uitgaven	243,5	234,2	234,2	234,2	234,2	234,2
Ontvangsten	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer Uitgaven	30,8	48,7	47,9	51,4	51,9	51,9
Verkeer en Waterstaat Uitgaven	18,1	17,0	15,6	15,6	15,1	15,1
Economische Zaken Uitgaven	163,1	142,7	131,2	147,7	144,9	144,6
Ontvangsten	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Uitgaven	26,8	25,8	25,8	25,8	25,8	25,8
Sociale Zaken en Werkgelegenheid Uitgaven	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Volksgezondheid, Welzijn en Sport Uitgaven	2,8	4,8	6,8	6,8	6,8	6,8

De Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) is een aparte budgettaire constructie waarin de uitgaven aan Internationale Samenwerking van de verschillende departementen worden gebundeld. Het uitgavenniveau van de HGIS wordt aangepast voor macro-economische ontwikkelingen. Het ODA-deel van de HGIS komt overeen met 0,8 procent van het bruto nationaal product (BNP) en wordt dus gecorrigeerd voor veranderingen van het BNP. Het non-ODA deel van de HGIS kent een vaste omvang dat gecorrigeerd wordt voor prijsveranderingen.

De piek bij *Versterkte internationale rechtsorde* in 2005 en 2006 wordt veroorzaakt door uitgaven voor nieuwbouw en beveiliging van het Vredespaleis. Daarnaast wordt voor de tijdelijke huisvesting van het Internationaal Strafhof nog een betaling aan de RGD gedaan.

Voor het artikel *Veiligheid en stabiliteit, humanitaire hulpverlening en goed bestuur* wordt in 2005 het noodhulpbudget extra verhoogd voor de gevolgen van tsunami en voor een aantal crises in Afrika. Verder zijn in Atjeh en Sri Lanka eerder dan verwacht middelen nodig voor de wederopbouw na de tsunami. Ten slotte is geld beschikbaar voor wederopbouw van Soedan en de verkiezingen in Afghanistan.

Vanwege succesvolle inspanningen van de Europese Commissie om de aanbestedingsprocedures vlotter te laten verlopen valt de bijdrage aan het 9e Europees Ontwikkelings Fonds (EOF) hoger uit. Omdat het 9e EOF tot 2007 loopt, leidt dit tot hogere uitgaven in 2005–2007 op het artikel *Versterkte Europese samenwerking*.

De fluctuatie op meer *Welvaart en minder armoede* komt grotendeels doordat op dit artikel de verandering van het ODA-budget wordt verwerkt.

De verandering van het ODA-budget wordt voornamelijk veroorzaakt door fluctuaties van het bruto nationaal product en door ramingsbijstellingen van de kwijt te schelden exportkredietverzekeringsschulden (EKI). Doordat in 2005 veel minder EKI-schulden kwijt worden gescholden dan verwacht zijn er veel extra ODA-middelen beschikbaar. Verder wordt in 2005 tot 2007 de schuldkwijtschelding van Nigeria aan het ODA-budget toegerekend. Vanaf 2008 is deze kwijtschelding volledig toegerekend waardoor dit artikel weer een sterke stijging laat zien.

Op het artikel *Menselijke en sociale ontwikkeling* worden de uitgaven van de medefinancieringsorganisaties en de uitgaven voor de prioriteiten HIV/aids en onderwijs begroot. De stijging hangt met name samen met de groeipaden voor onderwijs en HIV/aids.

De oploep bij *Beter beschermd en verbeterd milieu* is een gevolg van het streven van het kabinet om in 2007 0,1 procent van de BNP te besteden aan milieu en water.

De fluctuatie op het artikel *Regulering personenverkeer* wordt veroorzaakt door de toerekening eerstejaarsasielopvang.

De HGIS kent een eigen systematiek voor loon- en prijsbijstellingen, de HGIS-indexering. De post *Nominaal en onvoorzien* wordt gebruikt als reservering om toekomstige stijgingen van lonen en prijzen mee op te vangen. Aangezien lonen en prijzen jaar op jaar stijgen kent de reeks een oplopend verloop.

De uitgavenpiek bij *Justitie* in 2006 wordt veroorzaakt door de bijdrage aan de kosten voor tijdelijke huisvesting van Europol. De piek in 2008 wordt veroorzaakt door de oplevering van de nieuwbouw in dat jaar.

De uitgaven van *Financiën* worden sterk beïnvloed door kapitaalafdrachten aan de Wereldbank en aan de fondsen van de regionale ontwikkelingsbanken. Doordat in 2004 vervroegde kapitaalafdrachten hebben plaatsgevonden is er een sterke daling in de jaren 2006 en 2007.

De hogere uitgaven van *Defensie* in 2005 worden verklaard door hogere uitgaven voor de inzet in Afghanistan en hogere VN-contributies. De stijging van de uitgaven van *VROM* wordt verklaard door een stijging van de uitgaven aan het klimaatinstrument *Clean Development Mechanism*.

De uitgaven van *Economische Zaken* laten eerst een dalend verloop zien doordat een aantal exportsubsidies wordt geschrapt als dekking voor de taakstelling ondernemingssubsidies. Vanaf 2008 stijgen de uitgaven weer door hogere uitgaven voor CO2-reductie (Joint Implementation).

Gemeentefonds

Gemeentefonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven totaal niet-belastingontvangsten	11 980,4	13 032,4	13 013,3	12 975,0	13 024,7	13 024,7
1 Gemeentefonds Uitgaven	11 980,4	13 032,4	13 013,3	12 975,0	13 024,7	13 024,7

Het gemeentefonds is een belangrijke inkomstenbron waarmee gemeenten hun uitgaven kunnen bekostigen. De beschikbare financiële middelen

worden zodanig over de gemeenten verdeeld dat zij een gelijkwaardig voorzieningenpakket tegen globaal gelijke lasten kunnen leveren. De ontwikkeling van het gemeentefonds wordt bepaald door de normerings-systematiek en de toevoegingen en/of onttrekkingen vanwege specifieke taakmutaties.

Vanaf 2006 neemt de omvang van het gemeentefonds per saldo toe. Dit is grotendeels te verklaren door de compensatie die gemeenten vanaf dat jaar ontvangen voor het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB (Onroerende Zaakbelasting).

In 2006 en 2007 is 27 miljoen euro toegevoegd vanuit het kinderopvangbudget van SZW ter bekostiging van de kinderopvangregeling voor sociaal-medisch geïndiceerden, die gemeenten uitvoeren. Tevens is voor 2006 56 miljoen euro en structureel 36 miljoen euro toegevoegd omdat de bij Hoofdlijnenakkoord ingeboekte besparing uit hoofde van uitvoeringskosten WOZ niet volledig door het Rijk gerealiseerd wordt.

De groei van het Gemeentefonds hangt samen met de normerings-systematiek. Deze wordt apart zichtbaar gemaakt en toegelicht bij Accres Gemeente/Provinciefonds.

Provinciefonds

Provinciefonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven totaal niet-belastingontvangsten	1 000,3	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5
1 Provinciefonds Uitgaven	1 000,3	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5

Het provinciefonds is een belangrijke inkomstenbron waarmee provincies hun uitgaven kunnen bekostigen. De beschikbare financiële middelen worden zodanig over de provincies verdeeld dat zij een gelijkwaardig voorzieningenpakket tegen globaal gelijke lasten kunnen leveren. De ontwikkeling van het provinciefonds wordt bepaald door de normerings-systematiek en de toevoegingen en/of onttrekkingen vanwege specifieke taakmutaties. Er zijn dit begrotingsjaar geen specifieke mutaties geweest die het verloop van de uitgaven over de jaren wijzigen. De groei van het Provinciefonds hangt samen met de normeringssystematiek. Deze wordt apart in beeld gebracht en toegelicht bij Accres Gemeente/Provinciefonds.

Infrastructuurfonds

Infrastructuurfonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	5 781,7	6 352,5	6 645,3	6 545,0	6 631,1	6 812,7
totaal niet-belastingontvangsten	5 573,6	6 420,3	6 645,9	6 542,4	6 631,1	6 812,7
11 Hoofdwatersystemen						
Uitgaven	557,5	473,6	516,3	590,8	637,3	632,1
Ontvangsten	12,6	6,2	1,3	1,0	0,1	0,1
12 Hoofdwegennet						
Uitgaven	2 030,2	2 543,0	2 784,9	2 918,4	2 686,2	2 798,0
Ontvangsten	5,3	32,8	26,4	94,5	22,0	7,7

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
13 Railwegen						
Uitgaven	1 528,0	1 775,8	2 021,9	1 911,0	1 942,6	1 912,0
Ontvangsten	10,1	38,2	80,0	101,0	123,0	131,0
14 Regionaal, lokale infra						
Uitgaven	230,6	327,1	457,3	327,8	251,9	294,9
15 Hoofdvaarwegennet						
Uitgaven	450,1	452,2	536,4	587,3	592,6	642,2
Ontvangsten	19,7	22,7	13,5	12,6	12,9	14,3
16 Megaprojecten niet-Verkeer en Vervoer						
Uitgaven	109,7	86,1	71,2	148,5	257,3	281,4
17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer						
Uitgaven	869,8	644,6	206,4	13,0	216,6	222,3
Ontvangsten	38,8	34,0				
18 Overige uitgaven en ontvangsten						
Uitgaven	55,2	50,1	50,8	48,3	46,6	29,9
Ontvangsten	40,1	40,2	40,2	40,1	40,3	23,9
19 Bijdrage andere begrotingen Rijk						
Ontvangsten	5 496,4	6 246,2	6 484,5	6 293,2	6 432,8	6 635,7

Op het Infrastructuurfonds worden de producten op het gebied van infrastructuur verantwoord. Het Infrastructuurfonds wordt gevoed vanuit de begroting van Verkeer en Waterstaat en vanuit het Fonds Economische Structuurversterking (FES). De bijdrage aan het Infrastructuurfonds wordt jaarlijks met 2,8 procent geëxtrapoleerd. Het verloop van de raming van de uitgaven van het Infrastructuurfonds wordt beïnvloed door onder meer de intensivering van het Hoofdlijnenakkoord, intertemporele verschuivingen waartoe in het verleden besloten is en extensivering van de korting op de prijsbijstelling.

Het verloop van dit budget op het artikel *Hoofdwatersystemen* wordt verklaard door verlaging van het budget voor aanleg waterkeren in 2006 in samenhang met de verwerking van het voordelig saldo 2004, terwijl de oploop na 2006 wordt verklaard door het eerder beschikbaar stellen van middelen voor het aanpakken van de zwakke schakels in de kustverdediging vanaf 2007.

Met betrekking tot de budgetten voor het *Hoofdwegennet* is de grote toename van het beschikbare budget (met name van 2005 op 2006) voornamelijk het gevolg van de toevoeging van het «Kwartje van Kok» (bij Strategisch Akkoord) en de intertemporele schuif die hierop in voorgaande jaren is toegepast. De extra middelen komen vooral ten goede aan de onderhoudsbudgetten, hetgeen ook het geval is bij de *Railwegen*. Ook zijn de budgettaire consequenties van de problematiek inzake luchtkwaliteit verwerkt. Diverse planstudies, met name bij wegenprojecten, zijn door de uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het besluit Luchtkwaliteit vertraagd.

Het budget voor *Regionale en lokale infrastructuur* loopt op richting 2007 en daarna weer af. Dit betreft uitgaven (subsidies) voor grote infrastructuurprojecten die door andere overheden worden aangelegd. Momenteel zijn dit vooral projecten voor openbaar vervoer, met name over rails; onder andere de Noord-Zuidlijn, Beneluxmetro en Randstadrail.

De budgetontwikkeling weerspiegelt het aflopen van de uitgaven voor de *Megaprojecten Verkeer en Vervoer* Betuweroute en de HSL-Zuid. De oloploop in 2009 betreft de reservering Zuiderzeelijn.

Van 2005 op 2006 wordt de toename van de *Ontvangsten andere begrotingen Rijk* vooral verklaard door toevoeging van het «Kwartje van Kok» (een structurele intensivering van 530 miljoen euro per jaar via de begroting van Verkeer en Waterstaat) en de intertemporele compensatie die hierop bij het Hoofdlijnenakkoord is toegepast (waardoor de totale intensivering het volgende kasverloop kende; 330 miljoen euro in 2004, 230 miljoen euro in 2005, 830 miljoen euro in 2006 en 730 miljoen euro in 2007). De verdere toename van 2006 op 2007 wordt grotendeels gefinancierd uit het Fonds Economische Structuurversterking.

Fonds Economische Structuurversterking

Fonds Economische Structuurversterking						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	2 113,0	2 482,4	2 882,0	2 471,9	2 600,6	3 578,8
totaal niet-belastingontvangsten	2 990,5	3 295,4	2 789,4	2 152,0	1 963,2	2 047,5
1 Bijdragen van het fonds						
Uitgaven	2 113,0	2 482,4	2 882,0	2 471,9	2 600,6	3 578,8
1 Bijdragen aan het Infrafonds	252,8	277,5	250,8	214,0	213,0	212,0
2 Bijdragen in het kader van bodemsanering	0,5					
3 Bijdragen voor kennisinfrastructuur	22,6	12,9				
4 Overige bijdragen	289,6	98,9				
5 Investeringsimpuls 2004	117,4	107,3	108,7	86,6	146,2	56,3
7 Projecten in voorbereiding	253,6	436,4	519,3	531,9	590,5	1 554,4
8 Investeringsimpuls 1998	169,7	495,4	1 104,4	983,6	1 067,1	1 064,0
9 Investeringsimpuls 2001	905,8	728,7	661,3	605,3	540,8	620,5
10 Investeringsimpuls 2005	101,0	325,2	237,4	50,4	43,0	71,6
3 Ontvangsten van het fonds						
Ontvangsten	2 990,5	3 295,4	2 789,4	2 152,0	1 963,2	2 047,5
1 Overige ontvangsten uit aardgas	2 480,4	2 756,0	2 226,0	1 568,8	1 356,8	1 399,2
2 Besparingen uit incidentele baten	510,1	539,4	563,4	583,2	606,4	648,3

Het Fonds Economische Structuurversterking (FES) is een verdeelfonds; de feitelijke projectuitgaven worden onderbouwd, geraamd en verantwoord op de andere begrotingshoofdstukken. Het kasritme van de FES-uitgaven wordt bepaald door de financieringsbehoefte van de goedgekeurde FES-projecten, passend binnen de budgettaire randvoorwaarden van de FES-wet.

Op het artikel *Bijdragen aan het infrafonds* worden bijdragen geraamd aan het Infrastructuurfonds voor de Betuweroute en de Hogesnelheidslijn. De hogere uitgaven in 2006 worden verklaard door de bijdrage aan de HSL, welke aansluit bij de kasbehoefte voor de uitvoering van dit project.

Op het artikel *Investeringsimpuls 2004* worden de middelen ten behoeve van het programma ICES-KIS III verantwoord. Het verloop van dit artikel wordt verklaard doordat de onderliggende projecten op verschillende momenten ten uitvoering zullen komen.

De uitgaven van het artikel *Projecten in voorbereiding* zijn vanaf 2006 hoger, omdat de nog niet in uitvoering zijnde onderdelen van de Investeringsimpuls 2005 op dit artikel worden geraamd. In 2010 staan

middelen ten behoeve van het Waddenfonds en de Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) voor de periode na 2010 gereserveerd.

De oploop van de *Investeringsimpuls 1998* is het gevolg van stijgende uitgaven aan het Infrastructuurfonds voor het pakket bereikbaarheid.

Op het artikel *Investeringsimpuls 2005* worden projecten geraamd uit de Investeringsimpuls 2005 die voldoende zijn uitgewerkt en derhalve zijn uitgedeeld naar andere begrotingshoofdstukken. Het verloop van het artikel wordt verklaard door verschillende kasritmes van onderliggende projecten.

De voeding van het FES bestaat onder meer uit een vast percentage (42,4 procent) van de totale *aardgasbaten*. De aardgasbaten zijn opwaarts bijgesteld als gevolg van nieuwe ramingen van olieprijs en dollarkoers.

Daarnaast wordt het FES gevoed uit vrijvallende rentelasten en annuïteiten die het gevolg zijn van het verlagen van de staatsschuld met de opbrengst van verkoop staatsdeelnemingen (gecorrigeerd voor dividendderving) respectievelijk van veilingen van rechten. Deze ontvangsten worden verwerkt op het artikel *Besparingen uit incidentele baten*.

AOW-Spaarfonds

AOW-spaarfonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven						
totaal niet-belastingontvangsten	3 696,2	3 939,0	4 210,0	4 533,9	4 874,1	5 252,9
1 Rijksbijdrage AOW-spaarfonds Ontvangsten	2 745,4	2 858,8	2 972,3	3 085,7	3 199,2	3 312,6
2 Rentebijdrage over AOW-spaarfonds Ontvangsten	950,8	1 080,2	1 237,8	1 448,2	1 674,9	1 940,3

Het AOW-spaarfonds is ingesteld in 1998 om de financierbaarheid van de AOW op langere termijn zeker te stellen. Het fonds wordt gevoed door bijdragen vanuit de begroting van SZW. De *Rijksbijdragen* dienen conform de wet Premiemaximering AOW en introductie spaarfonds AOW jaarlijks met minimaal 113,4 miljoen euro te stijgen. Het fonds ontvangt daarnaast *Rente* over het totaal opgebouwde vermogen. De rente wordt aan het fondsvermogen toegevoegd.

Diergezondheidsfonds

Diergezondheidsfonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	13,9	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
totaal niet-belastingontvangsten	5,2	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
1 Bewaking en bestrijding van dierziekten Uitgaven	13,9	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
Ontvangsten	5,2	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8

Op de begroting van het Diergezondheidsfonds worden meerjarig de reguliere uitgaven voor bewaking en bestrijding van dierziekten opgenomen. Dekking vindt plaats door bijdragen van het bedrijfsleven, de EU en de overheid. Door toevoeging van het positieve eindsaldo 2004 zijn de uitgaven in 2005 hoger.

BTW-compensatiefonds

BTW-compensatiefonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven totaal niet-belastingontvangsten	1 842,1	1 884,5	1 956,8	2 042,3	2 113,2	2 174,5
1 BTW-compensatiefonds Uitgaven	1 842,1	1 884,5	1 956,8	2 042,3	2 113,2	2 174,5

Gemeenten, provincies en kaderwetgebieden kunnen de betaalde BTW voor hun niet-ondernemersactiviteiten in beginsel gecompenseerd krijgen uit het BTW-compensatiefonds. De oplopende reeks van 2005 tot en met 2010 betreft een ramingsbijstelling als gevolg van hogere declaraties over 2004. Voorzichtigheidshalve is de meerjarenraming met hetzelfde bedrag opgehoogd. In het kader van de lopende evaluatie van het BTW-compensatiefonds wordt momenteel onderzocht waardoor de groei over 2004 (en over 2003) wordt veroorzaakt en welke gevolgen dat heeft voor de definitieve uitname uit het gemeente- en provinciefonds.

Accres Gemeentefonds/Provinciefonds

Accres Gemeentefonds/Provinciefonds						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven		83,1	651,0	1 168,4	1 648,5	2 077,6
60 Accres Gemeentefonds		78,2	604,0	1 082,9	1 527,4	1 924,5
61 Accres Provinciefonds		4,9	47,0	85,4	121,1	153,0

De accressen volgen uit de normeringssystematiek die geldt voor het gemeente- en provinciefonds. Volgens deze systematiek is de ontwikkeling van de omvang van de fondsen gekoppeld aan de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. De accressen zijn bedoeld als compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen evenals volumeontwikkelingen in de uitgaven van gemeenten en provincies.

Op basis van de huidige inzichten in de netto gecorrigeerde rijksuitgaven zijn de accressen berekend. De accressen 2005 en 2006 (grotendeels) zijn structureel overgeboekt naar het gemeente- en provinciefonds.

Arbeidsvoorwaarden

Arbeidsvoorwaarden						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven totaal niet-belastingontvangsten	483,5	1 054,5	1 838,5	2 734,5	3 621,1	4 561,0
1 arbeidsvoorwaardenruimte ijklijn RB-eng Uitgaven	483,5	993,1	1 681,9	2 459,3	3 225,0	4 041,3
2 arbeidsvoorwaardenruimte ijklijn SZ Uitgaven		42,9	107,7	183,0	259,8	338,3
4 indexering rijksbijdragen Uitgaven		18,5	48,9	92,2	136,3	181,5

Op de aanvullende post arbeidsvoorwaarden worden de middelen gereserveerd die nodig zijn om de loongevoelige uitgaven op de Rijksbegroting, Sociale Zekerheid en Zorg op het uitgavenpeil van het desbetreffende jaar te brengen. De oploop in de cijfers ontstaat doordat jaarlijks een structurele reservering wordt opgenomen teneinde de begrotingsuitgaven (zoals deze op de afzonderlijke begrotingen zijn opgenomen) van constante naar lopende prijzen te brengen.

Koppeling Uitkeringen/Nominale Bijstelling AKW

Koppeling Uitkeringen/Nominale Bijstelling AKW						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven		101,5	239,6	384,3	531,7	684,7
totaal niet-belastingontvangsten		3,8	10,2	16,6	23,2	29,8
23 Reïntegratie Uitgaven		0,3	0,7	1,1	1,5	2,0
24 Sociale werkvoorziening Ontvangsten		3,8	10,2	16,6	23,2	29,8
30 Inkomensbescherming met activering Uitgaven		47,8	109,7	177,0	245,9	320,5
31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid Uitgaven		11,3	37,0	64,1	92,9	122,3
32 Overige inkomensbescherming Uitgaven		2,9	7,2	10,9	14,6	18,0
33 Tegemoetkoming specifieke kosten Uitgaven		39,1	85,0	131,2	176,7	221,9

Op de aanvullende post koppeling uitkeringen/nominale bijstelling Algemene Kinderbijslagwet (AKW) worden de uitgaven voor de indexering van de begrotingsgefinancierde sociale zekerheidsuitgaven geraamd. De mutaties in uitgaven op dit artikel komen tot stand door aanpassingen van de WKA en AKW index en door grondslageffecten bij de uitkeringen. Aanpassing van de Wet koppeling met afwijkingsmogelijkheden (WKA) en

AKW index vindt plaats op basis van CPB cijfers over respectievelijk contractloon- en prijsontwikkeling. Vanaf 2006 wordt de WKA en AKW-koppeling weer hersteld.

Prijsbijstelling/Indexering WSF

2 Prijsbijstelling/Indexering WSF						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	0,1	591,5	1 199,2	1 799,7	2 446,9	3 062,5
80 Prijsbijstelling		550,4	1 129,0	1 691,4	2 299,0	2 872,6
84 Indexering WSF	0,1	41,1	70,2	108,2	148,0	189,9

Op de aanvullende post Prijsbijstelling en Indexering WSF zijn de meest actuele raming van de prijsstijgingen opgenomen die zich voordoen op de rijksbegroting en de normbedragen in de studiefinanciering. Als gevolg van de tranchegebijze opbouw ontstaat in de tijd een oplopend uitgaven-niveau. De prijsbijstelling voor 2006 wordt naar verwachting in het voorjaar 2006 toegedeeld aan de departementale begrotingen.

Algemeen

Algemeen 2005						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	114,4	1 173,1	1 240,5	1 141,6	1 068,3	953,3
totaal niet-belastingontvangsten	174,0	1 515,1	1 666,2	541,2	527,0	562,0
2 Uitvoeringskosten fiscale wetsvoorstellen Uitgaven	4,3	13,0	28,5	33,3	33,3	33,3
3 Verkoop staatsdeelnemingen Ontvangsten		1 350,0	1 550,0	458,0	458,0	458,0
4 Eindejaarsmarge Uitgaven	- 716,0	- 73,1	- 62,4	- 2,6		
7 Dividend Ontvangsten	- 36,8	- 88,2	- 137,2	- 170,2	- 184,4	- 149,4
10 NBO-taakstelling Ontvangsten	40,8	253,3	253,4	253,4	253,4	253,4
17 Behoedzaamheidsreserve GF/PF Uitgaven		126,4	226,9	226,9	226,9	226,9
35 BTW Openbaar Vervoer Uitgaven	512,1	533,9	537,4	487,2	459,0	459,0
43 Reservering SZA Uitgaven	42,7	148,0	100,0	50,0	50,0	
53 Strategisch Akkoord 2002: Mobiliteit Uitgaven	33,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
55 Diversen Uitgaven Ontvangsten	238,3 170,0	374,9	360,1	296,8	249,1	184,1

Op de aanvullende post *Algemeen* staan middelen waarvan op het moment van reservering nog niet expliciet kan worden aangegeven op welke begroting(en) zij uiteindelijk worden verantwoord, of waarvan de exacte omvang nog niet kan worden aangegeven. Daarnaast staan op deze aanvullende post taakstellingen geparkeerd die uiteindelijk door de diverse begrotingen ingevuld worden (bijvoorbeeld de ramingstechnische veronderstelling in = uit bij de eindejaarsmarge).

De (negatieve) omvang van de raming op deze aanvullende post wordt in 2005 bepaald door de ramingstechnische veronderstelling rond de *eindejaarsmarge* 2004. Hiermee wordt verondersteld dat het gebruik van de eindejaarsmarge in 2005 even groot is als in 2004. Verder staan middelen gereserveerd voor de *uitvoering fiscale wetsvoorstellen*, *behoedzaamheidsreserve GF/PF* en *BTW-compensatie Openbaar Vervoer*. Tevens is voor SZA een *reservering getroffen voor frictiekosten UWV*. De *resterende middelen uit het SA voor mobiliteit* hebben betrekking op externe veiligheid en zullen nog overgeheveld worden naar de begroting van VROM. De uitgaven en ontvangsten in de post *Diversen* betreffen reserveringen voor lopende onderhandelingen uit hoofde van het transitietraject ROC's, kokkelvisserij en common area baten. Tevens is hierin een meerjarige rijksbijdrage aan de MEP (Milieukwaliteit Electriciteitsproductie) opgenomen. Deze middelen zullen nog overgeboekt worden naar de begroting van EZ. De rijksbijdrage wordt verstrekt om te voorkomen dat het aansluittarief voor electriciteit voor huishoudens fors zal stijgen.

Bij de ontvangsten is op deze aanvullende post een actuele inschatting opgenomen voor de verkoopopbrengsten van *staatsdeelnemingen*. Voor 2005 is de taakstelling reeds gerealiseerd en in de jaren 2008 en verder is deze aanzienlijk lager dan in voorgaande jaren. Op de aanvullende post is, in samenhang met de taakstelling verkoop staatsdeelnemingen, een reservering opgenomen voor *dividendderving*. De daadwerkelijke ontvangsten uit hoofde van verkoop staatsdeelnemingen en dividendderving worden geboekt op de begroting van Financiën. Aan de ontvangstenkant is tevens de taakstelling op de niet-belastingontvangsten opgenomen.

Consolidatie

Consolidatie						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
totaal uitgaven	- 6 510,0	- 7 581,5	- 7 742,4	- 7 355,2	- 7 540,8	- 7 723,8
totaal niet-belastingontvangsten	- 6 510,0	- 7 581,5	- 7 742,4	- 7 355,2	- 7 540,8	- 7 723,8

De post Consolidatie wordt gebruikt voor het corrigeren van de Rijksbegroting voor dubbeltellingen door het «bruto-boeken» van bijdragen. Het bruto-boeken houdt in dat zowel het departement dat de betaling verricht als het departement dat bijdraagt, de uitgaven in de begroting opneemt. Het ontvangende departement raamt de te ontvangen bijdragen ook aan de ontvangstenkant van de begroting. Hierdoor wordt het rekenkundig niveau van de totale rijksuitgaven en de rijksontvangsten hoger dan het feitelijk niveau. Door de post Consolidatie wordt hiervoor gecorrigeerd. De hoogte van de post wordt in belangrijke mate bepaald door de bijdragen via de begrotingen van Verkeer en Waterstaat en het FES aan het Infrastructuurfonds.

Verticale Toelichting 2005–2010

De Verticale Toelichting geeft voor alle begrotingen een overzicht van en toelichting op mutaties die zich hebben voorgedaan sinds de Miljoenennota 2005. In de Miljoenennota 2006 worden in hoofdstuk 4 per budgetdiscipline sector de mutaties sinds de vorige Miljoenennota toegelicht. Om doublures te voorkomen zijn in dit overzicht niet nogmaals de Verticale Toelichtingen voor het Budgettair Kader Zorg en de Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid opgenomen. Voor een meer gedetailleerde toelichting op deze en andere mutaties wordt verwezen naar de begrotingen 2006 van de ministeries.

Leeswijzer

De mutaties zijn gesplitst in drie categorieën:

- 1) Mee- en tegenvallers;
- 2) Beleidsmatige mutaties;
- 3) Technische mutaties.

De laatste categorie omvat alle overboekingen, desalderingen, statistische correcties en mutaties die niet onder een ijklijn vallen. Mutaties worden toegelicht indien ze een bepaalde ondergrens overtreffen. De ondergrens is afhankelijk van de omvang van de begroting en verschilt voor de verschillende categorieën mutaties. De post diversen bevat de mutaties die onder de ondergrens vallen en worden in principe alleen toegelicht indien zich bijzonderheden voordoen.

De totalen per begroting worden in eerste instantie gepresenteerd exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen. Door middel van een aansluitregel wordt, waar relevant, het deel van de begroting dat onder de HGIS valt zichtbaar gemaakt. De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS aan. De mutaties die optreden binnen het HGIS-deel van de begroting worden gepresenteerd en toegelicht in de Verticale Toelichting van alle HGIS uitgaven.

De bedragen in de tabellen zijn in miljoenen euro's.

Huis der Koningin

I HUIS DER KONINGIN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Vervallen uitkering ivm overlijden ZKH	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	
Prins Bernhard	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen						
Beleidsmatige mutaties	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie						5,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	
Stand Miljoenennota 2006	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7

Staten-Generaal

IIA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	112,3	108,8	109,9	108,9	108,4	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	3,3	1,9	0,4	0,4	0,4	
Technische mutaties	3,3	1,9	0,4	0,4	0,4	
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	3,8	2,6	2,8	2,7	2,7	
Extrapolatie						111,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	7,1	4,5	3,2	3,1	3,1	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	119,4	113,3	113,1	112,0	111,5	111,0

I/A STATEN-GENERAAL: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	
Extrapolatie	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	1,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	
Stand Miljoenennota 2006	2,1	2,1	2,1	1,9	1,9	1,9

Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten**I/B OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: UITGAVEN**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	90,4	86,0	81,1	80,6	80,6	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Diversen	1,6	4,4	3,2	3,1	3,1	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,0	- 1,0	4,6	0,5	0,5	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	2,2	0,4	0,2	0,2	0,2	
Extrapolatie	2,2	0,4	0,2	0,2	0,2	84,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	3,8	3,8	8,0	3,8	3,8	
Stand Miljoenennota 2006	94,2	89,7	89,2	84,5	84,5	84,4

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	
Extrapolatie	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	2,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	
Stand Miljoenennota 2006	3,3	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8

Algemene Zaken
III ALGEMENE ZAKEN: UITGAVEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	53,2	44,6	43,5	43,3	43,3	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Uitvaart en Bijzetting ZKH Prins Bernhard	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Zilveren regeringsjubileum HM Koningin Beatrix Diversen	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	-3,8	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	0,7	0,2	0,2	0,2	0,2	42,9
Totaal Internationale samenwerking	0,7	0,2	0,2	0,2	0,2	
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	-1,8	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	51,3	44,3	43,2	43,0	42,9	42,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	51,3	44,3	43,2	43,0	42,9	42,9

III ALGEMENE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie						4,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4

Uitvaart en Bijzetting Z.K.H. Prins Bernhard

De kosten van de uitvaart en bijzetting van Z.K.H. Prins Bernhard zijn betaald in 2005.

Zilveren Regeringsjubileum H.M. Koningin Beatrix

De uitgaven van de door het Nationaal Comité georganiseerde festiviteiten rond het Zilveren Regeringsjubileum van H.M. Koningin Beatrix zijn in 2005 4 miljoen euro lager dan de geraamde 8,5 miljoen euro.

Koninkrijksrelaties

IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	152,2	168,9	166,5	165,3	158,0	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin						
Financiering walradarsysteem	- 5,5	5,5	0,0	0,0	0,0	
Investering kustwacht	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Schuldsanering Aruba	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Veiligheidsplan Nederlandse Antillen	7,8	14,1	0,0	0,0	0,0	
Diversen	10,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin	23,1	19,5	- 0,1	- 0,1	- 0,1	
Kustverkenningvliegtuigen	0,0	- 15,0	0,0	0,0	0,0	
Restant liquiditeitssteun	13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	9,0	- 0,5	- 0,3	0,0	- 0,1	
Extrapolatie						142,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	45,3	4,1	- 0,3	- 0,1	- 0,2	
Stand Miljoenennota 2006	197,5	173,0	166,2	165,2	157,9	142,4

IV KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	19,0	19,1	16,2	16,2	17,2	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	- 4,5	- 3,2	- 3,2	- 0,9	- 0,9	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Restant liquiditeitssteun Diversen	- 4,5	- 3,2	- 3,2	- 0,9	- 0,9	
	13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	22,3	0,0	0,0	0,0	0,0	16,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	17,8	- 3,2	- 3,2	- 0,9	- 0,9	
Stand Miljoenennota 2006	36,8	15,9	13,0	15,3	16,3	16,1

Financiering walradarsysteem

In het samenwerkingsplan tussen Nederland en de Nederlandse Antillen ter uitvoering van het urgentieprogramma zijn afspraken gemaakt over de installatie van een walradarken.

De investeringen zullen worden bekostigd uit de nog gereserveerde liquiditeitssteun (circa 13,2 miljoen euro) en over twee jaren worden gespreid.

Investering kustwacht

In 2004 heeft de aanbesteding van de geplande investeringen ten behoeve van de Kustwacht vertraging opgelopen. De hiervoor uitgetrokken middelen zullen in 2005 tot besteding komen.

Schuldsanering Aruba

Aangezien Aruba in 2004 niet aan de daartoe gestelde voorwaarde van begrotingsevenwicht heeft voldaan, zijn de middelen voor de schuldsanering Aruba onbesteed gebleven. Deze middelen worden conform bestaande afspraken overgeheveld naar 2005.

Veiligheidsplan Nederlandse Antillen

Nederland en de Nederlandse Antillen hebben in januari 2005 afspraken gemaakt over intensieve samenwerking om de criminaliteit in de Antillen terug te dringen. Additioneel wordt er voor de uitvoering van de deze afspraken cumulatief in 2005 en 2006 22 miljoen euro uitgetrokken.

Diversen (beleidsmatig)

De hogere uitgaven in 2005 hangen samen met intertemporele compensaties op het terrein van rechtshandhaving en het samenwerkingsplan Nederlandse Antillen.

Kustverkenningsvliegtuigen

Bij de ontwerpbegroting 2005 is er voor de luchtverkenningcapaciteit van de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba voor 2005 15 miljoen toegevoegd aan de begroting van Defensie en voor 2006 en verder structureel 15 miljoen euro aan de begroting van Koninkrijksrelaties. Door vertraging in de verwerving van alternatieve luchtverkenningcapaciteit worden de uitgaven in 2006 nog steeds door Defensie gedaan, daarom worden de hiervoor bestemde middelen eenmalig overgeheveld naar de begroting van Defensie.

Restant liquiditeitssteun

Van de liquiditeitssteun wordt 13,2 miljoen euro terug ontvangen, omdat dit niet tot besteding komt. Deze middelen zullen nu worden ingezet voor investeringen in een walradarsysteem.

Diversen (ontvangsten)

De schuldsanering die in het kader van het samenwerkingsplan met de Nederlandse Antillen is overeengekomen leidt tot derving van aflossingen en rentebetalingen.

Buitenlandse Zaken

V BUITENLANDSE ZAKEN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	6 363,7	6 840,4	6 968,6	7 143,3	7 322,7	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Afdrachten aan de Europese Unie	236,9	11,4	20,5	- 3,0	- 12,0	
	236,9	11,4	20,5	- 3,0	- 12,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie						7 454,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	236,9	11,4	20,5	- 3,0	- 12,0	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	6 600,5	6 851,8	6 989,1	7 140,3	7 310,7	7 454,3
Totaal Internationale samenwerking	4 331,9	4 321,8	4 383,8	4 664,0	4 814,4	5 014,7
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	10 932,4	11 173,6	11 372,8	11 804,3	12 125,1	12 469,0

V BUITENLANDSE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	458,5	480,0	504,8	530,3	557,4	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Perceptiekosten	5,7	14,8	16,3	1,2	- 15,3	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	5,7	14,8	16,3	1,2	- 15,3	
Extrapolatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	552,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	5,7	14,8	16,3	1,2	- 15,3	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	464,2	494,8	521,1	531,5	542,1	552,9
Totaal Internationale samenwerking	106,0	93,4	93,8	98,0	98,0	98,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	570,1	588,2	614,8	629,5	640,2	651,0

Relatie begroting Buitenlandse Zaken en de Homogene groep internationale samenwerking (HGIS)

Er zijn twee soorten uitgaven op de begroting van Buitenlandse Zaken: HGIS en niet-HGIS. Niet-HGIS uitgaven zijn uitgaven ten behoeve van de Europese Unie. HGIS-uitgaven zijn alle andere buitenlanduitgaven. De HGIS-uitgaven worden elders toegelicht; hier worden alleen de niet-HGIS uitgaven toegelicht.

Afdrachten aan de Europese Unie

De hogere afdrachten worden veroorzaakt door hogere uitgaven door de Europese Unie. Naast een stijging van de totale kosten stijgt ook het Nederlandse aandeel in de kosten. Een deel van de Nederlandse afdrachten is gebaseerd op het nationaal inkomen. De herberekening van het nationaal inkomen over 2001–2004 door het CBS heeft tot gevolg dat het deel van de afdrachten dat gebaseerd is op het nationaal inkomen over die jaren sterk toeneemt. Dit wordt in 2005 verrekend. Daarnaast vallen naar verwachting ook de BTW-afdrachten hoger uit. De lichte daling in de raming voor 2009 heeft niet zozeer een beleidsmatige achtergrond maar is een gevolg van een nieuw ramingsmodel voor de afdrachten.

Perceptiekosten

Deze ontvangsten betreffen de vergoedingen voor het innen van invoerrechten en landbouwheffingen, de hoogte hiervan is direct gekoppeld aan de omvang van de afdrachten van invoerrechten en landbouwheffingen aan de EU. Het verloopt wordt beïnvloed door de verwachting dat de afdrachten van landbouwheffingen structureel zullen toenemen. De daling in de latere jaren wordt verklaard door een verwachte afname van de afdrachten aan invoerrechten.

Justitie

VI JUSTITIE: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	5 316,1	5 061,0	5 008,0	5 006,6	5 028,3	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Asiel: bezetting COA	61,0	124,7	83,7	2,4	2,4	
Asiel: krimpkosten COA	- 36,5	2,8	12,0	0,0	0,0	
Asiel: opvang AMV's 18+	22,3	15,0	0,0	0,0	0,0	
Asiel: ramingsbijstelling AMV's	- 1,1	- 1,5	- 4,7	- 6,0	- 11,5	
Asiel: ramingsbijstelling productieaantallen	0,0	- 12,1	- 12,1	- 12,1	- 12,1	
Diversen	10,0	- 0,7	- 3,6	- 4,2	- 4,2	
	55,7	128,2	75,3	- 19,9	- 25,4	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Asiel: COA nieuw opvangmodel	10,2	15,4	11,9	10,8	10,8	
Asiel: lagere kosten terugkeer 26 000	- 10,6	- 9,6	- 2,9	0,0	0,0	
Co-financiering ESF PaVEM	0,0	22,5	22,5	0,0	0,0	
Doorberekenen kosten proces- vertegenwoordiging in leges IND	0,0	- 13,8	- 10,7	- 9,8	- 10,2	
Eindejaarsmarge 2004	35,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Enveloppe Jeugd	2,0	12,0	12,0	13,0	13,0	
Gezinsvoogdij	5,6	6,6	8,8	12,8	12,8	
Motie verhagen: jeugdzorg	12,3	12,1	12,1	12,1	12,1	
PIA taakstelling	- 9,1	- 15,4	- 24,5	- 24,5	- 24,5	
TBS behandelplaatsen	24,2	20,7	21,7	21,7	21,7	
TBS longstay	0,0	10,2	21,0	21,0	21,0	
Terrorismebestrijding	13,2	22,0	23,0	21,2	21,2	
Veelplegers ISD	1,5	9,4	13,9	13,9	13,9	
Voortzetten remigratiewet	7,0	11,1	12,6	15,2	15,2	
Diversen	41,2	48,3	12,4	6,9	2,2	
	132,9	151,5	133,8	114,3	109,2	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Loonbijstelling tranche 2005	34,4	5,9	5,9	5,9	5,9	
Prijsbijstelling	21,5	23,3	22,6	22,7	22,9	
Diversen		10,3	- 14,5	- 16,0	- 8,6	- 7,8
Niet tot een ijklijn behorend						
Leenfaciliteit inburgering	0,0	38,7	58,0	58,0	58,0	
	66,2	53,4	70,5	78,0	79,0	
Extrapolatie						5 192,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	254,8	333,0	279,6	172,4	162,9	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	5 570,9	5 394,0	5 287,6	5 178,9	5 191,2	5 192,4
Totaal Internationale samenwerking	7,8	17,0	15,1	27,3	18,0	18,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	5 578,7	5 411,0	5 302,7	5 206,2	5 209,2	5 210,4

VI JUSTITIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	989,3	1 017,0	1 025,3	1 026,0	1 025,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Asiel: meevaller COA 2004	16,8	0,0	0,0	0,0	0,0	
Asiel: ODA toerekening eerstejaars asielopvang	- 23,8	- 21,1	- 15,3	- 18,8	- 18,8	
	- 7,0	- 21,1	- 15,3	- 18,8	- 18,8	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Ramingsbijstelling boeten en transacties	6,0	16,0	16,0	16,0	16,4	
Diversen	0,0	- 13,0	- 10,3	- 8,0	- 7,7	
	6,0	3,0	5,7	8,0	8,7	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	25,6	12,5	13,5	14,0	13,9	
Niet tot een ijklijn behorend						
Terugbetaling leenfaciliteit inburgering	0,0	4,7	26,0	42,0	55,0	
Vergoeding overdracht vermogens- bestanddelen RvdR	60,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
	85,6	17,2	39,5	56,0	68,9	
Extrapolatie						1 087,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	84,6	- 0,9	29,9	45,2	58,8	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 073,8	1 016,1	1 055,3	1 071,2	1 084,5	1 087,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	1 073,8	1 016,1	1 055,3	1 071,2	1 084,5	1 087,5

Asiel: bezetting COA

De gemiddelde bezetting bij het COA blijft dalen, omdat de uitstroom de instroom ruim overtreft. Echter, het tempo waarin dit gebeurt, moet ten opzichte van vorig jaar worden bijgesteld. Dit is mede het gevolg van internationale ontwikkelingen, waardoor terugkeer naar een aantal landen vooralsnog niet mogelijk is.

Asiel: krimpkosten COA

De vertraging van de daling van de gemiddelde bezetting leidt tot een matiging van de krimpkosten bij het COA.

Asiel: opvang AMV's 18+

Uitgeprocedeerde AMV's 18+ (Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen) onder de oude vreemdelingenwet verliezen niet hun recht op opvang zolang er aan hun daadwerkelijke terugkeer wordt gewerkt. Het aantal uitgeprocedeerde AMV's 18+ dat langer in opvang blijft is hoger dan geraamd. Er is een speciaal project opgezet om de verblijfsduur zo kort mogelijk te houden na uitgeprocedeed te zijn.

Asiel: ramingsbijstelling AMV's

Door de structureel lagere instroom van AMV's doen zich op termijn verdere besparingen voor op het AMV-budget.

Asiel: ramingsbijstelling productieaantallen

Aan de hand van de recente lagere asielinstroom is een doorrekening gemaakt van de keteneffecten. Op basis hiervan is de meerjarige productieraming voor de IND naar beneden bijgesteld.

Asiel: COA nieuw opvangmodel

Als uitvloeisel van de Terugkeernota heeft het COA nieuwe opvangmodaliteiten geïmplementeerd voor de oriëntatie- en de terugkeerfase. Hiervoor worden extra middelen uitgetrokken.

Asiel: lagere kosten terugkeer 26 000

Binnen het project «facilitering terugkeer 26 000» maken meer uitgeprocdeerde asielzoekers dan voorzien gebruik van de faciliteiten om vrijwillig terug te keren naar het land van herkomst. Dit leidt tot een lagere inzet bij uitvoerende ketenorganisaties en daarmee tot lagere kosten.

Co-financiering ESF PaVEM (commissie Participatie van Vrouwen uit Etnische Minderheidsgroepen)

Naar aanleiding van de resultaten van de commissie PaVEM zal in 2006 en 2007 een versnelde en additionele inburgeringsimpuls voor allochtone vrouwen plaatsvinden. Hiervoor zal in 2006 en 2007 (door gemeenten) een beroep worden gedaan op ESF-middelen. Ten behoeve van de co-financiering stelt het Rijk middelen ter beschikking.

Doorberekening kosten procesvertegenwoordiging in leges IND

De kosten van procesvertegenwoordiging die de IND maakt als cliënten in beroep gaan tegen de afwijzing van hun vergunning, zullen in de leges worden doorberekend.

Enveloppe Jeugd

Er worden door het kabinet extra middelen uitgetrokken voor verbeteringen in het jeugdbeleid. Als gevolg van een verscherpt toezicht worden kinderen sneller en voor langere tijd uit huis geplaatst. De druk op de jeugdbescherming is hierdoor toegenomen. Er worden middelen beschikbaar gesteld om de extra zaken bij OTS (Ondertoezichtstelling) en (Gezins)voogdij te kunnen verwerken. Ook de doorlooptijden in de civiele jeugdketen worden verkort. Tenslotte worden er extra middelen beschikbaar gesteld om de criminaliteit onder allochtone jongeren aan te pakken.

Gezinsvoogdij

Het deltaplan gezinsvoogdij zal worden ingevoerd. Het doel is om door een methodische manier van werken en verlaging van de caseload, de kwaliteit van de gezinsvoogdij te verbeteren. Door de verlaging van de caseload hebben gezinsvoogden meer tijd hebben voor hun cliënten. Tevens worden extra middelen ingezet om de Raad voor de Kinderbescherming de mogelijkheid te geven beëindigingen van de uithuisplaatsingen en het niet-verlengen van onder toezichtstellingen te laten toetsen.

Motie Verhagen: jeugdzorg

Deze mutatie is in de nota van wijziging op de ontwerpbegroting 2005 reeds toegelicht (Kamerstuk 29 800 VI nr. 10).

PIA taakstelling

Door professioneel inkopen en aanbesteden (PIA) kan efficiency voordeel gerealiseerd worden. Hiertoe is bij Miljoenennota 2005 een taakstelling geparkeerd op de EZ-begroting. Samen met het restant van de PIA taakstelling uit hoofde van het Hoofdlijnenakkoord wordt deze nu over de departementen verdeeld.

TBS behandelplaatsen

De middelen die bij Voorjaarsnota zijn toegekend voor uitbreiding van sanctiecapaciteit in het gevangeniswezen worden overgeheveld ten behoeve van sanctiecapaciteit in de TBS sector. Deze herschikking maakt het mogelijk om de TBS-capaciteit uit te breiden met 45 plaatsen in 2005, 100 behandelplaatsen in 2006 en 120 plaatsen vanaf 2007. Reden van deze wijziging is de grote druk op de TBS en de noodzaak om de passanten-termijn te verkorten. Met de uitbreiding van TBS-capaciteit wordt de doorstroom van TBS-passanten uit het gevangeniswezen bevorderd waarmee ook binnen het gevangeniswezen de facto capaciteit vrijkomt.

TBS longstay

Autonome ontwikkelingen (onder andere langere vrijheidsstraffen) die optreden tijdens de uitvoering van het Veiligheidsprogramma vergen een uitbreiding van de sanctiecapaciteit. In de TBS-sector worden naast de behandelplaatsen ook long-stay plaatsen gecreëerd. Met de uitbreiding van longstay-capaciteit wordt de doorstroom van onbehandelbare cliënten uit de TBS bevorderd waarmee binnen de TBS behandelcapaciteit vrijkomt.

Terrorismebestrijding

Het betreft de intensiveringen zoals aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer 10 september 2004 (NCTb) respectievelijk 24 januari 2005 (terrorismebestrijding). Het betreft hier onder andere de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding belast met informatie- en risico-analyse, versterking van de Eenheid Bewaken en Beveiligen, het landelijk parket en verruiming van de taakopdracht Landelijk Overleg Minderheden.

Veelplegers ISD

Per 1 oktober 2004 is de strafrechtelijke maatregel ISD – de maatregel voor plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders – in werking getreden. Een deel van deze maatregel wordt, met het oog op reïntegratie, extramuraal (buiten de penitentiaire inrichting) ten uitvoer gelegd. Er zijn middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van trajectplaatsen en de maatschappelijke opvang in de extramurale fase.

Voortzetten remigratiewet

De maatregel om de remigratiewet af te schaffen zal niet worden uitgevoerd. Remigranten kunnen bij remigratie gebruik blijven maken van de vertrekpremie en de uitkering. De eerder voorziene besparing treedt niet op.

(Terugbetaling) Leenfaciliteit Inburgering

In het nieuwe inburgeringsstelsel, dat naar verwachting per 1 april 2006 in werking treedt, gaat een groot deel van de inburgeringsplichtigen zelf

betalen voor hun inburgeringscursus. De overheid ondersteunt dit door een kredietfaciliteit open te stellen waar de cursisten hun cursusbedrag kunnen lenen en weer aflossen.

Asiel: meevaller COA 2004

Het COA heeft in 2004 een positief bedrijfsresultaat behaald. Naar aanleiding van de vaststelling van de subsidie over 2004 zal derhalve in 2005 een bedrag van 16,8 miljoen euro worden terugontvangen van het COA.

Asiel: ODA toerekening eerstejaars asielopvang

De totale kosten van de eerste jaarsopvang van asielzoekers uit ontwikkelingslanden mogen volgens internationale afspraken toegerekend worden aan ODA. Als gevolg van de verminderde instroom van asielzoekers wordt de ontvangstenraming van de ODA toerekening neerwaarts bijgesteld.

Ramingsbijstelling boeten en transacties

De geïndexeerde boeten- en transactietarieven leiden naar verwachting tot hogere opbrengsten dan nu in de meerjarenraming is verwerkt.

Vergoeding overdracht vermogensbestanddelen RvdR

Per 1 januari 2005 voert de Raad voor de Rechtspraak een financiële administratie volgens het baten-lastenstelsel. Op deze datum zijn de activa overgenomen van het moederdepartement. Op basis van de definitieve openingsbalans ontvangt de RvdR een initiële lening die op de begroting van Justitie leidt tot een niet-relevante ontvangst.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	5 168,8	5 261,4	5 354,1	5 352,2	5 354,7	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,6	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4	
	0,6	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Bevriezen prijs Nederlandse identiteitskaart	0,0	15,1	25,1	0,0	0,0	
Biometrie investeringen rijk	4,0	34,5	3,5	0,0	0,0	
Commissie Havermans	12,8	18,8	26,0	33,3	36,2	
Eindejaarsmarge arbeidsvoorwaarden	45,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Eindejaarsmarge regulier	57,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Electronische overheid	0,0	15,0	16,9	18,8	20,2	
Referendum Europese Grondwet	27,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Terrorismebestrijding	23,4	40,4	57,1	56,2	57,3	
Diversen	16,5	27,9	12,7	19,6	21,1	
	185,9	151,7	141,3	127,9	134,8	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Cao rijk	- 50,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hogere paspoortprijs ivm biometrie	0,0	27,4	31,6	42,4	41,2	
Loonbijstelling tranche 2005	42,2	5,9	5,9	5,9	6,0	
Verdeling inburgeringsmiddelen G30	113,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	21,8	31,2	20,8	21,4	21,6	
	126,7	64,5	58,3	69,7	68,8	
Extrapolatie						5 369,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	313,2	215,7	199,3	197,2	203,2	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	5 482,0	5 477,1	5 553,4	5 549,4	5 558,0	5 369,5
Totaal Internationale samenwerking	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	5 482,3	5 477,4	5 553,6	5 549,7	5 558,3	5 369,8

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	453,3	465,4	479,0	488,4	489,6	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Hogere paspoortprijs ivm biometrie	0,0	27,4	31,6	42,4	41,2	
Verdeling inburgeringsmiddelen G30	113,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	12,0	- 5,9	- 4,4	- 4,4	- 4,4	
Extrapolatie	125,1	21,5	27,2	38,0	36,8	306,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	125,0	21,4	27,2	38,0	36,8	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	578,4	486,8	506,2	526,4	526,4	306,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	578,4	486,8	506,2	526,4	526,4	306,2

Bevriezen prijs Nederlandse identiteitskaart

De identiteitskaart wordt in 2006 en 2007 niet duurder dan in 2005. Om dit mogelijk te maken wordt cumulatief 40,2 miljoen euro uitgetrokken. De kosten hiervan zijn vooral toe te schrijven aan de invoering van biometrische kenmerken op de identiteitskaart.

Biometrie investeringen Rijk

Er worden extra middelen uitgetrokken voor de investeringen van het Rijk om de invoering van biometrie bij reisdocumenten mogelijk te maken; onder andere voor het aanpassen van de centrale productiefaciliteiten SDU.

Commissie Havermans

Naar aanleiding van het eindrapport van de Commissie Havermans (bestuurlijke evaluatie AIVD) heeft het kabinet besloten tot een stapsgewijze verhoging van het AIVD-budget voor onder andere extra capaciteit voor operationele controle, analyse en de inlichtingentaak buitenland, alsook voor investeringen in technische infrastructuur. Deze intensivering is al aan de Tweede Kamer gemeld bij brief van 24 januari 2005.

Eindejaarsmarge arbeidsvoorwaarden

Het arbeidsvoorwaardenbudget 2005 is verhoogd met 45 miljoen euro. Het betreft middelen die in 2004 niet tot besteding zijn gekomen als gevolg van het uitblijven van een nieuwe CAO voor het Rijkspersoneel.

Electronische overheid

Voor de dekking van additionele uitgaven in het kader van het programma elektronische overheid hebben de meest betrokken departementen een bijdrage overgeboekt naar de begroting van BZK.

Referendum Europese Grondwet

Voor de organisatie van het referendum over de Europese grondwet is 27,1 miljoen euro uitgetrokken. De middelen zijn bestemd voor gemeenten ter compensatie van de uitvoeringskosten en zijn ingezet voor communicatiekosten, subsidies en project- en organisatiekosten.

Terrorismebestrijding

Bij brief van 24 januari 2005 heeft het kabinet verdere intensiveringen in verband met terrorismebestrijding aangekondigd. Voor BZK gaat het onder andere om extra capaciteit voor bewaken en beveiligen van personen en objecten, uitbreiding van de regionale inlichtingendiensten en van de nationale recherche.

CAO Rijk

De middelen die gemeoid zijn met de CAO-afspraken over de eindejaarsuitkering 2004 en 2005 en het Besluit Tegemoetkoming Ziektekosten Rijkspersoneel zijn overgeboekt naar de verschillende begrotingen.

Hogere paspoortprijs i.v.m. biometrie

Een deel van de kosten van de invoering van biometrie op het Nederlandse paspoort wordt doorberekend in de paspoortprijs. Voor BZK is er daarom sprake van stijgende uitgaven en stijgende ontvangsten.

Verdeling inburgeringsmiddelen

Op basis van de «Regeling voorschotten in verband met uitbreiding van de doelgroep voor inburgering nieuwkomers» zijn voorschotten aan de steden verleend voor het organiseren van inburgeringstrajecten. Conform de eerder dit jaar gemaakte afspraken worden deze inburgeringsmiddelen voor de G30 in 2005 door het ministerie van Justitie betaald aan het ministerie van Binnenlandse Zaken, die deze vervolgens via de Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid (BDU SIV) van het Grotestedenbeleid (GSB) beschikbaar stelt aan de G30.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	26 556,9	26 888,0	27 325,8	27 528,4	27 690,7	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Leerlingen- en studentenaantallen	105,6	206,0	239,2	241,4	245,8	
Autonome raming studiefinanciering	- 86,5	- 25,0	- 110,5	- 100,6	- 108,6	
Participatiefonds	20,3	30,6	32,0	21,1	17,0	
Diversen	13,4	5,0	- 10,2	- 15,9	- 6,5	
	52,8	216,6	150,5	146,0	147,7	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Vervangingsfonds- en Participatiefonds	59,0	94,6	75,0	75,0	75,0	
Afschaffen tegemoetkoming lesgeld (WTOS)	- 125,0	- 126,0	- 128,0	- 130,0	- 133,0	
Commissie Schutte	0,0	42,0	0,0	0,0	0,0	
Motie-Verhagen: collegegeld	14,6	44,8	44,8	44,8	44,8	
Motie-Verhagen: leeftijdsgrens	0,0	23,9	47,9	47,9	47,9	
Motie-Verhagen: onderwijsachterstanden-beleid	42,0	75,0	100,0	100,0	100,0	
Compensatie studenten	0,0	33,0	33,0	33,0	33,0	
Diversen	40,4	32,8	4,9	- 19,9	- 43,5	
	31,0	220,1	177,6	150,8	124,2	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
FES: beroepskolom	0,0	81,0	0,0	0,0	0,0	
FES: inrichting VMBO, vso en brede scholen	0,0	150,0	150,0	0,0	0,0	
FES: monumentenzorg en archeologische opgravingen	100,0	3,0	7,0	0,0	0,0	
Loonbijstelling	210,2	31,2	31,7	31,9	31,9	
Prijsbijstelling	72,4	72,2	72,9	73,2	74,4	
Diversen	22,1	- 9,0	- 53,1	- 61,1	- 65,4	
Niet tot een ijklijn behorend						
Leerlingen- en studentenaantallen	15,1	39,8	59,5	67,9	62,4	
Autonome raming studieleningen	100,4	103,1	165,4	156,1	156,2	
Diversen	18,2	18,5	19,1	19,8	20,8	
Extrapolatie	538,4	489,8	452,5	287,8	280,3	28 330,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	622,1	926,5	780,6	584,7	552,3	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	27 179,0	27 814,5	28 106,4	28 113,1	28 243,0	28 330,8
Totaal Internationale samenwerking	61,8	60,8	60,8	60,8	60,8	60,8
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	27 240,8	27 875,3	28 167,2	28 174,0	28 303,8	28 391,6

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	1 303,6	1 347,3	1 379,1	1 423,8	1 485,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Leerlingen- en studentenaantallen	21,3	26,8	30,5	33,1	34,6	
Autonome raming studiefinanciering	- 33,9	- 44,5	- 50,5	- 52,3	- 52,9	
Diversen	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
	- 9,5	- 17,7	- 20,0	- 19,2	- 18,3	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Afschaffen lesgeld	- 211,0	- 293,0	- 296,0	- 306,0	- 317,0	
Commissie Schutte	0,0	42,0	0,0	0,0	0,0	
OALT	34,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 0,8	- 0,6	- 4,1	- 9,0	- 46,4	
	- 177,3	- 251,6	- 300,1	- 315,0	- 363,4	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Fes: beroepskolom	0,0	81,0	0,0	0,0	0,0	
Fes: inrichting vmbo, vso en brede scholen	0,0	150,0	150,0	0,0	0,0	
Fes: monumentenzorg en archeologische opgravingen	100,0	3,0	7,0	0,0	0,0	
Diversen	2,7	26,4	- 7,4	- 15,9	- 20,9	
Niet tot een ijklijn behorend						
Verkoop NOB	70,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 7,9	- 2,8	2,2	7,3	49,7	
	165,1	257,6	151,8	- 8,6	28,8	
Extrapolatie						1 172,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 21,7	- 11,7	- 168,3	- 342,9	- 353,0	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 281,9	1 335,5	1 210,9	1 080,9	1 132,6	1 172,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	1 281,9	1 335,5	1 210,9	1 080,9	1 132,6	1 172,1

Leerlingen – en studentenaantallen

Er is sprake van toenemende deelname aan het onderwijs. Stijgingen van leerlingen- en studentenaantallen zitten voornamelijk in voltijds MBO, HBO voltijd en WO. De daarvoor benodigde financiële middelen worden aan de begroting toegevoegd. Daarbij gaat met de toename van het aantal studenten ook het beroep op de prestatiebeurs omhoog, hetgeen onder de «niet tot een ijklijn behorende» uitgaven is opgenomen.

Vervolgens was ten tijde van de Voorjaarsnota bij de ontvangsten nog sprake van een naar boven bijgestelde lesgeldraming ten gevolge van gestegen leerlingaantallen. (Deze ramingsophoging is weer teniet gedaan door het besluit om het lesgeld af te schaffen, hetgeen onder de post «Afschaffing lesgeld» wordt toegelicht.)

Autonome raming studiefinanciering

Ondanks de stijging van het aantal studenten zijn er ook een aantal effecten die de verwachte uitgaven aan studiefinanciering juist beperken. Als gevolg van nieuwe gegevens over 2004 is gebleken dat studenten minder snel studeerden. Minder diploma's leiden via de prestatiebeurs-systematiek tot het minder snel honoreren van de prestatiebeurs als gift, en dus tot lagere relevante uitgaven studiefinanciering. De steeds nauwkeurigere ramingen bij de introductie van de prestatiebeurs voor de

beroepsopleidende leerweg (BOL) leiden tot een neerwaartse bijstelling van de raming. Tot slot worden als gevolg van bovengenoemde introductie ook de (historisch onder de studiefinanciering geboekte) lesgeldvoorschotten afgeschaft, wat tot lagere uitgaven en ontvangsten in de raming leidt.

Participatiefonds

Door de beëindiging van de gesubsidieerde arbeid (voormalige ID-banen) en onderwijs in allochtone levende talen (OALT) ontstaat een tekort in het Participatiefonds voor de uitbetaling van WW-uitkeringen. Het Participatiefonds is hiervoor gecompenseerd.

Vervangingsfonds- en Participatiefonds

De inkomsten in het Vervangingsfonds dalen vanwege de taakstelling ziekteverzuim en een daling van compensatie voor WAO-uitkeringen (ten gevolge van de wet Poortwachter). De daling van inkomsten in het Vervangingsfonds moet worden gecompenseerd om vervanging van zieke leraren mogelijk te blijven maken. De laatste jaren daalt het ziekteverzuim onder gelijktijdige stijging van de vervanging. Dit verschijnsel kan zich voordoen doordat zieke leraren niet één op één vervangen worden. Gevolg van de compensatie aan het Vervangingsfonds is dat de vervangingsgraad ook stijgt. De «productie» in het onderwijs neemt hiermee toe. Het betreft ook ID-banen in het participatiefonds

Afschaffen tegemoetkoming lesgeld (WTOS)

Het lesgeld voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs (met uitzondering van Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO)) en 16- en 17-jarigen in het middelbaar beroepsonderwijs wordt afgeschaft. Daarmee vervalt ook de tegemoetkomingsregeling voor dit lesgeld (via de WTOS) voor minder draagkrachtige ouders. Omdat hier geen sprake was van gespreide betaling valt het volledige effect voor schooljaar 2005–2006 reeds in 2005.

Commissie Schutte

Aanvullend onderzoek door de Commissie-Schutte inzake fraude bij HBO en MBO instellingen levert extra terugvorderingen op. Dit genereert dekking voor uitgaven ten behoeve van een transitietraject voor de instellingen voor beroeps en volwassenen educatie (BVE), die als gevolg van het vrijgeven van de markt voor inburgeringscursussen, hiermee in staat worden gesteld om zich op de markt te positioneren.

Motie-Verhagen: collegegeld, leeftijdsgrens, onderwijsachterstandenbeleid

Diverse in de begroting 2005 aangekondigde maatregelen zijn middels de motie Verhagen teruggedraaid.

Compensatie studenten

Ten einde koopkrachtverlies als gevolg van de invoering van het nieuwe zorgstelsel te voorkomen zullen studenten via de aanvullende beurs worden gecompenseerd. Dit betreft het relevante deel van de compensatie.

FES: Beroepskolom

Deze middelen ondersteunen de implementatie van de nieuwe kwalificatiestructuur in het middelbaar beroepsonderwijs, en zijn bedoeld voor lesmateriaal en kennis van docenten over het bedrijfsleven. Daarnaast worden de middelen bestemd voor meer instroom in het onderwijs vanuit de zwakkere groepen uit de potentiële beroepsbevolking.

FES: Inrichting VMBO, voortgezet speciaal onderwijs en brede scholen

Scholen kunnen met deze middelen hun onderwijs beter laten aansluiten bij de beroepspraktijk. Praktijklokalen kunnen geschikt worden gemaakt voor het inrichten van een werkplekken structuur. Dat heeft naar verwachting een positief effect op de doorstroom van leerlingen naar het MBO en de arbeidsmarkt, en op het voortijdig schoolverlaten.

FES: Monumentenzorg en archeologische opgravingen

Dit betreft een impuls waarmee de restauratieachterstand van rijksmonumenten verder kan worden weggewerkt. Daarnaast komt er een tijdelijke regeling met een tegemoetkoming voor excessieve kosten van archeologisch bodemonderzoek.

Autonome raming studieleningen

Studenten lenen met name naast hun prestatiebeurs meer bij. Daarnaast worden studenten gecompenseerd voor het nieuwe zorgstelsel ten einde koopkrachtverlies te voorkomen. Het betreft hier het deel van de compensatie die niet voor het EMU-saldo meetelt.

Afschaffen lesgeld

Het lesgeld wordt afgeschaft voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs (met uitzondering van VAVO) en de 16- en 17-jarigen in het middelbaar beroepsonderwijs.

OALT

Met ingang van 1 augustus 2004 is de bekostiging van het Onderwijs in Allochtone Levende Talen (OALT) beëindigd. Vooruitlopend op de beëindiging van het OALT-beleid zijn de bevoegdheidseisen voor OALT-leraren aangescherpt. Hierdoor werden minder OALT-leraren aangenomen en ontstonden reserves bij gemeenten. Deze reserves worden in 2005 teruggevorderd en in de periode 2006–2009 ingezet voor flankerend beleid (onder andere loonsuppletie en werkloosheidsuitkering) voor voormalige OALT-leraren.

Verkoop NOB

De opbrengst van de verkoop van het Nederlandse Omroep Bedrijf (NOB) wordt naar verwachting in 2005 ontvangen.

Nationale Schuld

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	14 619,3	14 074,1	15 620,3	16 704,8	17 573,0	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Geldmarktberoep en rente	- 97,0	- 26,3	0,0	0,0	0,0	
Rentelasten AOW-spaarfonds	- 8,3	- 58,5	- 100,8	- 105,9	- 111,2	
Rentelasten kasbeheer	- 24,6	- 35,0	10,7	9,3	10,8	
Wijziging kapitaalmarktberoep en rente	- 511,7	- 1 402,7	- 1 309,3	- 1 125,8	- 800,0	
Diversen	22,5	18,4	28,4	19,4	19,4	
	- 619,1	- 1 504,1	- 1 371,0	- 1 203,0	- 881,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	
Niet tot een ijklijn behorend						
Leningen kasbeheer	- 346,0	588,6	565,2	238,1	312,0	
Mutatie rekening-courant en deposito's	- 741,2	192,5	0,0	0,0	0,0	
Rentelasten sociale fondsen	- 26,3	- 165,8	- 222,0	- 229,6	- 154,7	
Diversen	10,5	0,6	0,6	0,6	0,6	
Extrapolatie	- 1 102,7	616,0	343,8	9,1	157,9	18 129,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 1 721,7	- 888,0	- 1 027,3	- 1 193,9	- 723,2	
Stand Miljoenennota 2006	12 897,6	13 186,1	14 593,0	15 511,0	16 849,8	18 129,1

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	1 678,8	3 657,1	6 401,2	6 784,6	7 340,0	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Geldmarktberoep en rente	10,9	13,4	30,9	30,9	30,9	
Rentebaten kasbeheer	- 59,1	- 65,8	- 47,2	- 33,3	- 26,1	
Rentebaten swaps	27,8	21,4	26,1	- 21,2	- 55,3	
Diversen	3,7	3,6	2,7	2,7	2,7	
	- 16,7	- 27,4	12,5	- 20,9	- 47,8	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Aflossingen kasbeheer	- 29,9	32,2	38,6	53,4	69,6	
Mutatie rekening courant en deposito's	894,5	- 1 980,3	- 2 380,4	- 190,7	1 871,7	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	864,6	- 1 948,1	- 2 341,8	- 137,3	1 941,3	12 102,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	848,0	- 1 975,5	- 2 329,2	- 158,1	1 893,6	
Stand Miljoenennota 2006	2 526,8	1 681,6	4 072,0	6 626,4	9 233,6	12 102,8

Geldmarktberoep en rente

De Dutch Treasury Certificates-portefeuille vormt een buffer om fluctuaties in het totaal van uitgaven en ontvangsten gedurende het jaar te kunnen opvangen. De raming voor de gemiddelde DTC-stand over 2005 is naar beneden bijgesteld als gevolg van de dalende renteontwikkeling. Eveneens zorgen de lagere rekenrentes voor lagere rentelasten. De ontvangsten nemen toe doordat voor alle jaren de raming voor de gemiddelde uitzettingen is verhoogd naar 1,0 miljard euro. De mate waarin dit leidt tot een toename van de ontvangstenraming, hangt af van de raming van het niveau van de korte rente in het betreffende jaar. Omdat de raming voor de korte rente vanaf 2007 hoger is dan de raming in 2005 en 2006, is de meevaller in de latere jaren groter.

Rentelasten AOW-spaarfonds

De lagere rekenrentes zorgen voor lagere rentelasten.

Rentelasten kasbeheer

Als gevolg van een hogere gemiddelde stand van rekening-courant en deposito's van batenlastendiensten valt de rentevergoeding aan hen hoger uit. Door de lagere rekenrentes in 2005 en 2006 is het effect daar niet zichtbaar. Hogere rekenrentes in 2007 en daarna verhogen tevens de rentevergoeding in die jaren.

Wijziging kapitaalmarktberoep en rente

Er zijn vooral lagere lasten door de lagere rekenrentes. Ook realisaties bij uitgifte van staatsleningen zorgden voor een verlaging van de uitgaven.

Leningen kasbeheer

De hogere uitgaven in 2006 en verder worden voornamelijk veroorzaakt door hogere toegekende leenplafonds bij de batenlastendiensten. Enige vertraging in het beroep op de leenfaciliteit door RWT's (Rechtspersoon met een Wettelijke Taak) zorgt in 2005 voor lagere uitgaven en in 2007 voor hogere uitgaven.

Mutatie rekening-courant en deposito's

De mutatie in 2005 wordt veroorzaakt doordat de sociale fondsen interen op hun rekening-courant tegoed.

Rentelasten sociale fondsen

Lagere rentelasten als gevolg van de lagere rekenrentes en mutaties in het rekening-courant. De rekening-courant mutatie zorgt in 2009 voor hogere rentelasten.

Rentebaten kasbeheer

Per saldo resulteert de combinatie van een neerwaartse bijstelling op basis van de realisatie van rentebetalingen in 2005, een vertraging in de verwachte leningverstrekking aan RWT's en van een opwaartse bijstelling door hogere leningplafonds bij agentschappen in een verlaging van de geraamde rentebaten kasbeheer.

Rentebaten swaps

De ontvangsten zijn netto bedragen. Dat deze in 2005 tot en met 2007 hoger en in 2008 en 2009 lager zijn, heeft maken met de omvang van de swapportefeuille en met de gehanteerde veronderstellingen over de korte rente.

Financiën

IXB FINANCIEN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	3 712,4	3 718,7	3 683,4	3 682,1	3 686,7	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	1,0	- 3,8	0,0	0,0	0,0	
	1,0	- 3,8	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Fiscale wetsvoorstellen	7,3	15,6	12,7	12,9	13,1	
PIA-taakstelling	- 0,7	- 7,1	- 16,2	- 16,2	- 16,2	
Waardering Onroerende Zaken (WOZ)	21,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	23,1	- 5,3	- 8,2	- 9,9	- 11,1	
	51,0	3,2	- 11,7	- 13,2	- 14,2	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	38,0	3,4	3,0	0,8	1,1	
Niet tot een ijklijn behorend						
Heffings- en invorderingsrente	25,0	65,0	100,0	130,0	140,0	
Verwerving transportbedrijf Gasunie	10 067,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	0,2	1,3	1,3	1,2	1,2	
	10 130,5	69,7	104,3	132,0	142,3	
Extrapolatie						3 808,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	10 182,5	69,1	92,6	118,9	128,2	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	13 894,9	3 787,7	3 776,0	3 801,0	3 814,9	3 808,0
Totaal Internationale samenwerking	180,0	96,3	130,0	182,8	219,4	250,1
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	14 074,9	3 884,1	3 906,0	3 983,7	4 034,3	4 058,1

IXB FINANCIEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	2 919,3	2 858,5	2 919,2	2 788,8	2 749,5	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Correctie boeking aflossing cliq	- 17,0	- 8,4	- 15,6	0,0	0,0	
Provenuontvangsten export krediet verzekeringen	634,0	92,9	- 52,0	- 52,8	- 54,7	
Rente koopsommen	22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verkoop onroerende zaken	47,0	- 47,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	2,7	0,2	- 12,8	- 12,8	- 12,6	
	688,7	37,7	- 80,4	- 65,6	- 67,3	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Afdrachten staatsloterij	- 14,8	- 17,4	- 17,4	- 17,4	- 17,4	
Lagere uitkering staatsloterij door Vpb plicht	- 42,7	- 43,9	- 43,9	- 43,9	- 43,9	
Verkoop erfpachtgronden	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verwerving transportbedrijf Gasunie	155,0	365,0	335,0	305,0	275,0	
Wet kosten vervolging	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	
Winstafdracht DNB	11,0	103,3	- 47,2	- 88,9	- 114,8	
Diversen	5,5	- 1,6	- 1,6	- 1,6	- 4,1	
	159,0	435,4	254,9	183,2	124,8	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	4,5	- 7,4	- 7,4	- 7,4	- 7,4	
Niet tot een ijklijn behorend						
Heffings- en invorderingsrente	45,0	145,0	215,0	265,0	285,0	
Verkoop Staatsdeelnemingen	2 340,6	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	52,4	13,4	30,6	15,0	15,0	
Extrapolatie	2 442,5	151,0	238,2	272,6	292,6	3 106,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	3 290,2	624,1	412,6	390,1	350,1	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	6 209,5	3 482,5	3 331,7	3 178,9	3 099,6	3 106,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	6 209,5	3 482,5	3 331,7	3 178,9	3 099,6	3 106,3

Fiscale wetsvoorstellen

De reeks betreft uitvoeringskosten van maatregelen uit het Belastingplan 2005, overige fiscale maatregelen en de invoering van een inhoudelijk hoger beroep voor de fiscale rechtsspraak.

PIA-taakstelling

Door professioneel inkopen en aanbesteden (PIA) kan efficiency voordeel gerealiseerd worden. Hiertoe is bij Miljoenennota 2005 een taakstelling geparkeerd op de EZ-begroting. Samen met het restant van de PIA taakstelling uit hoofde van het Hoofdlijnenakkoord wordt deze nu over de departementen verdeeld.

Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

In 2005 vindt de definitieve afwikkeling plaats van de WOZ-vangnetregeling.

Heffings- en invorderingsrente

Mede op basis van motie Verhagen is de raming van de heffings- en invorderingsrente bijgesteld.

Verwerving transportbedrijf Gasunie

Met Shell en ExxonMobil is overeengekomen de Gasunie te splitsen in een handels- en transportbedrijf. De Staat wordt 100 procent aandeelhouder van het transportbedrijf. Tegenover deze bruto-aankoopprijs staan belastingontvangsten (vennootschapsbelasting en BTW) en heffingen (aardgasbaten) die terugvloeien naar de Staat. Daarnaast ontvangt het rijk tevens jaarlijks dividend.

Correctie-boeking aflossing Kliq

De aflossingen op leningen aan Kliq NV waren onjuist verwerkt. Hierbij wordt dit technisch gecorrigeerd.

Proven-ontvangsten export krediet verzekeringen

In de Club van Parijs zijn afspraken gemaakt over de vervroegde aflossing van een aantal landen. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de proven-ontvangsten in 2005 en 2006 en een negatieve bijstelling voor latere jaren.

Rente koopsommen

De vervroegde aflossing van een grote koopsom leidt tot een positieve bijstelling van de renteontvangsten in 2005.

Verkoop onroerende zaken

De verkoop van gronden in het kader van de taakstelling verkoop agrarische gronden -conform het met de Tweede Kamer afgestemde beleidskader verloopt in 2005 sneller dan verwacht.

Afdrachten Staatsloterij

Een nieuwe analyse van de te verwachten afdrachten van de Staatsloterij (SENS) leidt tot een bijstelling van de raming. Dit als gevolg van het economisch slechtere tij en de grotere mate van concurrentie van de «Goede-Doelen-loterijen».

Lagere uitkering Staatsloterij door Vpb-plicht

Vanaf 2005 betaalt de Staatsloterij (SENS) vennootschapsbelasting over de winst, hierdoor wordt minder dividend uitgekeerd.

Verkoop erfpachtgronden

In 2004 is op verzoek van een aantal pachters de beslistermijn in de aankoopprocedure verlengd. Hierdoor is de realisatie met 15 miljoen euro achtergebleven bij de raming. Verwacht wordt dat deze erfpachters in 2005 alsnog tot aankoop van gronden overgaan zodat in 2005 15 miljoen euro extra gerealiseerd zal worden.

Wet kosten vervolging

De hogere ontvangsten zijn een gevolg van een aanpassing in de kostenwet invordering rijksbelastingen. De tarieven die bij maatregelen van vervolging (zoals aanmaning, dwangbevel en beslag) in rekening worden gebracht om belastingschuldigen tot betaling te dwingen zijn aangepast en geïndexeerd.

Winstafdracht DNB

De hogere winst in 2005 en 2006 hangt voornamelijk samen met de gedaalde rente als gevolg waarvan De Nederlandsche Bank (DNB) in het eerste kwartaal van dit jaar hogere verkoopresultaten op vastrentende beleggingen heeft behaald. De lagere winst in latere jaren is het gevolg van verlies door Europese Centrale Bank geleden (door depreciatie van de dollar), waardoor DNB een reeds ontvangen dividend moest terugstorten en een deel van het haar oorspronkelijk toekomstige monetair inkomen aan ECB moest afstaan.

Verkoop Staatsdeelnemingen

Er zijn in 2005 aandelen TNT, KPN, KLM en Pink Roccade verkocht. Dit bedrag betreft een raming van de verkoopopbrengsten. Een gedeelte van de opbrengsten was al taakstellend opgenomen op het hoofdstuk Algemeen en wordt nu voor de jaren 2005, 2006 en 2007 verwerkt.

Defensie

X DEFENSIE: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	7 457,5	7 544,2	7 594,1	7 482,6	7 424,0	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Nacalculatie dollarregeling	- 9,0	- 27,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	9,4	- 1,2	- 1,2	- 1,1	- 1,1	
Beleidsmatige mutaties	0,4	- 28,2	- 1,2	- 1,1	- 1,1	
Rijksbegroting in enge zin						
Doorverdeling loon- en prijsbijstelling	- 99,0	31,6	- 44,8	- 39,3	- 38,2	
Eindejaarsmarge	27,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Exploitatie KMar	10,8	17,3	17,6	17,6	17,6	
Herschikking exploitatiebudget	129,6	- 194,3	- 106,6	- 69,9	- 143,1	
Herschikking investeringsbudget	- 23,3	168,5	156,7	102,5	177,3	
PIA-taakstelling	- 5,2	- 9,9	- 16,7	- 16,7	- 16,7	
Diversen	1,4	1,2	7,3	8,7	3,4	
Technische mutaties	41,4	14,4	13,5	2,9	0,3	
Rijksbegroting in enge zin						
Loonbijstelling	44,5	8,0	7,9	7,8	7,7	
Prijsbijstelling	39,3	41,7	43,9	43,3	42,9	
Diversen	- 0,8	14,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5	
Niet tot een ijklijn behorend						
Herziening diensteindestelsel	- 60,1	- 56,6	- 53,1	- 52,1	- 42,4	
Diversen	- 23,5	- 3,5	- 1,8	0,2	0,3	
Extrapolatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 399,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	41,2	- 9,7	8,7	0,5	7,2	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	7 498,6	7 534,5	7 602,9	7 483,2	7 431,2	7 399,0
Totaal Internationale samenwerking	243,5	234,2	234,2	234,2	234,2	234,2
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	7 742,1	7 768,7	7 837,1	7 717,3	7 665,3	7 633,2

X DEFENSIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	396,2	357,3	393,4	398,3	332,2	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	- 1,1	4,1	- 8,1	- 5,5	- 7,0	
Beleidsmatige mutaties	- 1,1	4,1	- 8,1	- 5,5	- 7,0	
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	- 0,2	11,6	- 3,0	1,2	
Extrapolatie	0,0	- 0,2	11,6	- 3,0	1,2	271,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 1,1	3,9	3,5	- 8,4	- 5,8	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	395,2	361,3	396,9	389,9	326,4	271,2
Totaal Internationale samenwerking	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	396,6	362,7	398,3	391,3	327,8	272,6

Binnen Defensie ondergaat de krijgsmacht een reorganisatie die een nieuw evenwicht tot stand moet brengen tussen de taken van de krijgsmacht en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Vanaf 2006 zal Defensie en de begroting ingericht zijn conform de nieuwe en gewenste organisatievorm (een kwalitatief hoogwaardige en volledig inzetbare krijgsmacht). Dit komt tot uiting in de hieronder toegelichte herschikkingen van exploitatie- en investeringsbudgetten.

Nacalculatie dollarregeling

Conform de geldende regeling excessieve dollarkoersontwikkeling – waarbij grote afwijkingen van de dollarkoers ten opzichte van de verwachting worden gecompenseerd, dan wel vrijvallen – wordt het budget voor dollargevoelige uitgaven in de begroting aan de dollarkoers aangepast.

Doorverdeling loon- en prijsbijstelling

De bij VJN 2005 toegekende loon- en prijsbijstelling worden op de begroting verwerkt. Naast de uitdeling van de loonbijstelling resteert nog budget voor het nader af te sluiten arbeidsvoorwaardencontract en de mogelijke gevolgen voor de ontslagregelingen van het defensiepersoneel naar aanleiding van het kabinetsvoornemen ten aanzien van VUT, prepensioen en levensloop.

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge wordt in 2005 ingezet ten behoeve van investeringen en exploitatie en een deel wordt ingezet voor pensioenen en gelden Sociaal Beleidskader Defensie.

Exploitatie KMar

Bij VJN 2005 heeft de KMar extra middelen gekregen in het kader van 100 procent drugscontrole Schiphol en voor terrorismebestrijding.

Herschikking exploitatiebudget

In het kader van deze reorganisatie worden de exploitatiebudgetten van de diverse krijgsmachtsdelen, de Bestuurstaf en de MIVD voor infrastructuur, ICT en informatievoorziening naar de Commando Diensten Centra overgeheveld. Tevens worden de exploitatiebudgetten van de diverse krijgsmachtsdelen voor personeel en materieel, alsmede voor de logistieke ondersteuning overgeheveld naar de Defensie Materieel Organisatie.

Herschikking investeringsbudget

Bij het proces van omvorming naar een kwalitatief hoogwaardige en volledig inzetbare krijgsmacht worden tevens de investeringsbudgetten voor infrastructuur, ICT en Informatie Voorziening (IV) van de diverse krijgsmachtdelen, de Bestuurstaf en de MIVD ondergebracht bij de Commando Diensten Centra. De investeringsbudgetten voor materieelprojecten van de diverse organisatieonderdelen worden gecentraliseerd bij de Defensie Materieel Organisatie.

PIA-taakstelling

Door professioneel inkopen en aanbesteden (PIA) kunnen efficiencyvoordelen worden behaald. De hiermee samenhangende taakstelling is bij VJN 2005 van de begroting van EZ over de diverse departementen verdeeld.

Herziening diensteindestelsel

Op de Defensiebegroting staan middelen voor prepensioen van militairen. Aangezien het kabinet heeft besloten tot het afschaffen van het prepensioen vallen de hiervoor gereserveerde niet-relevante middelen vrij. De desbetreffende middelen zullen op termijn, na overleg met de Centrales van Overheidspersoneel, ingezet worden voor de meerlasten als gevolg van kabinetsvoornemens op het gebied van VUT en prepensioen. In latere jaren zal de in de Personeelsbrief-2004 voor Defensie voorziene verhoging van de ontslagleeftijden van militairen leiden tot besparingen.

Diversen

Het betreft een actualisering van de bedragen bestemd voor de kapitaaldekking van de ouderdomspensioenen.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

XIA VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	3 104,0	2 942,2	3 027,8	2 928,8	3 037,9	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Huursubsidie	- 14,3	- 14,1	4,6	9,3	- 2,2	
Diversen	4,1	3,3	2,6	- 2,4	- 0,9	
	- 10,2	- 10,8	7,2	6,9	- 3,1	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Bijdrage verhuurders aan betaalbaarheid wonen	0,0	250,0	253,3	256,5	259,9	
Energiepremieregeling	30,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Externe veiligheid	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Fasering BLS (besluit lokatiegebonden subsidies)	- 35,3	14,6	20,2	14,8	11,0	
Fasering nieuwe EPR (energiepremieregeling)	- 20,0	- 7,6	13,8	10,4	3,5	
Gelijkmatig verdelen uitbetalingen ISV (investeringsbudget stedelijke vernieuwing)	118,5	- 30,0	- 80,5	- 8,0	0,0	
Huisvesting Koninklijk Huis, Hoge Colleges van Staat en Ministerie van Algemene Zaken	18,0	16,6	7,6	6,7	1,4	
Huursubsidie	58,2	113,7	80,0	180,2	156,3	
Huursubsidie: kan-bepaling	30,8	54,6	55,6	56,0	56,6	
Klimaat- en CO ₂ middelen	15,0	5,5	4,6	4,6	4,6	
Taakstellende onderuitputting	- 6,3	- 2,5	- 2,1	- 20,1	- 18,5	
Vertraging rijkshuisvestingsprojecten	- 1,7	- 9,6	6,6	15,8	2,6	
Diversen	10,7	28,2	- 8,3	1,8	- 3,5	
	227,9	433,5	350,8	518,7	473,9	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	22,8	2,8	2,8	9,3	14,6	
	22,8	2,8	2,8	9,3	14,6	
Extrapolatie						3 478,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	240,4	425,6	360,8	534,9	485,3	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	3 344,4	3 367,8	3 388,6	3 463,7	3 523,2	3 478,8
Totaal Internationale samenwerking	30,8	48,7	47,9	51,4	51,9	51,9
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	3 375,2	3 416,5	3 436,5	3 515,0	3 575,1	3 530,7

XIA VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	130,0	122,0	206,5	288,3	293,7	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Huursubsidie	10,2	- 10,5	- 21,4	- 17,7	- 18,3	
Diversen	- 0,5	- 0,4	- 0,7	- 0,8	- 0,8	
	9,7	- 10,9	- 22,1	- 18,5	- 19,1	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Bijdrage verhuurders aan betaalbaarheid wonen	0,0	250,0	253,3	256,5	259,9	
Ontvangsten heffingswet huursubsidie-plus	0,0	59,0	75,0	98,0	108,0	
Vermogensafdracht Rijksgebouwendienst over 2004	36,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 2,3	0,0	4,3	4,1	3,9	
	34,6	309,0	332,6	358,6	371,8	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	2,7	- 9,0	- 5,0	- 5,0	0,0	
	2,7	- 9,0	- 5,0	- 5,0	0,0	
Extrapolatie						691,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	47,0	289,1	305,4	335,1	352,7	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	177,0	411,1	511,9	623,4	646,4	691,4
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	177,0	411,1	511,9	623,4	646,4	691,4

Huursubsidie

Alhoewel de huursubsidie-uitgaven vanaf 2005 structureel 15 miljoen euro hoger uitvallen door een geprognosticeerde tegenvallende inkomensontwikkeling, is er als gevolg van een aantal technische aanpassingen in het ramingsmodel, in sommige jaren sprake van een autonome daling van de huursubsidie-uitgaven. Vervolgens zijn er ook nog beleidsmatige effecten die de omvang van de huursubsidie-uitgaven beïnvloeden, hetgeen verderop wordt toegelicht.

Bijdrage verhuurders aan betaalbaarheid wonen

Vanaf 2006 gaan de verhuurders een bijdrage leveren aan de financiering van de huursubsidie (betaalbaarheid van het wonen). Deze bijdrage bedraagt structureel 250 miljoen euro plus indexatie.

Energiepremieregeling

Omdat de afwikkeling van de eindafrekeningen van de meeste energiebedrijven eerst in 2005 zal plaatsvinden, is het beschikbare budget (inclusief uitvoeringskosten) doorgeschoven van 2004 naar 2005.

Externe veiligheid

In 2004 is de programmafianciering van start gegaan die tot doel heeft de uitvoering en handhaving van het externe veiligheidsbeleid te versterken. Bij externe veiligheid gaat het om risico's door stoffen met een

acuut effect. Met andere woorden: om explosie-, gif- en brandrisico's die burgers lopen als gevolg van activiteiten waarin ze zelf geen rol spelen, zoals industriële productieprocessen en transport en opslag van gevaarlijke stoffen.

Fasering BLS (besluit locatiegebonden subsidies)

Op basis van de met de regio's gemaakte woningbouwafspraken wordt de fasering van de in het kader van het Besluit Locatiegebonden Subsidies beschikbaar te stellen middelen aangepast. Deze afspraken zijn sterker gekoppeld aan de daadwerkelijke oplevering van nieuwe woningen dan voorheen het geval was. Hierdoor worden middelen uit 2005 en uit 2010 naar de jaren 2006 tot en met 2009 geschoven.

Fasering nieuwe EPR (energiepremieregeling)

Het kabinet is voornemens een vervolg te geven aan de energiepremieregeling. Omdat de precieze vormgeving nog niet bekend is, wordt het budget uit 2005 en een deel uit 2006 doorgeschoven naar 2007–2009.

Gelijkmatig verdelen uitbetalingen ISV (investeringsbudget stedelijke vernieuwing)

De uitbetaling van ISV was onevenredig verdeeld over de jaren. Van het totaalbudget van 1,5 miljard euro werd slechts 10 procent in 2005 uitbetaald, tegenover 19 procent in 2006 en 22 procent in 2007. Mede op verzoek van de G4 en de G26 wordt het kasritme aangepast door in totaal € 102,5 miljoen in de tijd naar voren te halen. Tevens zijn in 2005 voorschotten verleend aan de G4. Daarvoor is de daadwerkelijke uitbetaling van de budgetten voor de Impulsregeling Stedelijke Vernieuwing aangepast.

Huisvesting Koninklijk Huis, Hoge Colleges van Staat en Ministerie van Algemene Zaken

Het budget voor de Rijksgebouwendienst wordt verhoogd vanwege investeringen ten behoeve van de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat, het ministerie van Algemene Zaken en het Koninklijk Huis. Daarbij gaat het voornamelijk om renovatiewerkzaamheden (bijvoorbeeld van het Catshuis) en beveiligingsmaatregelen (bijvoorbeeld van de Tweede Kamer).

Huursubsidie

De uitgaven voor de huursubsidie vallen hoger uit, met name als gevolg van de compensatie van de koopkrachteffecten van de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen. Het verschil tussen de jaren 2006 en 2007 wordt verklaard door het invullen van een bezuinigingsmaatregel in 2007 (ter grootte van 20 miljoen euro), welke niet meer in 2006 kon plaats hebben. Ter gedeeltelijke compensatie van de tegenvaller in 2009 worden middelen ingezet (à circa 60 miljoen euro) die nog niet van een bestemming waren voorzien.

Huursubsidie: kan-bepaling

In 2005 worden de normhuren – het deel van de huur de huurder zelf moet betalen – geïndexeerd met het percentage van de bijstandsontwikkeling (– 0,6 procent). Dit betekent een verlaging van de eigen bijdrage van de huurder met ongeveer 4 euro per maand.

Klimaat en CO₂-middelen

De op de aanvullende post «Algemeen» gereserveerde klimaat- en CO₂-middelen worden bij Miljoenennota over de afzonderlijke begrotingen verdeeld.

Taakstellende onderuitputting

Het geheel van de mutaties op de VROM-begroting laat een tekort zien. Dit wordt opgelost door het opleggen van een taakstelling aan de verschillende onderdelen van het departement.

Vertraging Rijkshuisvestingsprojecten

Als gevolg van vertraging bij met name de renovatie/nieuwbouw van de Raad van State en de renovatie van het Koninklijk Paleis Amsterdam is besloten om de hiermee samenhangende middelen uit 2005 en 2006 naar latere jaren door te schuiven.

Huursubsidie (ontvangsten)

De raming van de huursubsidie-ontvangsten is neerwaarts aangepast als gevolg van met name een bijstelling van het volume en het gemiddelde vorderingsbedrag. Daarnaast heeft zich een vertraging voorgedaan bij het project versnelde inning, als gevolg waarvan de in 2004 niet gerealiseerde ontvangsten alsnog voor 2005 en 2006 worden geraamd.

Ontvangsten Heffingswet Huursubsidie-plus

Dit betreft een raming van de ontvangsten uit de bijdrage van de verhuurders aan de hogere huursubsidie-uitgaven. Deze hogere uitgaven zijn het gevolg van de verruiming van het huurbeleid.

Vermogensafdracht Rijksgebouwendienst over 2004

Ultimo 2004 heeft de Rijksgebouwendienst een hoger eigen vermogen gerealiseerd dan volgens de afspraken, die gelden voor agentschappen, is toegestaan. Het overschot valt via het moederdepartement vrij.

Verkeer en Waterstaat

XII VERKEER EN WATERSTAAT: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	6 464,6	7 029,5	6 926,1	6 907,9	7 026,6	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Aflossing kapitaallasten metronetwerken	0,0	0,0	- 18,0	0,0	0,0	
Eindejaarsmarge	23,7	0,0	0,0	0,0	0,0	
Geluids Isolatie Schiphol	- 22,6	- 0,4	- 1,1	0,0	0,0	
Overboeking van Infracfonds	0,0	- 10,7	- 107,9	3,1	19,0	
Regeling De Boer	0,0	0,0	- 0,3	- 2,3	- 15,9	
Van Gebundelde Doel Uitkering naar Brede						
Doel Uitkering	0,0	0,0	91,0	0,0	0,0	
Verlaging FES-brug	42,0	62,0	62,0	62,0	62,0	
Verwerking aanbestedingsmeevallers	- 40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ziekteverzuim openbaar vervoer	0,0	10,0	20,0	0,0	0,0	
Diversen	- 28,6	- 40,1	- 27,0	- 42,7	- 40,2	
	- 25,5	20,8	18,7	20,1	24,9	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Prijsbijstelling	37,4	39,4	40,9	40,0	40,0	
Diversen	17,9	- 7,5	- 4,9	2,7	- 6,4	
Extrapolatie	55,3	31,9	36,0	42,7	33,6	7 282,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	29,9	52,7	54,7	62,9	58,5	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	6 494,5	7 082,2	6 980,8	6 970,8	7 085,1	7 282,1
Totaal Internationale samenwerking	18,1	17,0	15,6	15,6	15,1	15,1
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	6 512,6	7 099,1	6 996,4	6 986,4	7 100,2	7 297,2

XII VERKEER EN WATERSTAAT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	118,8	123,3	122,8	122,1	128,4	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	- 0,5	- 9,6	- 11,6	- 11,8	- 12,6	
	- 0,5	- 9,6	- 11,6	- 11,8	- 12,6	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	3,8	2,0	1,8	4,3	- 4,9	
Niet tot een ijklijn behorend						
Diversen	- 15,2	- 9,1	- 8,7	- 8,3	- 6,1	
	- 11,4	- 7,1	- 6,9	- 4,0	- 11,0	
Extrapolatie						81,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 11,9	- 16,6	- 18,6	- 15,8	- 23,6	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	106,9	106,7	104,2	106,3	104,8	81,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	106,9	106,7	104,2	106,3	104,8	81,2

Aflossing kapitaallasten metronetwerken

De mutatie houdt verband met de annuïteit voor afkoop kapitaallasten van de metronetwerken in Rotterdam en Amsterdam (zie Kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 A, nr. 16).

Geluids Isolatie Schiphol

Deze mutaties betreffen het bijstellen van de uitgaven voor het project Geluids Isolatie Schiphol naar aanleiding van nieuwe kostenramingen. De vrijvallende middelen komen ten gunste van de algemene middelen.

Overboeking van Infrafonds

Dit betreft de technische verwerking van een aantal posten die uit het Infrafonds naar de begroting van Verkeer en Waterstaat worden geboekt. Het gaat onder meer om verwerking van de overgebleven GDU-middelen in de BDU (zie toelichting «Van Gebundelde Doel Uitkering naar Brede Doel Uitkering).

Regeling «De Boer»

Met deze laatste betalingen aan regionale overheden in verband met de regeling de Boer (extra investeringsimpuls infrastructuur in het stads- en streekvervoer 1996–2000) wordt de financiële afwikkeling van de inmiddels beëindigde regeling afgerond.

Van Gebundelde Doel Uitkering naar Brede Doel Uitkering

In voorgaande jaren is op projecten (kleiner dan 225 miljoen euro) een bedrag van 91 miljoen euro niet uitgegeven en aangewend voor financiering van de grotere regionale lokale infraprojecten. De betreffende projecten zijn inmiddels via de GDU+ onderdeel gaan uitmaken van de BDU. Daarom wordt er nu 91 miljoen euro vanuit het artikel lokale infrastructuur teruggeboekt ten gunste van de BDU.

Verlaging FES-brug

Door de aanpassing van de Vennootschapsbelasting in het Belastingplan 2005, zou de voeding van het FES hoger worden. Om dit onbedoelde effect te corrigeren zouden er extra middelen worden teruggesluisd uit het FES, via de zogenoemde FES-brug. Het een en ander zal nu echter worden gecorrigeerd door een aanpassing van de FES-wet, waarbij het voedingspercentage uit de aardgasbaten zal worden verlaagd. Daarom wordt nu de constructie via de FES-brug teruggeboekt voor structureel 62 miljoen euro.

Verwerking aanbestedingsmeevallers

Het betreft de verwerking van de inzet van meevallende aanbestedingsresultaten op diverse projecten ten gunste van de spoortunnel Delft, het amendement Hermans en de post procedures bouwbedrijven.

Ziekteverzuim openbaar vervoer

Omdat het daadwerkelijke ziekteverzuim OV in 2003 aanzienlijk lager blijkt te zijn dan in november 2003 werd aangenomen, is de taakstelling ziekteverzuim gereduceerd. Besloten is de aanbestedingsmeevaller bij de Betuweroute onder meer hiervoor aan te wenden (Kamerstuk 2004–2005, 22 589, nr. 239).

Economische Zaken

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	1 431,0	1 290,7	1 242,3	1 206,8	1 215,9	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Ruimtevaart	- 18,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aantrekkelijke regio's en steden	- 2,6	- 18,9	2,4	- 7,7	- 1,6	
Aantrekken buitenlandse investeringen	- 12,8	15,6	0,5	- 0,4	- 1,3	
Versterken kennisbasis	- 17,1	- 17,8	0,9	- 6,2	3,9	
Diversen	38,8	20,6	- 0,7	17,5	- 1,0	
	- 12,2	- 0,5	3,1	3,2	0,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Demolec	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten	- 7,5	- 10,3	- 10,6	- 16,0	- 2,8	
Invulling vpb-taakstelling	0,0	14,7	25,0	20,3	23,7	
Klimaat- en CO ₂ -middelen	17,3	29,8	31,3	34,4	57,5	
PIA taakstelling	36,7	70,2	118,2	118,5	118,4	
Stimulering buitenlandse investeringen in Nederland	- 15,4	- 5,4	- 2,8	- 1,0	- 0,7	
Taakstelling ondernemerssubsidies	0,0	16,5	44,0	60,0	62,0	
Diversen	56,7	15,3	3,0	7,1	- 1,6	
	103,7	130,8	208,1	223,3	256,5	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
FES innovatie-impuls	1,0	50,0	64,0	26,0	9,0	
Diversen	33,7	14,9	17,4	17,4	19,6	
Niet tot een ijklijn behorend						
Diversen	3,6	2,5	8,8	15,0	20,0	
	38,3	67,4	90,2	58,4	48,6	
Extrapolatie						1 423,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	129,8	197,6	301,4	285,0	305,1	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 560,8	1 488,3	1 543,7	1 491,8	1 521,0	1 423,5
Totaal Internationale samenwerking	163,1	142,7	131,2	147,7	144,9	144,6
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	1 724,0	1 631,0	1 674,9	1 639,5	1 666,0	1 568,1

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	2 925,5	2 585,7	2 331,4	2 408,6	2 571,2	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Boetes NMa	0,0	0,0	20,0	25,0	30,0	
Terugontvangsten Kompas	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 4,6	- 3,6	- 3,6	- 3,6	- 7,6	
	14,4	- 3,6	16,4	21,4	22,4	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Vervallen uitzondering EBN in voeding FES	- 64,4	- 64,4	- 64,4	- 64,4	- 64,4	
Diversen	24,5	- 0,7	- 0,7	- 0,9	- 0,9	
	- 39,9	- 65,1	- 65,1	- 65,3	- 65,3	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
FES innovatie-impuls	1,0	50,0	64,0	26,0	9,0	
Diversen	22,3	12,2	12,4	11,3	15,3	
Niet tot een ijklijn behorend						
Aardgasbaten	1 068,6	1 895,0	1 341,7	346,7	- 107,3	
Herstructurering gasgebouw: terugontvangsten over bruto aankoopbedrag	3 295,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Herstructurering gasgebouw: verschuiving opbrengsten van aardgasbaten naar dividend	- 130,0	- 290,0	- 230,0	- 210,0	- 190,0	
Herstructurering gasgebouw: wijziging MOR-overeenkomst	- 111,0	- 111,0	- 132,7	- 138,5	- 138,5	
Vervallen uitzondering EBN in voeding FES	64,4	64,4	64,4	64,4	64,4	
Diversen	11,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
	4 221,7	1 620,6	1 119,8	99,9	- 347,1	2 141,1
Extrapolatie						
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	4 196,2	1 551,9	1 071,1	56,0	- 390,0	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	7 121,7	4 137,6	3 402,6	2 464,7	2 181,2	2 141,1
Totaal Internationale samenwerking	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	7 123,5	4 139,4	3 404,4	2 466,5	2 183,0	2 143,0

Ruimtevaart

Het kasbudget voor *Ruimtevaart* in 2005 is verlaagd omdat de betaling van de bijdrage die Nederland jaarlijks levert aan de apparaatskosten van het Europese Ruimteagentschap (ESA), op haar verzoek, reeds in 2004 heeft plaatsgevonden.

Diversen

De belangrijkste budgettaire tegenvallers doen zich voor bij de programma's voor duurzame energiehuishouding.

Demkolec

In 2001 is de experimentele kolenvergassingscentrale Demkolec door eigenaar BV Nederlands Elektriciteit Administratiekantoor (NEA) via een veiling verkocht. Omdat Demkolec uit milieuoogpunt op aandringen van de overheid gebouwd werd en in een geliberaliseerde markt niet meer rendabel zou zijn, heeft de Staat toegezegd het verschil tussen de boekwaarde en de lagere veilingopbrengst, als zijnde niet-marktconforme

kosten, te vergoeden. Staat en NEA zijn in arbitrage omtrent de bepaling van die boekwaarde. Voor de uitkomst van dit geding wordt een bedrag van circa 15,9 miljoen euro begroot.

Innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten

In het kader van de herijking van het financieel instrumentarium van EZ wordt de Innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten voor een deel omgezet in een kredietfaciliteit. Deze kredietfaciliteit zit verwerkt in de post «diversen» van «niet tot een ijklijn behorende» mutaties.

Invulling taakstelling ondernemerssubsidies

Het EZ-deel van de dekking van de taakstelling wordt gevonden door diverse ondernemerssubsidies te beperken dan wel om te zetten in een kredietfaciliteit. Tevens wordt een deel van de exportsubsidies beperkt, hierdoor wordt het HGIS-deel van de EZ-begroting kleiner. Dit wordt nader toegelicht in de Verticale Toelichting van de HGIS.

Klimaat- en CO₂ middelen

Het resterende deel van de op de aanvullende post geparkeerde Klimaat- en CO₂-middelen is belegd met concrete projecten. Die middelen zijn nu overgeboekt naar de EZ-begroting.

PIA taakstelling

Door professioneel inkopen en aanbesteden (PIA) kan efficiencyvoordeel gerealiseerd worden. Hiertoe is bij Miljoenennota 2005 een taakstelling geparkeerd op de EZ-begroting. Samen met het restant van de PIA taakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord wordt deze nu over de departementen verdeeld, waardoor de EZ-begroting stijgt.

Taakstelling ondernemerssubsidies

Het deel van de taakstelling dat zou worden ingevuld door beperking van de ondernemerssubsidies op andere begrotingshoofdstukken dan EZ en eerder volledig op de EZ-begroting was geparkeerd is nu van de EZ-begroting afgeboekt.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Onder de post Diversen bevinden zich onder meer de mutaties die samenhangen met de herijking van het financieel instrumentarium van EZ, de additionele middelen ten behoeve van de invulling van de motie Van Dijk (extra middelen voor het Noorden), de eindejaarsmarge van EZ uit de HGIS en de uitgedeelde loon- en prijsbijstellingen. Daarnaast betreft het de financiële afhandeling van het tot ZBO omgevormde Centraal Bureau voor de Statistiek.

FES innovatie-impuls

Uit de FES-meevallers wordt onder andere aan de innovatiekracht en het onderzoeksvermogen in Nederland een extra impuls geven. Voor de pilots met Innovatievouchers en Innovatieprestatiecontracten (IPC's) wordt een additioneel bedrag ter beschikking gesteld. Ook zullen er pilots gestart worden met betrekking tot de sleutelgebieden Food en Flowers, Water en Creatieve Industrie. Daarnaast zijn middelen bestemd voor onderzoeken van het Holst-centrum.

Boetes NMa

De verwachte ontvangsten uit de opgelegde boetes van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) is meerjarig aangepast.

Terugontvangsten Kompas

Uit het verleende voorschotten aan de voorloper van het programma «Kompas voor het Noorden» zijn middelen onbesteed gebleven. Dit wordt teruggestort.

Vervallen uitzondering EBN voeding FES

De voeding van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) uit aardgasbaten wordt sinds de verwerving van de certificaten Energie Beheer Nederland (EBN) gecorrigeerd voor de ontvangsten uit de certificaten. Bij de aanstaande wetwijziging komt enerzijds deze uitzondering te vervallen, anderzijds wordt het voedingspercentage FES uit aardgasbaten tegelijkertijd aangepast zodat de voeding FES per saldo gelijk blijft.

Aardgasbaten

De verwachte opbrengsten van de aardgasbaten zijn opwaarts bijgesteld als gevolg van de meest recent becijferde ontwikkelingen voor 2005 en 2006 van de olieprijs en dollarkoers. Voor de jaren 2007 en verder zijn deze effecten op basis van de huidige veronderstellingen van het Centraal Plan Bureau over die jaren conform bestaande systematiek verwerkt.

Herstructurering gasgebouw

Een inhoudelijke beschrijving van de splitsing van Gasunie, de overname van het transportbedrijf en de wijziging van de MOR-Overeenkomst (Meeropbrengst-regeling) is opgenomen in de brief van 1 november 2004 van de Minister van EZ (Kamerstukken II 2004/05, 28 109, nr. 6).

Herstructurering gasgebouw: terugontvangsten over bruto aankoopbedrag

Het aankoopbedrag voor het transportbedrijf van Gasunie bedraagt naar huidige inzichten 2,8 miljard euro na belasting en heffingen. Hiertoe wordt dit bedrag worden gebruteerd tot 8,3 miljard euro exclusief BTW, waarvan de Staat dezelfde dag via de niet-belasting middelen 3,3 miljard euro terugontvangt op de begroting van EZ. Daarnaast wordt een deel terugontvangen via de vennootschapsbelasting.

Herstructurering gasgebouw: verschuiving opbrengsten van aardgasbaten naar dividend

Binnen de huidige structuur van het Gasgebouw vloeien opbrengsten uit transport van aardgas, via de Maatschap Groningen, in de aardgasbaten. Na de herstructurering worden handel en transport van gas gescheiden. De aardgasbaten zullen dan alleen nog opbrengsten uit handel omvatten, waardoor de niet-belasting middelen structureel met circa 200 miljoen euro zullen dalen. Hiertegenover staan op begroting IXB dividendontvangsten uit het transportbedrijf.

Herstructurering gasgebouw: wijziging van de MOR-Overeenkomst

Als onderdeel van het akkoord tussen de Staat en Shell en ExxonMobil wordt de MOR-Overeenkomst (Meeropbrengst-regeling) gewijzigd, waarbij het geschil over de toepasselijkheid van de MOR over de diensten wordt beëindigd. Hiermee komt de MOR over transport te vervallen, terwijl de MOR over capaciteit gehandhaafd blijft. Dit leidt tot een verlaging van de aardgasbatenraming.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	1 950,9	2 063,9	2 120,2	2 095,6	2 101,2	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Destructiekosten	0,0	16,0	0,0	0,0	0,0	
Dierlijke EU-verordeningen	0,0	6,6	5,9	5,3	5,0	
Eindejaarsmarge	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Fasereen robuuste verbindingen	0,0	- 12,2	- 12,2	- 16,8	- 17,3	
Implementatie natuurregelgeving	22,7	19,3	22,2	17,8	15,7	
Klimaat- en CO ₂ -middelen	0,0	0,0	3,8	7,0	5,0	
Leningconstructie Ecologische Hoofdstructuur	- 3,6	- 12,8	- 20,1	- 7,7	- 2,0	
Nota van Wijziging (motie-Verhagen)	- 2,1	- 16,1	- 16,1	- 11,1	- 11,1	
Overtekening Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer	0,0	10,0	7,2	4,4	1,6	
PIA-taakstelling	- 4,2	- 7,3	- 11,6	- 11,6	- 11,6	
Diversen	2,5	2,3	2,7	3,5	2,3	
	23,4	5,8	- 18,2	- 9,2	- 12,4	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Loonbijstelling	14,5	2,2	2,2	2,2	2,2	
Transitiekosten overgang roodvleeskeuring	0,0	10,0	8,0	0,0	0,0	
Diversen	23,1	27,5	27,6	26,2	21,0	
Niet tot een ijklijn behorend						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	37,6	39,7	37,8	28,4	23,2	
Extrapolatie						2 092,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	61,0	45,5	19,6	19,2	10,7	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	2 011,9	2 109,4	2 139,8	2 114,8	2 112,0	2 092,5
Totaal Internationale samenwerking	26,8	25,8	25,8	25,8	25,8	25,8
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	2 038,7	2 135,3	2 165,6	2 140,7	2 137,8	2 118,4

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	419,3	396,5	351,5	348,3	352,0	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Ramingsbijstelling natuuroffensief	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin EU-ontvangsten vogelpest Saldo O&S-fonds landbouw Diversen	11,1 0,0 0,0	17,9 6,0 3,0	0,0 0,0 3,0	0,0 0,0 3,0	0,0 0,0 3,0	
	11,1	26,9	3,0	3,0	3,0	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Transitiekosten overgang roodvleeskeuring Diversen Niet tot een ijklijn behorend Landbouwheffingen Diversen	0,0 8,7 30,0 0,0	10,0 14,7 30,0 0,0	8,0 10,7 30,0 0,0	0,0 12,2 30,0 0,0	0,0 6,9 30,0 0,0	
	38,7	54,7	48,7	42,2	36,9	
Extrapolatie						392,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	57,8	81,6	51,7	45,2	39,9	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	477,1	478,0	403,2	393,5	391,9	392,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	477,1	478,0	403,2	393,5	391,9	392,3

Destructiekosten

De overheid draagt in 2006 16 miljoen euro bij aan de destructiekosten van dierlijk afval (kadavers). Het destructiebestel zal in 2005 worden herzien.

Dierlijke EU-verordeningen

Voor de implementatie en uitvoering van EU-regelgeving op het gebied van voedselveiligheid en diergezondheid worden middelen aan de LNV-begroting toegevoegd.

Eindejaarsmarge

De positieve eindejaarsmarge 2004 is bij Voorjaarsnota aan de LNV-begroting toegevoegd en ingezet voor uitgaven in het kader van het fokverbod Klassieke Varkenspest.

Fasereen robuuste verbindingen

De implementatie van de robuuste verbindingen (tussen de gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur) komt later tot stand dan oorspronkelijk gepland. Derhalve is besloten een fasering aan te brengen in het budget voor robuuste verbindingen. De hiermee vrijvallende middelen worden ingezet ter dekking van de hogere uitgaven voor de implementatie van natuurregelgeving en overtekening van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer. De doelstelling om de verwerving van de robuuste verbindingen in 2018 af te ronden blijft overigens gehandhaafd.

Implementatie natuurregelgeving

De uitvoering van de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet leidt, mede door een aantal wijzigingsvoorstellen van de Tweede Kamer, tot hogere uitvoeringskosten dan oorspronkelijk geraamd. Deze hebben met name betrekking op het verlenen van vergunningen, ontheffingen en het opstellen van beheersplannen in het kader van de Natuurbeschermingswet alsmede op tegemoetkomingen in schade in het kader van de Flora- en Faunawet.

Klimaat- en CO₂-middelen

De gereserveerde klimaat- en CO₂-middelen worden bij Miljoenennota over de afzonderlijke begrotingen verdeeld. LNV zet deze in ten behoeve van subsidies voor verbetering van de infrastructuur voor glastuinbouwlocaties.

Leningconstructie Ecologische Hoofdstructuur

Bij Voorjaarsnota 2004 is het besluit genomen om grondverwerving ten behoeve van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door particuliere terreinbeherende organisaties als Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen niet langer rechtstreeks uit de begroting te financieren, maar gebruik te maken van leningen met een lange looptijd. Nadere berekeningen leveren nu een additionele besparing op, welke wordt ingezet ter dekking van de hogere uitgaven voor de implementatie van natuurregelgeving en overtekening van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer.

Nota van Wijziging (motie-Verhagen)

De maatregelen uit de motie-Verhagen zijn bij Voorjaarsnota verwerkt. Het betreft onder meer een structurele ombuiging op het verwervingsbudget van de EHS vanwege een veronderstelde lagere grondprijs.

Overteking Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer

De Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN) is overtekend. Dit leidt met ingang van 2006 over een periode van zes jaar (de duur van de beheerscontracten) tot hogere uitgaven. Aangezien op de LNV-begroting reeds een groei was voorzien in de budgetten (in het kader van de omslag van verwerving naar beheer), loopt de reeks meerjarig af.

PIA-taakstelling

Door professioneel inkopen en aanbesteden (PIA) kan efficiencyvoordeel gerealiseerd worden. Hiertoe is bij Miljoenennota 2005 een taakstelling geparkeerd op de EZ-begroting. Samen met het restant van de PIA-taakstelling uit hoofde van het Hoofdlijnenakkoord is deze bij Voorjaarsnota over de departementen verdeeld.

Transitiekosten overgang roodvleeskeuring

Het bedrijfsleven levert een bijdrage van in totaal 18 miljoen euro ter dekking van de transitiekosten die voortvloeien uit de overgang van de roodvleeskeuring door de Rijksoverheid naar de Centrale Organisatie voor de Vleessector.

Diversenpost technische mutaties

Onder deze post vallen ondermeer de prijsbijstelling tranche 2005, een bijdrage van de EU voor de subsidieregeling Jonge Boeren en middelen uit het FES voor het project Kennisnetwerk Transitie Duurzame Landbouw alsmede het Natuurproject Westerschelde.

Ramingsbijstelling natuuroffensief

In 2001 zijn middelen voor nieuwe natuur aan de begroting van LNV toegevoegd, welke via het Groenfonds zijn ingezet voor diverse projecten. Na afronding resteert een incidentele meevaller van 8 miljoen euro. Deze meevaller wordt elders binnen de begroting op het natuurterrein ingezet ter dekking van meerkosten.

EU-ontvangsten vogelpest

De voorgefinancierde EU-middelen voor bestrijding van de vogelpest komen in 2005 en 2006 binnen.

Saldo O&S-fonds landbouw

In het O&S-fonds voor de landbouw resteert 6 miljoen euro van de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV). Deze wordt nu ingezet ter dekking van de destructiekosten.

Landbouwheffingen

De afgelopen jaren zijn structureel meer landbouwheffingen ontvangen door hogere importvolumes van agrarische producten. Deze ontwikkeling wordt nu voor de komende jaren doorgetrokken.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	23 868,8	24 262,6	24 659,4	24 737,8	24 848,7	
Mee- en tegenvallers						
Sociale zekerheid						
Algemene kinderbijslag wet (AKW) prijs	- 19,2	- 32,6	- 37,6	- 37,3	- 36,8	
Bijstandsbesluit Zelfstandigen	23,6	27,0	27,0	27,0	27,0	
Kinderalimentatie	0,0	10,0	30,0	30,0	30,0	
Kinderopvang	- 116,6	- 38,1	- 19,0	- 10,3	- 9,6	
Toeslagenwet prijs	- 13,0	- 17,2	- 16,1	- 15,9	- 15,9	
Toeslagenwet volume	34,4	49,4	41,9	29,1	22,1	
Wajong volume	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0	
Wet Werk en Bijstand (WWB) volume	- 359,9	- 704,7	- 744,3	- 716,2	- 703,3	
Diversen	23,7	- 2,6	- 7,3	- 10,9	- 14,1	
	- 398,0	- 679,8	- 696,4	- 675,5	- 671,6	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	- 0,7	- 7,2	- 9,5	- 9,8	- 10,0	
Sociale zekerheid						
CWI	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Doorwerking afschaffen Wet arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (WAZ)	0,1	- 1,2	- 5,0	- 10,5	- 17,3	
Intrekken remigratievoorstel	- 6,0	- 9,6	- 12,8	- 15,8	- 18,6	
Kinderopvang inburgering	0,0	20,2	20,2	20,2	20,2	
Kinderopvang intensivering	7,3	188,1	201,7	203,3	205,0	
Prijsbijstelling	- 12,5	- 23,7	- 22,8	- 22,7	- 22,5	
Ramingsbijstelling Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)	0,0	1,1	- 46,1	- 41,9	- 36,0	
Stimuleringsregeling ID-banen	59,2	34,8	0,0	0,0	0,0	
Stimuleringsregeling ID-banen intertemporeel	- 27,0	0,0	18,0	3,0	6,0	
Uitstel invoering Wet Kinderalimentatie	90,0	140,0	0,0	0,0	0,0	
Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) (amendement Smilde)	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
WSW modernisering	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
WW: SER-pakket	- 12,5	- 122,6	- 84,8	- 61,5	- 45,9	
WW: sociaal akkoord aanhouden KDU	- 59,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
WW: uitstel wekeneis tot 1 september	- 18,3	- 10,4	- 7,1	- 5,0	- 0,6	
Diversen	25,5	- 26,1	- 29,9	- 23,1	- 24,4	
	81,8	203,4	41,9	56,2	75,9	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	11,0	10,2	11,1	11,7	11,9	
Sociale zekerheid						
Loonbijstelling tranche 2005	53,1	8,0	7,9	7,9	7,9	
Tranche WKA/AKW 2005	29,4	31,4	31,5	31,5	31,9	
Diversen	- 0,6	- 34,9	- 31,2	- 4,9	- 5,0	
Niet tot een ijklijn behorend						
Aanpassing rijksbijdrage ouderdomsfonds	470,0	338,0	338,0	338,0	338,0	
Bijdrage in Kosten Kortingen AOW	- 20,7	91,4	51,5	52,5	52,5	
Extra tegemoetkoming AOW	100,7	141,1	144,2	147,9	152,2	
Diversen	- 12,9	- 4,8	- 8,7	- 8,3	- 7,8	
	630,0	580,4	544,3	576,3	581,6	
Extrapolatie						25 008,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	313,9	104,0	- 110,2	- 43,0	- 14,2	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	24 182,7	24 366,6	24 549,2	24 694,8	24 834,4	25 008,9
Totaal Internationale samenwerking	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	24 183,4	24 367,3	24 549,9	24 695,5	24 835,1	25 009,6

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	532,1	599,5	463,4	463,5	463,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sociale zekerheid						
Correctie taakstelling handhaving	- 15,7	- 15,7	- 15,7	- 15,7	- 15,7	
Gerealiseerde ontvangsten	29,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	22,2	0,6	- 4,4	- 4,4	- 4,4	
	36,0	- 15,1	- 20,1	- 20,1	- 20,1	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sociale zekerheid						
Agenda voor de Toekomst	0,0	10,0	20,0	20,0	0,0	
Terugontvangsten WIW	43,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	45,0	10,0	20,0	20,0	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	- 13,8	- 18,5	- 18,5	- 18,5	- 18,5	
Sociale zekerheid						
Diversen	19,7	20,1	20,1	20,1	20,1	
Niet tot een ijklijn behorend						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	5,9	1,6	1,6	1,6	1,6	445,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	87,0	- 3,5	1,5	1,5	- 18,5	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	619,1	596,1	465,0	465,0	445,1	445,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	619,1	596,1	465,0	465,0	445,1	445,1

Algemene Kinderbijslag Wet (AKW) prijs

Uit uitvoeringsinformatie van de SVB is gebleken dat de samenstelling van de AKW-populatie licht is gewijzigd, waardoor de gemiddelde uitkering naar beneden is bijgesteld.

Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ)

De BBZ heeft de afgelopen jaren toenemende uitgaven laten zien. Via deze ramingsbijstelling worden de hogere uitgaven ook structureel in beeld gezet. De reden voor de toenemende uitgaven van deze regeling wordt onderzocht.

Kinderalimentatie

Door een lager bijstandsvolume dan ten tijde van het Strategisch Akkoord 2002 nemen de geraamde besparingen in de bijstand als gevolg van de Wet Herziening Kinderalimentatiestelsel af.

Kinderopvang

Het kinderopvangbudget laat een onderuitputting zien. De exacte verklaring hiervoor wordt nog onderzocht, maar twee belangrijke

oorzaken zijn wel reeds aan te wijzen. Allereerst is er sprake van een lagere raming van het aantal huishoudens in Nederland. Daarnaast blijkt dat meer mensen dan geraamd hun aanvragen later indienen, bijvoorbeeld pas bij de eindafrekening, waardoor een verschuiving tussen jaren plaatsvindt.

Toeslagenwet prijs

De gemiddelde uitkering in het kader van de Toeslagenwet is in 2004 lager gebleken dan geraamd. Dit heeft een structurele doorwerking.

Toeslagenwet volume

Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV wordt het volume van de Toeslagenwet opwaarts bijgesteld.

Wajong (Wet arbeidsongeschiktheid jongeren) volume

Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV wordt het aantal Wajong-uitkeringen opwaarts bijgesteld

Wet Werk en Bijstand (WWB) volume

Deze post heeft een aantal onderliggende oorzaken. Zo is op basis van macro-economische ontwikkelingen de werkloze beroepsbevolking neerwaarts bijgesteld, hetgeen doorwerkt in het WWB-volume. Daarnaast werken het lagere gerealiseerde WWB-volume 2004 en de verwachte lagere realisatie van het WWB-volume 2005 meerjarig in de raming door. Conform de gebruikelijke systematiek zijn de realisatiegegevens namelijk niet van invloed op het lopende jaar, maar wel op de raming van de daaropvolgende jaren.

CWI

Dit betreft de eindejaarsmarge ten behoeve van het CWI. De middelen worden ingezet voor overlopende verplichtingen als gevolg van boedel-scheiding Arbeidsvoorziening, transformatiekosten en het programma «matchen op competenties».

Doorwerking afschaffen Wet Arbeidsongeschiktheidverzekering Zelfstandigen (WAZ)

Zowel de uitstroom uit de IOAZ als de gemiddelde uitkering van de WAZ uitkeringsgerechtigden zijn aangepast en hebben geleid tot een bijstelling van de raming van de weglek.

Intrekken remigratievoorstel

Door afschaffing van de remigratieregeling zou het beroep op de bijstand toenemen. Doordat de afschaffing niet doorgaat, zal het voorziene hogere beroep ook niet plaatsvinden.

Kinderopvang inburgering

Naar aanleiding van de brief van de Minister van V&I van december 2004 over de herziening van het inburgeringsstelsel is de raming voor de uitgaven voor kinderopvang van inburgeraars opwaarts bijgesteld. In de brief werd rekening gehouden met hogere aantallen inburgeraars dan waar eerder van werd uitgegaan.

Kinderopvang intensivering

Vanaf 2006 wordt 200 miljoen euro extra uitgetrokken voor kinderopvang. Deze reeks loopt licht op omdat de raming van het aantal mensen dat een beroep doet op formele kinderopvang een groei laat zien. De hogere tegemoetkoming is vooral gericht op de middeninkomens, omdat zij door de invoering van de Wet Kinderopvang verhoudingsgewijs duurder uit zijn. Lagere inkomens worden reeds voor een belangrijk deel gecompenseerd. Daarnaast gaat een deel van de intensivering naar andere knelpunten in de kinderopvang.

Prijsbijstelling

Dit betreft een deel van de prijsbijstellingstranche 2004 en 2005 dat ingezet is ter dekking van beleidsmatige problematiek.

Ramingsbijstelling Wet Werk en Inkomen arbeidsvermogen (WIA)

Samenhangend met de invoering van de WIA is eerder een hogere instroom in de IOAW en WWB verondersteld. Deze instroom blijkt minder hoog dan eerder verondersteld, zodat nu een neerwaartse bijstelling van de IOAW- en WWB-raming wordt verwerkt.

Stimuleringsregeling ID-banen

Door verlenging van de aanvraagtermijn voor de stimuleringsregeling ID-banen (afspraak uit het Najaarsakkoord 2002) en de opgelopen vertraging in de uitvoering zijn de gereserveerde middelen later nodig dan was voorzien. Samen met de herbesteding van lagere realisaties leidt dit tot een opwaartse bijstelling voor de jaren 2005 tot en met 2009.

Uitstel invoering Wet Kinderalimentatie

Er wordt nu uitgegaan van invoering van de Wet Herziening Kinderalimentatiestelsel medio 2006, zodat de besparing in de bijstand later optreedt dan verwacht.

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) (amendement Smilde)

Bij de begrotingsbehandeling is een amendement aangenomen om de uitgaven van de WSW in 2006 te verhogen met 20 miljoen euro. Deze uitgavenverhoging wordt gedekt uit terugontvangsten WIW.

WSW modernisering

Dit betreft extra middelen in het kader van de modernisering WSW. Het gaat hier specifiek om middelen ten behoeve van een bonussystematiek begeleid werken.

WW SER-pakket

Dit betreft de doorwerking van het SER pakket WW naar de WWB en IOAW. De reden voor de lagere weglek naar WWB en IOAW is dat de plannen van het SER pakket leiden tot een lagere besparing in de WW dan de oorspronkelijk ingeboekte kabinetsplannen.

WW: sociaal akkoord aanhouden Kortdurende Uitkering (KDU)

In het Sociaal Akkoord is afgesproken dat het wetsvoorstel afschaffing kortdurende uitkering zou worden aangehouden tot na besluitvorming

over het SER-advies WW. Hierdoor treedt het bijbehorende beroep op de bijstand niet op. In het SER-advies is afschaffing van de KDU overigens niet opgenomen. De structureel lagere weglek naar de bijstand valt onder de reeks SER-pakket WW.

WW: Uitstel wekeneis tot 1 september

Het kabinetsvoorstel tot het aanscherpen van de wekeneis is aangehouden tot de besluitvorming naar aanleiding van het SER-advies WW. In de reeks SER-pakket WW is invoering van aanscherping van de wekeneis opgenomen per 1 april 2006.

Aanpassing rijksbijdrage ouderdomsfonds

Om de vermogenspositie van het ouderdomsfonds ultimo 2005 op nul te doen uitkomen, is de rijksbijdrage in 2005 met 470 miljoen euro opwaarts bijgesteld. Dit leidt ook tot een structurele aanpassing van de rijksbijdrage, waardoor de AOW-premie ongewijzigd kan blijven.

Bijdrage in Kosten Kortingen (BIKK) AOW

Naar aanleiding van voornamelijk de daling van de AWBZ-premie heeft een meerjarige aanpassing van de Bikk plaatsgevonden.

Extra tegemoetkoming AOW

Deze post bestaat uit twee componenten. In het kader van de motie Verburg over het verzilveren van ouderenkortingen is besloten een extra tegemoetkoming AOW van 40 euro per persoon per jaar te verstrekken. Daarnaast is in het kader van compensatie voor invoering van het nieuwe zorgstelsel afgesproken dat een aanvullende extra tegemoetkoming verstrekt zal worden van 15 euro per persoon per jaar. De totale tegemoetkoming bedraagt daarmee 115 euro per persoon per jaar, aangezien al in een tegemoetkoming van 60 euro per persoon per jaar was voorzien.

Correctie taakstelling handhaving

De taakstelling handhaving SIOD komt tot uitdrukking in lagere uitkering-slasten en hogere premieopbrengsten. Deze correctie herstelt een onjuiste verwerking van deze taakstelling.

Gerealiseerde ontvangsten

Dit betreft een verzamelpost van gerealiseerde ontvangsten. Deze bestaat uit ontvangsten BBZ, WWIK, IOAZ, FWI en IOAW.

Agenda voor de Toekomst

De terugontvangsten van projecten die onder het programma Agenda voor de Toekomst vallen, blijken hoger dan geraamd. Deze zijn ingezet ter dekking van de Voorjaarsnotaproblematiek.

Terugontvangsten WIW

De terugontvangsten WIW zijn hoger dan eerder geraamd. Deze zijn reeds ingezet onder andere ter dekking van de motie Verhagen.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	11 269,9	11 445,3	11 713,6	11 823,5	11 823,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Wetten en regelingen oorlogsgetroffenen	19,1	23,8	27,1	15,7	1,3	
Diversen	9,4	8,0	0,0	0,0	0,0	
	28,5	31,8	27,1	15,7	1,3	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Elektronisch kinddossier	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Enveloppe jeugd	5,0	46,0	46,0	47,0	47,0	
Infectieziektenbestrijding	26,0	44,0	46,0	29,3	29,1	
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	52,0	7,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	3,4	- 4,6	- 2,3	- 2,7	- 2,6	
	111,4	92,4	89,7	73,6	73,5	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Overhevelen premiesubsidies naar begroting	0,3	145,2	146,7	143,9	143,5	
Beheerskosten zbo's van premiesector naar begroting	0,0	70,2	69,3	69,8	71,1	
Diversen	116,6	100,7	88,0	56,1	54,1	
Niet tot een ijklijn behorend						
Bijdrage in de kosten van kortingen (bikk)						
AWBZ	- 49,7	- 791,9	- 751,7	- 766,4	- 766,4	
Rijksbijdrage ziektekostenverzekering	0,0	- 2 933,2	- 2 933,4	- 2 933,4	- 2 933,4	
Rijksbijdrage kinderen tot 18 jaar	0,0	1 863,9	1 954,0	2 045,3	2 142,9	
Zorgtoeslag	215,0	2 601,7	2 869,5	3 146,7	3 449,7	
Diversen	27,3	27,2	27,1	27,1	27,1	
	309,5	1 083,8	1 469,5	1 789,1	2 188,6	
Extrapolatie						14 200,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	449,3	1 208,0	1 586,3	1 878,4	2 263,5	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	11 719,2	12 653,3	13 299,9	13 701,8	14 087,2	14 200,6
Totaal Internationale samenwerking	2,8	4,8	6,8	6,8	6,8	6,8
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	11 722,0	12 658,1	13 306,7	13 708,6	14 094,0	14 207,4

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	23,1	23,1	23,1	23,1	23,1	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	- 0,3	- 1,9	- 1,9	- 1,9	- 1,9	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	- 0,3	- 1,9	- 1,9	- 1,9	- 1,9	
Extrapolatie	10,0	0,3	0,3	0,3	0,3	21,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	9,7	- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5	
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	32,8	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand Miljoenennota 2006 (incl. IS)	32,8	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6

Wetten en regelingen oorlogsgetroffenen

De jaarlijkse actualisatie van de (meerjaren)ramingen van de uitgaven ten behoeve van oorlogsgetroffenen leidt tot een verhoging. Dit betreft een volumestijging, omdat er meer en langer beroep wordt gedaan op de regelingen dan was geraamd in de begroting 2005.

Elektronisch kinddossier

Het kabinet stelt eenmalig 25 miljoen euro beschikbaar voor de invoering van een elektronisch kinddossier. De beschikbare informatie over kinderen wordt in dit dossier opgeslagen en is toegankelijk voor alle relevante instanties in de jeugdketen.

Enveloppe jeugd

Er worden door het kabinet extra middelen uitgetrokken voor verbeteringen in het jeugdbeleid. Naar aanleiding van enkele recente incidenten worden kinderen eerder uit huis geplaatst en is de druk op de jeugdbescherming en de jeugdzorg toegenomen. Het kabinet heeft extra geld uitgetrokken voor de kosten die hieruit voortvloeien. Daarnaast worden middelen beschikbaar gesteld voor integratie van allochtone jongeren door sport.

Infectieziektebestrijding

In de komende jaren worden antivirale middelen ter voorbereiding op een mogelijke griep пандemie en pneumokokkenvaccins voor de noodzakelijke bestrijding van infectieziekten aangekocht.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Er is extra geld uitgetrokken voor een succesvolle invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in 2006. De middelen worden enerzijds ingezet bij de gemeenten voor de uitvoeringskosten van de WMO, anderzijds voor het opzetten van pilots waarbinnen de prestatievelden en de belangrijke thema's van de WMO worden ontwikkeld.

Overhevelen premiesubsidies naar begroting

Er is afgesproken dat premiegefinancierde zorg (het BKZ) betrekking moet hebben op zorgverlening. Dit is niet het geval bij subsidies, en daarom worden enkele subsidies die in het BKZ zaten overgeheveld naar de begroting (bevolkingsonderzoeken, onder andere borstkanker).

Beheerskosten zbo's van premiesector naar begroting

De beheerskosten van ZBO's worden vanuit het BKZ overgeheveld naar de begroting (omdat het BKZ slechts bedoeld is voor zorguitgaven die betrekking hebben op zorgverlening).

Bijdrage in de kosten van kortingen (BIKK) AWBZ

De bijdrage in de kosten van kortingen (BIKK) voor de AWBZ wordt verlaagd als gevolg van kleine wijzigingen in de heffingskortingen en het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006 (de BIKK is oorspronkelijk bedoeld om premieverhogingen te voorkomen).

Rijksbijdrage ziektekostenverzekering en rijksbijdrage kinderen tot 18 jaar

Met de komst van het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006 wordt de rijksbijdrage voor de ziekenfondsverzekering afgeschaft. Tegelijkertijd wordt een rijksbijdrage ziektekosten kinderen ingevoerd, omdat in de standaard zorgverzekering kinderen geen premie hoeven te betalen.

Zorgtoeslag

De gereserveerde middelen voor de zorgtoeslag.

Homogene Groep Internationale Samenwerking

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	4 672,3	4 794,9	4 958,2	5 057,0	5 424,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Eerstejaarsasiel-toerekening	- 23,8	- 21,1	- 15,3	- 18,8	- 18,8	
BNP-bijstelling	174,8	157,5	170,4	177,6	185,0	
Eindejaarsmarge HGIS	11,1	26,0	63,1	0,0	0,0	
EKI-toerekening	360,0	200,0	200,0	200,0	0,0	
EU-toerekening	1,4	7,1	- 12,9	- 13,2	- 13,5	
	523,5	369,5	405,3	345,6	152,7	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Armoedebestrijding	- 371,0	- 271,6	- 161,5	- 162,9	- 169,3	
Europees ontwikkelingsfonds	39,0	35,0	15,0	0,0	0,0	
Financierings-maatschappij voor os-landen (fmo)	- 37,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Goed bestuur in partnerlanden	- 3,6	26,1	23,9	19,3	19,3	
HIV/aids	1,0	25,4	21,2	19,6	19,6	
Humanitaire hulpverlening	103,2	30,0	30,0	30,0	30,0	
Internationale rechtsorde en mensenrechten	17,3	11,8	8,7	8,7	8,7	
Investerings en beveiliging	16,4	- 0,8	2,6	1,2	1,6	
Invulling Vpb-taakstelling	0,0	- 8,7	- 19,0	- 20,3	- 23,7	
Milieu en water	23,2	22,4	- 7,1	- 5,2	- 5,2	
Mult. ontw. banken en fondsen	- 1,1	- 116,5	- 79,9	- 11,4	- 10,1	
Ondernemingsklimaat	21,4	23,5	17,5	- 0,2	- 0,2	
Onderwijs	8,0	15,5	0,0	0,0	0,0	
Participatie Civil Society	8,1	39,6	3,9	2,0	2,0	
Regionale stabiliteit en crisisbeheersing	148,2	132,6	100,0	60,3	65,3	
Reproductieve gezondheid	15,2	19,8	9,1	20,1	20,1	
Schuldkwijtschelding Nigeria	- 140,0	- 200,0	- 250,0	0,0	0,0	
Temporisatie hgis	0,0	0,0	- 51,5	11,5	10,0	
Water en stedelijke ontwikkeling	7,5	12,2	15,0	20,0	20,0	
Diversen	15,1	7,5	8,2	18,8	23,4	
	- 129,4	- 196,2	- 313,9	11,5	11,5	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	1,1	2,0	2,5	3,5	3,5	
	1,1	2,0	2,5	3,5	3,5	
Extrapolatie						5 822,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	395,2	175,3	94,0	360,4	167,7	
Stand Miljoenennota 2006	5 067,6	4 970,2	5 052,2	5 417,4	5 592,3	5 822,9

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	117,2	94,0	93,8	93,8	93,8	
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties Rijksbegroting in enge zin Diversen	-9,1	0,7	0,7	4,0	4,0	
Extrapolatie	1,1	2,0	2,5	3,5	3,5	101,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	-8,0	2,6	3,2	7,4	7,4	
Stand Miljoenennota 2006	109,2	96,6	97,0	101,3	101,3	101,3

Eerstejaarsasiel-toerekening

Door een lagere verwachte instroom van asielzoekers worden de ramingen voor toerekening aan ODA voor eerstejaarsasiel verlaagd.

BNP-bijstelling

Als gevolg van macro-economische ontwikkelingen is de omvang van de HGIS aangepast.

Verder is de omvang van ODA structureel hoger door de CBS-revisie van de BNP-berekening.

Eindejaarsmarge HGIS

De eindejaarsmarge van de HGIS uit 2004 wordt verdeeld over de jaren 2005-2007.

EKI-toerekening

Door een actualisatie van de verwachte kwijtscheldingen is de raming verlaagd van de ODA-toerekening van de kwijtschelding van exportkredietverzekeringsschulden.

EU-toerekening

Door een verwachte stijging van de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking door de EU valt de toerekening aan ODA hoger uit. Door nacalculatie van de toerekening over 2003 valt de toerekening in 2005 en 2006 per saldo lager uit.

Armoedebestrijding

In het kader van de tsunamihulp worden uitgaven gedaan ten behoeve van het moratorium op de schuldendienst van Indonesië en Sri Lanka. Verder wordt aan een aantal landen meer macrosteun gegeven en

verloopt de afbouw van programma's in exit-landen voorspoedig. Ten slotte vindt via dit artikel de uitdeling plaats van additionele ODA-middelen, wat de grote negatieve omvang van de mutatie verklaart.

Europees Ontwikkelingsfonds (EOF)

Vanwege succesvolle inspanningen van de Commissie om de EOF-aanbestedingsprocedures vlotter te laten verlopen is de bijdrage aan het 9e EOF verhoogd.

Financieringsmaatschappij voor OS-landen (FMO)

Eind 2004 heeft een betaling aan FMO plaatsgevonden die gepland stond voor 2005. Omdat de betaling reeds heeft plaatsgevonden wordt het budget voor 2005 verlaagd.

Goed bestuur in partnerlanden

In veel partnerlanden worden de inspanningen om het bestuur te verbeteren geïntensiveerd. Het gaat om programma's op het gebied van institutionele hervormingen, anti-corruptie en bevordering van de rechtsstaat.

HIV/aids

Mede in het licht van de Kamermotie om de uitgaven voor HIV/aids, malaria en tbc in 2007 te verdubbelen worden de uitgaven aan HIV/aids verhoogd.

Humanitaire hulpverlening

Het budget voor noodhulp wordt structureel met 30 miljoen euro verhoogd. In 2005 zijn incidenteel extra middelen uitgetrokken voor noodhulp in het kader van de tsunami en voor een aantal crises in Afrika.

Internationale rechtsorde en mensenrechten

Het mensenrechtenbudget wordt structureel verhoogd met 8 miljoen euro. Daarnaast worden in 2005 en 2006 uitgaven gedaan voor nieuwbouw en beveiliging van het Vredespaleis en vindt nog een betaling plaats voor de tijdelijke huisvesting voor het Internationaal Strafhof.

Investerings en beveiliging

Voor 2004 geplande bouwkundige projecten in het buitenland en de uitrol van ICT-infrastructuur zijn vertraagd; de benodigde middelen zijn doorgeschoven naar 2005. Extra middelen zijn nodig voor de beveiliging van de posten en het departement.

Invulling Vpb-taakstelling

Als dekking voor de verlaging van het vennootschapsbelastingtarief wordt een aantal subsidies voor ondernemers geschrapt. Dit betreft onder meer de onder de HGIS vallende exportsubsidies.

Milieu en water

In 2005 en 2006 vindt een sterke intensivering plaats, met name door extra programma's op de posten. Het budget voor de Global Environment Facility (GEF) wordt neerwaarts bijgesteld.

Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen

De lagere uitgaven voor de multilaterale banken en fondsen op de begroting van Financiën in 2006 en 2007 zijn een gevolg van de vroegde betalingen die in 2004 hebben plaatsgevonden.

Ondernemingsklimaat

Er vindt een intensivering plaats van de programma's gericht op verbetering van het ondernemersklimaat, onder meer in Bolivia en Bosnië-Herzegovina.

Onderwijs

De intensiveringen zijn onderdeel van de motie Helsing, waarin gevraagd wordt om in 2007 15 procent van de totale ODA-uitgaven aan basic education te besteden.

Participatie Civil Society

In 2006 zijn de uitgaven aan medefinancieringsorganisaties (MFO's) nog gekoppeld aan het totale ODA-budget. Daarom leidt de CBS-revisie voor dat jaar tot een flinke verhoging van de uitgaven aan MFO's.

Regionale stabiliteit en crisisbeheersing

Voor de wederopbouw na de tsunami is 200 miljoen euro beschikbaar gesteld. Verder zijn in Atjeh en Sri Lanka eerder dan verwacht middelen nodig voor de wederopbouw na de tsunami. Ook is geld beschikbaar gesteld voor wederopbouw van Soedan en de verkiezingen in Afghanistan.

Reproductieve gezondheid

Op de posten vindt een aanzienlijke intensivering plaats van activiteiten en programma's gericht op de verbetering van de (reproductieve) gezondheidszorg.

Schuldkwijtschelding Nigeria

In de Club van Parijs is tussen crediteuren overeenstemming op hoofdlijnen bereikt over schuldkwijtschelding voor Nigeria. Deze voorziene kwijtschelding wordt conform de DAC-criteria aangemerkt als ODA en wordt derhalve toegerekend aan het ODA-budget. Om te voorkomen dat een dergelijk grote kwijtschelding negatieve gevolgen heeft voor de continuïteit van de OS-programma's wordt de toerekening gespreid over drie jaar.

Temporisatie HGIS

Er worden voor 2007 non-ODA middelen doorgeschoven om mogelijke budgettaire dreigingen in latere jaren op te vangen.

Water en stedelijke ontwikkeling

Via met name het particuliere kanaal worden uitgaven op dit artikel verhoogd met als doel het helpen van 50 miljoen mensen aan drinkwater en sanitatie in 2015.

Gemeentefonds

GEMEENTEFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	11 699,6	12 558,2	12 552,2	12 541,0	12 590,6	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Besparingsverlies WOZ taakstelling	0,0	56,0	36,0	36,0	36,0	
Wijziging betalingsverloop 2004	26,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Behoedzaamheidsreserve 2004	185,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
	212,1	56,0	36,0	36,0	36,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Compensatie afschaffing OZB	0,0	112,0	112,0	112,0	112,0	
Diversen	5,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5	
	5,5	111,5	111,5	111,5	111,5	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Accres: uitdeling tranche 2005	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	
Accres: uitdeling tranche 2006	0,0	231,6	231,6	231,6	231,6	
Diversen	5,1	17,1	24,0	- 3,1	- 3,1	
	63,1	306,7	313,6	286,5	286,5	
Extrapolatie						13 024,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	280,8	474,2	461,1	434,0	434,0	
Stand Miljoenennota 2006	11 980,4	13 032,4	13 013,3	12 975,0	13 024,7	13 024,7

Besparingsverlies WOZ-taakstelling

Bij Hoofdlijnenakkoord is 60 miljoen euro uit het gemeentefonds genomen in verband met een taakstelling op de uitvoeringskosten van de WOZ (wet Waardering Onroerende Zaken). Conform de kostenverdeelsleutel die geldt voor de WOZ slaat echter maar 40 procent van de besparing neer bij het rijk, zijnde 24 miljoen. Het deel van de besparing ad 36 miljoen dat bij de gemeenten en waterschappen neerslaat, wordt nu structureel als besparingsverlies bij het rijk verwerkt. Van de taakstelling wordt in 2006 4 miljoen euro gerealiseerd.

Wijziging betalingsverloop 2004

Omdat de gegevens op basis waarvan het gemeentefonds wordt verdeeld in 2004 nog niet allemaal definitief waren, is de algemene uitkering in 2004 niet helemaal uitgeput. Deze middelen worden toegevoegd aan de algemene uitkering voor 2005.

Compensatie afschaffing OZB

Het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB (Onroerende Zaakbelasting) woningen is verschoven van 2005 naar 2006. De vergoeding die gemeenten hiervoor ontvangen wordt gebaseerd op de tarieven in 2005 in plaats van die van 2002. Als gevolg van deze wijzigingen wordt het compensatiebedrag met 112 miljoen euro verhoogd.

Diversen (technisch)

Gemeenten voeren de kinderopvangregeling voor sociaal-medisch geïndiceerden uit. De hiervoor benodigde middelen worden tot en met 2007 vanuit het kinderopvangbudget van SZW overgeboekt. Voor de jaren daarna moet over vormgeving van de financiering nog worden besloten.

Provinciefonds

PROVINCIEFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	981,5	981,5	981,5	981,5	981,5	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Behoedzaamheidsreserve 2004	16,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
	16,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Accres: uitdeling tranche 2006	0,0	20,8	20,8	20,8	20,8	
Regionale omroepen	0,0	47,6	47,6	47,6	47,6	
Diversen	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	
	2,6	71,0	71,0	71,0	71,0	
Extrapolatie						1 052,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	18,8	71,0	71,0	71,0	71,0	
Stand Miljoenennota 2006	1 000,3	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5	1 052,5

Regionale omroepen

Met de invoering van de Wet tot wijziging van de Mediawet (Wet van 7 april 2005, Stb. 236) zijn de bevoegdheden met betrekking tot de regionale publieke omroepen verlegd van het Rijk naar de provincies. Om die reden is ook een eind gemaakt aan de duale financieringsstructuur van de regionale publieke omroepen (zowel uit de OCW-begroting als uit het provinciefonds). De middelen die nog op de begroting van OCW stonden, worden overgeheveld naar het provinciefonds.

Infrastructuurfonds

INFRASTRUCTUURFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	5 789,6	6 287,1	6 698,4	6 459,3	6 525,5	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Aanbestedingsresultaat Betuweroute	- 20,0	- 20,0	- 9,0	7,0	10,0	
Aanpassing kasprognose Betuweroute	- 80,0	55,0	25,0	0,0	0,0	
Aanpassing kasprognose HSL	- 26,7	131,5	- 11,6	- 92,7	- 19,6	
Oplossing kasritmeproblematiek	17,0	- 188,5	- 68,4	52,7	- 20,4	
Regeling De Boer	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sluizen Zuid Willemsvaart	0,0	5,0	15,0	10,0	0,0	
Temporisering Rijkswegen	- 24,0	12,0	12,0	0,0	0,0	
Temporisering Zwakke Schakels Kust	0,0	0,0	32,0	22,0	24,0	
Voordelig saldo	117,1	6,3	- 0,6	2,6	0,0	
Waa sprong	48,6	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 5,9	7,4	5,0	1,0	6,0	
	117,1	8,7	- 0,6	2,6	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Indirecte uitvoerings uitgaven RWS	0,0	112,4	109,3	108,5	108,4	
Naar BDU	0,0	0,0	- 91,0	0,0	0,0	
Regeling De Boer	- 91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Saldering ontvangsten batenlastendienst RWS	0,0	- 65,8	- 58,2	- 60,3	- 61,2	
Verwerking aanbestedingsresultaten	- 40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	6,0	10,2	- 12,6	34,9	58,4	
Extrapolatie	- 125,0	56,8	- 52,5	83,1	105,6	6 812,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 7,9	65,4	- 53,1	85,7	105,6	
Stand Miljoenennota 2006	5 781,7	6 352,5	6 645,3	6 545,0	6 631,1	6 812,7
INFRASTRUCTUURFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	5 709,2	6 381,1	6 698,4	6 459,3	6 525,5	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Voordelig saldo	- 10,6	- 17,6	0,0	0,0	0,0	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	- 10,6	- 17,6	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Indirecte uitvoerings uitgaven RWS	0,0	112,4	109,3	108,5	108,4	
Overboeking naar hoofdstuk XII	0,0	- 29,8	- 126,3	- 15,8	0,2	
Regeling De Boer	- 91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Saldering ontvangsten batenlastendienst RWS	0,0	- 65,8	- 58,2	- 60,3	- 61,2	
Verwerking aanbestedingsresultaten	- 40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	6,0	40,0	22,8	50,8	58,2	
Extrapolatie	- 125,0	56,8	- 52,4	83,2	105,6	6 812,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 135,6	39,2	- 52,5	83,1	105,6	
Stand Miljoenennota 2006	5 573,6	6 420,3	6 645,9	6 542,4	6 631,1	6 812,7

Aanbestedingsresultaat Betuweroute

Dit betreft een deel van de verwerking van het positieve aanbestedingsresultaat op de Betuweroute van in totaal 117 miljoen euro. De meevaller wordt aangewend voor onder meer diverse overwegen en emplacements, het station Breda en voor aanpak van de onderhoudsachterstanden bij de sluisen in de Zuid-Willemsvaart. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd per brief (Kamerstuk 2004–2005, 22 589, nr. 239).

Aanpassing kasprognose Betuweroute

Deze mutatie betreft een begrotingtechnische aanpassing van het kasritme van de Betuweroute op basis van de meest recente projectraming.

Aanpassing kasprognose HSL

Het betreft een begrotingtechnische aanpassing van het kasritme voor de HSL-Zuid op basis van de meest recente projectraming.

Oplossing kasritmeproblematiek

Deze mutatie is aangebracht ten behoeve van de oplossing van de kasritmeproblematiek op het Infrastructuurfonds. In de jaren 2006 en 2007 zijn begrotingsgelden eerder dan voorzien noodzakelijk, met name voor het project HSL, het spoorprogramma en waterkeren.

Regeling De Boer

Met deze laatste betalingen aan regionale overheden in verband met de regeling de Boer (extra investeringsimpuls infrastructuur in het stads- en streekvervoer 1996–2000) wordt de financiële afwikkeling van de inmiddels beëindigde regeling afgerond.

Sluisen Zuid-Willemsvaart

Bij sluisen 4, 5 en 6 van de Zuid Willemsvaart, die rijkseigendom zijn, is sprake van onderhoudsachterstand. Zoals per brief aan de Kamer is gemeld (Kamerstuk 2004–2005, 22 589, nr. 239) zal de meevaller van 117 miljoen euro die zich bij de Betuweroute heeft voorgedaan onder meer voor het aanpakken van deze onderhoudsachterstand worden aangewend.

Temporisering Rijkswegen

In verband met het actualiseren van de planning van de projecten Rijksweg 12 Veenendaal en CRAAG wordt de raming van het kasritme aangepast.

Temporisering Zwakke Schakels Kust

De middelen voor het programma Zwakke Schakels Kust komen eerder beschikbaar.

Voordelig Saldo

Dit betreft de toedeling van het Voordelig Saldo over 2004. Deze mutatie is reeds gemeld in de Voorjaarsnota.

Waalsprong

De hogere uitgaven in 2005 worden veroorzaakt door de compensatie van de planschade Vent-Lent, die ontstaan is door het interveniëren in de ontwikkeling van de VINEX-locatie Waalsprong.

Indirecte uitvoerings uitgaven RWS

Het betreft de toevoeging uit Hoofdstuk XII van de «indirecte uitvoerings-uitgaven Rijkswaterstaat», die tot en met 2005 (tot het moment dat Rijkswaterstaat een agentschap wordt) op Hoofdstuk XII worden verantwoord. Deze overhead wordt toegerekend aan de betreffende projecten op het Infrafonds.

Naar BDU

Wordt toegelicht onder de beleidsmatige mutaties bij de uitgaven op de begroting van Verkeer en Waterstaat.

Saldering ontvangsten batenlastendienst RWS

Als gevolg van de agentschapstatus Rijkswaterstaat worden de aan onderhoud gerelateerde ontvangsten voor rekening van het agentschap ontvangen. De bijdrage aan het agentschap kan hierdoor evenredig worden verlaagd.

Verwerking aanbestedingsresultaten

Wordt toegelicht onder de beleidsmatige mutaties bij de uitgaven op de begroting van Verkeer en Waterstaat.

Overboeking naar Hoofdstuk XII

Wordt toegelicht onder de beleidsmatige mutaties bij de uitgaven op de begroting van Verkeer en Waterstaat.

Fonds Economische Structuurversterking

FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	1 900,0	1 904,0	2 333,0	2 094,9	2 211,9	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Correctie Vpb-verlaging	- 42,0	- 62,0	- 62,0	- 62,0	- 62,0	
Impuls 2005: Beroepskolom	0,0	81,0	0,0	0,0	0,0	
Impuls 2005: Duurzaamheid	0,0	50,0	50,0	50,0	50,0	
Impuls 2005: Innovatievouchers	0,0	21,0	30,0	9,0	0,0	
Impuls 2005: Luchtkwaliteit	0,0	103,0	73,0	77,0	83,0	
Impuls 2005: Monumenten	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Impuls 2005: Praktijklokalen/scholenbouw vmbo en funderend onderwijs	0,0	150,0	150,0	0,0	0,0	
Impuls 2005: Systeemkosten tolheffing	0,0	15,0	55,0	10,0	10,0	
Impuls 2005: Topinstituut farma	10,0	30,0	30,0	30,0	30,0	
In 2004 niet tot uitvoering gekomen projecten in voorbereiding	123,0	5,8	7,3	4,8	- 4,4	
MEP	0,0	2,7	35,9	73,2	100,9	
Prijsbijstelling	1,9	3,6	17,1	29,4	47,6	
Diversen	20,2	178,3	162,6	155,6	133,6	
Extrapolatie	213,1	578,4	548,9	377,0	388,7	3 578,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	213,1	578,4	548,9	377,0	388,7	
Stand Miljoenennota 2006	2 113,0	2 482,4	2 882,0	2 471,9	2 600,6	3 578,8

FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	2 258,4	2 079,7	1 958,7	2 040,5	2 167,7	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Beeëindiging geschil MOR over transport	- 29,1	- 29,1	- 37,4	- 41,5	- 41,5	
Correctie vpb-verlaging	- 42,0	- 62,0	- 62,0	- 62,0	- 62,0	
Mutatie aardgasbaten	793,5	1 297,1	920,4	205,3	- 110,7	
Diversen	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	
Extrapolatie	732,1	1 215,7	830,7	111,5	- 204,5	2 047,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	732,1	1 215,7	830,7	111,5	- 204,5	
Stand Miljoenennota 2006	2 990,5	3 295,4	2 789,4	2 152,0	1 963,2	2 047,5

Correctie Vpb-verlaging

Door de aanpassing van de Vennootschapsbelasting in het Belastingplan 2005 zou de voeding van het FES hoger worden. Om dit onbedoelde effect te corrigeren zouden er extra middelen worden teruggesluisd uit het FES, via de zogenoemde FES-brug. Het een en ander zal nu echter worden gecorrigeerd door een aanpassing van de FES-wet, waarbij het voedingspercentage uit de aardgasbaten zal worden verlaagd. Daarom wordt nu de constructie via de FES-brug tegengeboekt voor structureel 62 miljoen euro. Voor de omvang van het FES is dit een budgettair neutrale operatie.

Impuls 2005: Beroepskolom

Met deze middelen uit de Impuls 2005 wordt beoogd om de implementatie van de nieuwe kwalificatiestructuur in het middelbaar beroepsonderwijs te ondersteunen en zijn daarnaast bedoeld voor lesmateriaal en investeringen in kennis van docenten over het bedrijfsleven. Daarnaast worden de middelen bestemd voor meer instroom in het onderwijs vanuit kansarme groepen binnen de potentiële beroepsbevolking.

Impuls 2005: Duurzaamheid

Met deze middelen wordt een stevige impuls gegeven aan de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Hiermee wordt geïnvesteerd in energiebesparing, «schoon fossiel» (CO₂-opslag) en hernieuwbare energiebronnen (innovatieve biobrandstoffen).

Impuls 2005: Innovatievouchers

Met deze middelen uit de Impuls 2005 wordt beoogd om het innovatief vermogen van het MKB op het terrein van kennisontwikkeling en kennisoverdracht te versterken.

Impuls 2005: Luchtkwaliteit

Deze middelen, waarover het kabinet nog nader moet beslissen over invulling en prioriteitsstelling, zijn bestemd voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. Daarnaast zal een gedeelte worden ingezet voor knelpunten in de sfeer van wegeaanleg, woningbouw en bedrijventerreinen in relatie tot luchtkwaliteit.

Impuls 2005: Monumenten

Met deze middelen uit de Impuls 2005 wordt de restauratieachterstand van rijksmonumenten teruggebracht.

Impuls 2005: Praktijklokalen/scholenbouw VMBO en funderend onderwijs

Met deze middelen uit de Impuls 2005 kunnen scholen hun onderwijs beter laten aansluiten bij de beroepspraktijk. Praktijklokalen kunnen geschikt worden gemaakt voor het inrichten van een werkplekken structuur. Dat heeft naar verwachting een positief effect op de doorstroom van leerlingen naar het mbo en de arbeidsmarkt, en op het voortijdig schoolverlaten.

Impuls 2005: Systeemkosten tolheffing

Het betreft een reservering uit de Impuls 2005 welke bestemd is voor het versneld oplossen van knelpunten.

Impuls 2005: Topinstituut Farma

In het FES zijn middelen gereserveerd voor de oprichting van een instituut dat zich richt op precompetitief onderzoek naar de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen.

In 2004 niet tot besteding gekomen middelen

Deze mutatie betreft voornamelijk gereserveerde middelen voor Sleutelprojecten in voorbereiding welke in 2004 niet tot uitvoering zijn gekomen en doorschuiven naar voornamelijk 2005 en latere jaren.

MEP

Bepaalde investeringen in duurzame energie (bijvoorbeeld windmolens op zee) die in het kader van de MEP plaatsvinden, worden vanaf 2006 gefinancierd uit het Fes (in totaal 1 miljard euro). Tezamen met de al beschikbare 2 miljard euro op de Rijksbegroting leidt dit tot stabilisering van het afnemertarief voor elektriciteit per aangesloten huishouden.

Prijsbijstelling

In het FES is een reservering opgenomen voor prijsontwikkelingen van projecten in voorbereiding. De reeds in uitvoering zijnde projecten, waarvoor de middelen zijn toegevoegd aan departementale begrotingen, ontvangen via de reguliere systematiek prijsbijstelling.

Beëindiging geschil MOR over Transport

Het geschil tussen de Staat en Shell en ExxonMobil hebben over de Meeropbrengstenregeling (MOR) is beslecht. Hiermee komt de MOR over transport te vervallen, terwijl de MOR over capaciteit gehandhaafd blijft. Dit leidt tot een verlaging van de aardgasbaten en derhalve tot een verlaging van de voeding FES.

Mutatie Aardgasbaten

De voeding FES bestaat onder meer uit een vast percentage (42,4 procent) van de aardgasbaten. De aardgasbaten zijn aangepast als gevolg van nieuwe ramingen van de olieprijs en dollarkoers.

AOW spaarfonds

AOW-SPAARFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	3 704,5	3 997,5	4 310,9	4 639,8	4 985,3	
Technische mutaties Niet tot een ijklijn behorend						
Rentebijdrage	- 8,3	- 58,5	- 100,8	- 105,9	- 111,2	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	- 8,3	- 58,5	- 100,8	- 105,9	- 111,2	5 252,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 8,3	- 58,5	- 100,8	- 105,9	- 111,2	
Stand Miljoenennota 2006	3 696,2	3 939,0	4 210,0	4 533,9	4 874,1	5 252,9

Rentebijdrage

Een lagere rente leidt tot een neerwaartse aanpassing van de rentebijdrage aan het AOW spaarfonds.

Diergezondheidsfonds

DIERGEZONDHEIDSFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Aanwending DGF-saldo 2004	8,7	0,0	0,0	0,0	0,0	
Uitgaven verdenking en bestrijding	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	8,7	1,6	1,6	1,6	1,6	6,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	8,7	1,6	1,6	1,6	1,6	
Stand Miljoenennota 2006	13,9	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8

DIERGEZONDHEIDSFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Ontvangsten verdenking en bestrijding	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6	6,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6	
Stand Miljoenennota 2006	5,2	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8

Aanwending DGF-saldo 2004

In 2004 konden nog niet alle uitgaven verband houdende met de bestrijding van de vogelpest afgehandeld worden. Het positieve eindsaldo 2004 zal daartoe in 2005 worden aangewend.

Uitgaven/ontvangsten verdenking en bestrijding

Op basis van de realisaties van voorgaande jaren zijn de prognoses van de uitgaven aan verdenking en bestrijding van dierziekten en bewakingsprogramma's bijgesteld. De dekking van de extra uitgaven is afkomstig van het bedrijfsleven.

BTW-compensatiefonds

BTW-COMPENSATIEFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005 (excl. IS)	1 742,0	1 800,6	1 876,6	1 966,0	2 043,0	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Accrescijfers VJN 2005	0,0	- 16,2	- 19,9	- 23,8	- 29,9	
Voorlopige realisatiecijfers 2004	119,5	119,5	119,5	119,5	119,5	
Diversen	- 19,4	- 19,4	- 19,4	- 19,4	- 19,4	
Extrapolatie	100,1	83,8	80,1	76,2	70,2	2 174,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	100,1	83,9	80,2	76,3	70,2	
Stand Miljoenennota 2006	1 842,1	1 884,5	1 956,8	2 042,3	2 113,2	2 174,5

Groei BTW-compensatiefonds

De groei van het BTW-compensatiefonds betreft het saldo van opwaartse aanpassingen in verband met hogere declaraties van gemeenten over 2004 en neerwaartse aanpassingen van de accrespercentages op basis van de meicirculaire gemeentefonds van 2005 en de junicirculaire provinciefonds van 2005.

Accressen Gemeentefonds en Provinciefonds

ACCRES GEMEENTEFONDS/PROVINCIEFONDS: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	39,3	427,7	990,0	1 383,4	1 828,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Accres gemeentefonds	58,0	9,5	14,0	128,1	160,3	
Accres provinciefonds	4,5	0,2	1,3	11,1	14,4	
Vrijval nacalculatie 2004	- 59,1	- 59,1	- 59,1	- 59,1	- 59,1	
Diversen	- 4,9	- 4,9	- 4,9	- 4,9	- 4,9	
Technische mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Accres: uitdelen tranche 2005	- 58,0	- 58,0	- 58,0	- 58,0	- 58,0	
Accres: uitdeling tranche 2006	0,0	- 252,4	- 252,4	- 252,4	- 252,4	
Structurele doorwerking nacalculatie 2004	22,8	22,8	22,8	22,8	22,8	
Diversen	- 2,6	- 2,6	- 2,6	- 2,6	- 2,6	
Extrapolatie	- 37,8	- 290,2	- 290,2	- 290,2	- 290,2	2 077,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 39,3	- 344,5	- 339,0	- 215,1	- 179,5	
Stand Miljoenennota 2006	0,0	83,1	651,0	1 168,4	1 648,5	2 077,6

Om gemeenten en provincies te compenseren voor wijzigingen in hun uitgaven als gevolg van prijsstijgingen en maatschappelijke en politieke ontwikkelingen ontvangen zij jaarlijks een accres. Het accres wordt afgeleid van de ontwikkelingen van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven

(«gelijk de trap op en af»). Als gevolg van wijzigingen in de netto gecorrigeerde rijksuitgaven en de nacalculatie 2004 is het accres van het gemeente- en provinciefonds bijgesteld.

De accessen 2005 en 2006 zijn structureel verrekend met het gemeente- en provinciefonds.

Arbeidsvoorwaarden

ARBEIDSVORWAARDEN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	294,1	756,2	1 548,3	2 442,9	3 397,9	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Nominale bijstelling	654,6	403,0	408,5	409,8	339,8	
Sociale zekerheid						
Nominale bijstelling	32,3	6,8	5,0	5,1	6,3	
Beleidsmatige mutaties	686,9	409,8	413,5	414,9	346,1	
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sociale zekerheid						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rijksbegroting in enge zin						
Loonbijstelling tranche 2005	- 425,5	- 82,6	- 82,8	- 82,9	- 83,0	
Loonbijstelling oorlogsgetroffenen tranche 2005	- 7,6	- 6,5	- 6,0	- 5,6	- 5,3	
Sociale zekerheid						
Loonbijstelling tranche 2005	- 53,1	- 8,0	- 7,9	- 7,9	- 7,9	
Niet tot een ijklijn behorend						
Loonbijstelling tranche 2005	- 21,4	- 20,3	- 20,3	- 20,3	- 20,3	
Nominale bijstelling	10,0	5,9	- 6,3	- 6,5	- 6,4	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	- 497,6	- 111,5	- 123,3	- 123,2	- 122,9	4 561,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	189,4	298,3	290,2	291,7	223,2	
Stand Miljoenennota 2006	483,5	1 054,5	1 838,5	2 734,5	3 621,1	4 561,0

Nominale bijstelling

Als gevolg van nieuwe inzichten in de ontwikkeling van de sociale lasten is de uitgavenraming voor de loonbijstelling bijgesteld. In 2005 sluit de aanvullende post nog niet op 0. Dit heeft te maken met de interimvergoeding voor ziektekosten die met drie tot negen maanden vertraging door overheidswerkgevers wordt uitbetaald. De invoering van het nieuwe ziektekostenstelsel veroorzaakt hierdoor tijdelijk dubbele lasten. Verondersteld wordt dat uitbetaling in 2005 plaatsvindt, waarvoor een extra reservering is opgenomen.

Loonbijstelling tranche 2005

De loonbijstelling tranche 2005 is volledig uitgedeeld. Het deel dat niet tot de ijklijn behoort, heeft vooral betrekking op de indexering van de rijksbijdrage volksgezondheid. De fors hogere uitdeling in 2005 houdt verband met de stijging van de werkgeverslasten in 2005. De loon-

bijstelling tranche 2005 is onvoldoende om deze lasten te financieren. Voor 2005 is deze negatieve arbeidsvoorwaardenruimte incidenteel gecompenseerd tot 0 procent. Daarnaast is de door het kabinet bij Hoofdlijnenakkoord vastgestelde nullijn in de contractloonontwikkeling verwerkt. De hierbij afgesproken korting op de vergoeding voor incidentele loonontwikkeling naar 0 procent is eveneens verwerkt. Ten slotte is reeds bij Strategisch Akkoord besloten voor 2005 een taakstelling ziektekosten van 0,15 procent op te leggen.

Loonbijstelling oorlogsgetroffenen tranche 2005

Ten behoeve van de indexatie van de uitkeringen voor oorlogsgetroffenen is de loonbijstelling oorlogsgetroffenen tranche 2005 uitgedeeld.

Koppeling uitkeringen/nominale bijstelling AKW

KOPPELING UITKERINGEN/NOMINALE BIJSTELLING AKW: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	32,3	154,3	304,1	458,8	616,4	
Mee- en tegenvallers						
Sociale zekerheid						
AKW	0,0	7,2	12,2	12,6	11,6	
Nominale ontwikkeling	- 2,3	- 8,3	- 19,4	- 31,0	- 41,9	
WKA	0,0	- 12,5	- 13,3	- 13,0	- 12,9	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	
	- 2,3	- 13,5	- 20,5	- 31,4	- 41,6	
Beleidsmatige mutaties						
Sociale zekerheid						
Diversen	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	
	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	
Technische mutaties						
Sociale zekerheid						
Tranche WKA/AKW 2005	- 29,4	- 31,4	- 31,5	- 31,5	- 31,9	
Diversen	- 0,7	- 7,8	- 12,7	- 11,8	- 11,4	
Extrapolatie	- 30,1	- 39,2	- 44,2	- 43,3	- 43,3	684,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 32,3	- 52,8	- 64,5	- 74,5	- 84,7	
Stand Miljoenennota 2006	0,0	101,5	239,6	384,3	531,7	684,7

KOPPELING UITKERINGEN/NOMINALE BIJSTELLING AKW: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	0,0	4,7	11,0	17,4	23,8	
Mee- en tegenvallers Sociale zekerheid Diversen	0,0	-0,8	-0,8	-0,8	-0,6	
Beleidsmatige mutaties Sociale zekerheid Diversen	0,0	-0,8	-0,8	-0,8	-0,6	
Extrapolatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	0,0	-0,8	-0,8	-0,8	-0,6	
Stand Miljoenennota 2006	0,0	3,8	10,2	16,6	23,2	29,8

AKW

Dit betreft de aanpassing van de AKW index als gevolg van macro-economische ontwikkelingen.

Nominale ontwikkeling

Dit betreft de nominale ontwikkeling van onder andere de WWB. Deze is afhankelijk van enerzijds de grondslag van de betreffende uitkeringen en anderzijds van de ontwikkeling van de lonen en prijzen.

WKA

Dit betreft de aanpassing van de WKA index als gevolg van macro-economische ontwikkelingen.

Tranche WKA/AKW 2005

Dit betreft de toedeling van de tranche WKA/AKW 2005 aan de begroting van SZW.

Prijsbijstelling en indexering Wet Studiefinanciering

PRIJSBIJSTELLING/INDEXERING WSF: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	480,9	1 095,6	1 775,2	2 344,2	2 871,5	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
Nominale ontwikkeling	- 188,6	- 226,5	- 291,6	- 261,5	- 135,4	
Diversen	- 1,0	4,4	3,9	2,2	- 2,1	
Sociale zekerheid						
Nominale bijstelling	0,0	17,2	16,9	16,7	17,0	
Diversen	- 2,0	- 9,4	- 6,6	- 5,4	- 4,3	
Beleidsmatige mutaties	- 191,6	- 214,3	- 277,4	- 248,0	- 124,8	
Rijksbegroting in enge zin						
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Technische mutaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rijksbegroting in enge zin						
Uitdeling tranche 2005	- 226,6	- 232,6	- 234,7	- 233,0	- 233,7	
Diversen	- 12,0	- 13,4	- 14,3	- 13,7	- 12,8	
Sociale zekerheid						
Diversen	- 18,4	- 17,4	- 16,9	- 16,4	- 16,3	
Niet tot een ijklijn behorend						
Indexering wsf (niet relevante deel)	- 2,5	- 4,9	- 24,9	- 25,9	- 23,8	
Diversen	- 29,8	- 21,3	- 7,7	- 7,6	- 13,1	
Extrapolatie	- 289,3	- 289,6	- 298,5	- 296,6	- 299,7	3 062,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 480,8	- 504,1	- 576,0	- 544,5	- 424,6	
Stand Miljoenennota 2006	0,1	591,5	1 199,2	1 799,7	2 446,9	3 062,5

Nominale ontwikkeling

Als gevolg van nieuwe inzichten in de prijsontwikkeling die sinds de Miljoenennota 2005 zijn ontstaan, is de uitgavenraming voor de prijsbijstelling neerwaarts aangepast. Daarnaast is de tranche 2005 uitgedeeld aan de departementen.

Indexering wet studiefinanciering (WSF)

De raming van de prijsbijstelling Studiefinanciering is als gevolg van nieuwe inzichten ten opzichte van de Miljoenennota 2005 aangepast. Tevens is zowel het relevante- als niet relevante deel van de prijsbijstelling studiefinanciering overgeheveld naar de begroting van OCW.

Algemeen

ALGEMEEN: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	856,2	2 118,0	2 362,5	2 286,5	2 276,3	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Behoedzaamheidsreserve GF/PF	- 266,2	- 100,5	0,0	0,0	0,0	
Lopende onderhandelingen	0,0	20,0	40,0	20,0	0,0	
Overheveling CO ₂ middelen	- 55,1	- 62,0	- 49,2	- 24,9	- 43,0	
Ramingstechnische veronderstelling in = uit	- 472,5	- 52,2	- 62,4	- 2,6	0,0	
Rijksbijdrage MEP	176,0	347,3	314,1	276,8	249,1	
Diversen	- 7,6	- 5,5	- 4,4	- 4,1	- 4,1	
Sociale zekerheid						
Ramingstechnische veronderstelling in = uit	- 156,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Reservering frictiekosten UWV	40,0	148,0	100,0	50,0	50,0	
Diversen	- 741,8	295,1	338,1	315,2	252,0	
Technische mutaties						
Niet tot een ijklijn behorend						
Zorgtoeslag	0,0	- 1 240,0	- 1 460,0	- 1 460,0	- 1 460,0	
Diversen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extrapolatie	0,0	- 1 240,0	- 1 460,0	- 1 460,0	- 1 460,0	953,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 741,8	- 944,9	- 1 121,9	- 1 144,9	- 1 208,0	
Stand Miljoenennota 2006	114,4	1 173,1	1 240,5	1 141,6	1 068,3	953,3

ALGEMEEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	1 814,1	1 826,5	2 017,6	542,6	503,4	
Mee- en tegenvallers						
Rijksbegroting in enge zin						
NBO taakstelling	- 210,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Procedures bouwbedrijven	- 40,0	- 40,0	0,0	0,0	0,0	
Diversen	- 250,1	- 40,0	0,0	0,0	0,0	
Beleidsmatige mutaties						
Rijksbegroting in enge zin						
Dividendderving	116,0	109,6	109,6	109,6	109,6	
Diversen	- 21,0	- 21,0	- 21,0	- 21,0	4,0	
Technische mutaties	95,0	88,6	88,6	88,6	113,6	
Niet tot een ijklijn behorend						
Lopende onderhandelingen	170,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verkoop staatsdeelnemingen	- 1 625,0	- 300,0	- 350,0	0,0	0,0	
Diversen	- 30,0	- 60,0	- 90,0	- 90,0	- 90,0	
Extrapolatie	- 1 485,0	- 360,0	- 440,0	- 90,0	- 90,0	562,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	- 1 640,1	- 311,4	- 351,4	- 1,4	23,6	
Stand Miljoenennota 2006	174,0	1 515,1	1 666,2	541,2	527,0	562,0

Behoedzaamheidsreserve GF/PF

Jaarlijks wordt ten behoeve van de behoedzaamheidsreserve een bedrag ingehouden op het gemeente- en provinciefonds. Deze reserve wordt

tijdelijk geparkeerd op de aanvullende post. Op grond van de nacalculatie wordt een deel van de behoedzaamheidsreserve over het jaar 2005 niet uitgekeerd aan gemeenten en provincies. Het resterende (overgrote) deel wordt in 2005 uitgekeerd. De raming van de behoedzaamheidsreserve in 2006 is neerwaarts bijgesteld op basis van de laatste inzichten.

Lopende onderhandelingen

Er worden reserveringen getroffen voor lopende onderhandelingen. Deze hebben betrekking op het transitietraject voor ROC's en de common area baten.

Overheveling CO₂ middelen

De resterende Klimaat- en CO₂-middelen zijn overgeheveld naar de begrotingen van VROM, V&W, LNV en EZ.

Ramingstechnische veronderstelling in=uit

Bij Voorjaarsnota is de eindejaarsmarge uitgekeerd. Als tegenhanger hiervan is de ramingstechnische veronderstelling in=uit op de aanvullende post verwerkt. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de onderuitputting die zich in 2004 heeft voorgedaan ook in 2005 zal optreden.

Rijksbijdrage MEP

De meerjarige rijksbijdrage aan de MEP (Milieukwaliteit Electriciteitsproductie) wordt verstrekt om te voorkomen dat het aansluittarief voor electriciteit voor huishoudens fors zal stijgen. Deze middelen zullen nog overgeboekt worden naar de begroting van EZ.

Reservering frictiekosten UWV

Op de aanvullende post wordt een reservering opgenomen voor frictiekosten UWV.

Zorgtoeslag

De middelen die gereserveerd waren voor de uitvoering van de zorgtoeslag zijn overgeheveld naar de begroting van VWS.

NBO taakstelling

De NBO (Niet-Belasting Ontvangsten) taakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord is in 2005 voor een deel gerealiseerd door vervroegde schuldaflossing van een aantal landen (zie ook Verticale Toelichting begroting Financiën 9B).

Procedures bouwbedrijven

Naar aanleiding van de parlementaire enquête bouwfraude is in 2004 een opbrengst op de aanvullende post algemeen geraamd voor juridische procedures en verhaalacties. De meevallende aanbestedingsresultaten Infrastructuur in 2005 (zie ook Verticale Toelichting begroting Verkeer en Waterstaat/Infrastructuurfonds) worden tegengeboekt bij de post Procedures Bouwbedrijven. De schikking die de overheid met Bouwend Nederland heeft getroffen inzake de bouwfraude, leidt tot een besparingsverlies in 2006 van 40 miljoen euro.

Dividendderving

Als gevolg van de verkoop van staatsdeelnemingen (TNT, KPN, KLM en PinkRocade) worden de geraamde dividendontvangsten structureel verlaagd op de begroting van Financiën. Gelijktijdig wordt de op de aanvullende post gereserveerde «dividendderving» verlaagd.

Verkoop staatsdeelnemingen

De taakstelling «verkoop staatsdeelnemingen» voor 2005 is gerealiseerd met de verkoop van aandelen TNT, KLM, KPN en PinkRocade. De daadwerkelijke verkoop staatsdeelnemingen in 2005 is hoger dan de taakstelling. Derhalve zijn de taakstellingen voor 2006 en 2007 verlaagd. De daadwerkelijke ontvangsten uit hoofde van verkoop staatsdeelnemingen worden verwerkt op de begroting van Financiën.

Consolidatie

CONSOLIDATIE: UITGAVEN						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand Miljoenennota 2005	- 10 223,7	- 11 147,1	- 11 788,2	- 11 780,9	- 12 324,7	
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin						
Consolidatie	3 713,7	3 565,6	4 045,8	4 425,7	4 783,9	
Extrapolatie	3 713,7	3 565,6	4 045,8	4 425,7	4 783,9	- 7 723,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2005	3 713,7	3 565,6	4 045,8	4 425,7	4 783,9	
Stand Miljoenennota 2006	- 6 510,0	- 7 581,5	- 7 742,4	- 7 355,2	- 7 540,8	- 7 723,8

Consolidatie

De post Consolidatie wordt gebruikt voor het corrigeren van de Rijksbegroting voor dubbeltellingen door het «bruto-boeken» van bijdragen. Het bruto-boeken houdt in dat zowel het departement dat de betaling verricht als het departement dat bijdraagt, de uitgaven in de begroting opneemt. Het ontvangende departement raamt de te ontvangen bijdragen ook aan de ontvangstenkant van de begroting. Hierdoor wordt het rekenkundig niveau van de totale rijksuitgaven en de rijksontvangsten hoger dan het feitelijk niveau. Door de post Consolidatie wordt hiervoor gecorrigeerd. De hoogte van de post wordt in belangrijke mate bepaald door de bijdragen via de begrotingen van Verkeer en Waterstaat en het FES aan het Infrastructuurfonds.